



STRATEGIJA RAZVOJA

OPĆINE GORNJI VAKUF - USKOPLJE

2021. - 2027.



STRATEGIJA RAZVOJA
OPĆINE GORNJI VAKUF-USKOPLJE
2021-2027.

maj, 2021. godine

Urednik
Sead Čaušević

Izdavač
Općina Gornji Vakuf – Uskoplje

Lektor
Nedžad Milanović

Dizajn, tehnička priprema i štampa
Tiskara Humac

Tiraž
600

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
2. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE GORNJI VAKUF-USKOPLJE	7
3. STRATEŠKA PLATFORMA	7
3.1. Socioekonomska analiza općine (situacijska analiza)	7
3.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike	8
3.1.2. Demografske karakteristike i kretanja	13
3.1.3. Pregled stanja i kretanja u ekonomiji.....	17
3.1.4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	35
3.1.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja.....	38
3.1.5. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga	45
3.1.6. Zaštita okoliša i smanjenje rizika od nesreće	52
3.1.7. Stanje prostorne planske dokumentacije	53
3.1.8. Analiza budžeta i projekcije sredstava za finansiranje realizacije Strategije razvoja	54
4. STRATEŠKO FOKUSIRANJE	55
4.1. SWOT analiza.....	55
4.2. Strateški fokusi.....	57
4.3. Vizija	57
4.4. Strateški ciljevi	58
5. SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI	60
5.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni utjecaj sektorskih planova	60
5.2. Plan ekonomskog razvoja	60
5.2.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima.....	61
5.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	62
5.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje	63
5.2.4. Programi, projekti i mjere.....	64
5.3. Plan društvenog razvoja	65
5.3.1. Sektorski pravci razvoja	65
5.3.2. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima	66
5.3.3. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	68
5.3.4. Inicijative međuopćinske saradnje	68
5.3.5. Programi, projekti i mjere.....	68
5.4. Plan zaštite okoliša.....	70
5.4.1. Sektorski pravci razvoja	70
5.4.2. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima	71
5.4.3. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	72
5.4.4. Inicijative međuopćinske saradnje.....	72

5.4.5. Programi, projekti i mjere.....	72
6. OPERATIVNI DIO-PLAN PROVEDBE	73
STRATEŠKIH PROJEKATA I MJERA ZA 3 GODINE	73
7. PLAN ORGANIZACIJSKIH I LJUDSKIH KAPACITETA ZA REALIZACIJU, PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEGIJE	88
PRILOZI	93
Prilog 1: Integrirani pregled Strategije razvoja za period 2021-2027.....	94
Prilog 2: Tabele varijabli za praćenje indikatora Strategije razvoja 2021-2027.....	105
Prilog 3: Tabela za praćenje indikatora ostvarenja Strategije (definicije varijabli indikatora i bazni podaci)	125
Prilog 4. Procjena finansiranja Strategije razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje 2021-2027. ..	149
Prilog 5. Lista B projekata	150
Prilog 6. Popis tabela, slika i grafikona.....	151

U procesu izrade Strategije razvoja općine Gornji Vakuf – Uskoplje 2021-2027. godina učestvovali su i predstavnici OSCE Misije u Bosni i Hercegovini. Tom prilikom su izrazili želje za uspjeh u provedbi Strategije:

Foreword

Over the past 25 years, the OSCE Mission to Bosnia and Herzegovina (Mission) has steadfastly supported the development of democratic processes in BiH by promoting dialogue between authorities, civil society organizations, and citizens.

The Mission focuses many such efforts at the local level, aiming to foster an environment of trust and co-operation between local authorities and civil society organizations. In this sense, local self-government units such as Gornji Vakuf – Uskoplje play a critical role, where the local authorities' capacities together with citizen participation determine the direction of the municipality's development.

In an era where authorities must work with limited resources, taking a strategic approach to development is crucial. The Mission congratulates the municipal administration of Gornji Vakuf – Uskoplje for recognizing this in putting together the following *Development Strategy of Gornji Vakuf – Uskoplje Municipality 2021-2027*.

Very often, municipal development is perceived solely through an economic lens, neglecting other important aspects. The element that distinguishes this from other such strategies is that social cohesion has been recognized and systemically addressed as a cornerstone for future development and prosperity. Social cohesion is a societal challenge that requires a strategic approach and the engagement of numerous stakeholders. Having recognized social cohesion as a central objective, this Strategy outlines an exemplary path that other local self-government units can take advantage of when formulating their own strategies.

The Mission wishes success in the implementation of the Strategy, commends the municipal leadership's efforts, and looks forward to seeing the development of programmes that improve relationships among all community members – in the interest of all citizens in Gornji Vakuf – Uskoplje.



Kathleen Kavalec
Ambassador
Head of Mission

Predgovor

Tokom proteklih 25 godina, Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu Misija) je predano podržavala razvoj demokratskih procesa u Bosni i Hercegovini, promovirajući dijalog između vlasti, organizacija civilnog društva i građana.

Na lokalnom nivou, Misija ulaže značajne napore u cilju izgradnje povjerenja i jačanja saradnje između lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva. U tom smislu, jedinice lokalne samouprave kao što je Gornji Vakuf – Uskoplje igraju ključnu ulogu pri čemu kapaciteti lokalnih vlasti, uz učešće građana, određuju pravac općinskog razvoja.

U vremenu kada vlasti moraju raditi sa ograničenim resursima, strateški pristup planiranju je od krucijalnog značaja. Misija čestita općinskoj administraciji Gornji Vakuf – Uskoplje za prepoznavanje ovog pristupa tokom izrade *Strategije razvoja općine Gornji Vakuf - Uskoplje za period 2021. – 2027.*

Vrlo često, općinski razvoj se posmatra isključivo kroz prizmu ekonomskog razvoja zanemarujući tako ostale važne aspekte. Element koji razlikuje ovu Strategiju od sličnih strategija jeste društvena kohezija koja je prepoznata i tretirana kao temelj budućeg razvoja i prosperiteta. Društvena kohezija je izazov za cijelo društvo koji zahtijeva strateški pristup i angažman brojnih sudionika. Prepoznajući društvenu koheziju kao ključni cilj, ova Strategija predstavlja primjer koje ostale jedinice lokalne samouprave mogu slijediti prilikom izrade svojih strategija.

Misija želi puno uspjeha u provedbi Strategije, pohvaljuje napore općinskog rukovodstva i raduje se izradi programa koji će unaprijediti odnose između svih članova društva, a u interesu svih građana Gornjeg Vakufa – Uskoplja.

Kathleen Kavalec
Ambasadorica
Šefice Misije

1. UVOD

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, općina Gornji Vakuf-Uskoplje je uradila Strategiju razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje za period 2021-2027. godine. Ovom Strategijom su se utvrdili ciljevi i prioriteti razvoja općine, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za njihovu implementaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje. Ona, također, predstavlja ključni strateško-planski dokument kojim se usmjerava razvoj općine u tri najvažnija aspekta: ekonomskom, društvenom i aspektu okoliša.

Strategija razvoja 2021 - 2027. godine urađena je uz podršku Instituta Sveučilišta/Univerziteta "VITEZ", a vodeću ulogu u njenoj izradi imao je općinski Razvojni tim, koji je uključio predstavnike više sektora (ekonomski, društveni i okoliš) i više različitih društvenih aktera (lokalna uprava i javne institucije, nevladin i privatni sektor). Razvojni tim su činili: Sead Čaušević, Senad Prijić, Nikola Milić, Suad Šišić, Branko Matijanić, Osman Sofić, Branko Šain, Ivo Posavac, Selvedina Begović, Igor Blažević, Enes Kurbegović, Josip Herceg, Nermina Gudić, Omer Ljubunčić, Jozo Jurina i Ejub Zukić. U procesu izrade Strategije razvoja učestvovao je i Amir Hadžić, predstavnik OSCE-a, koji radi u Odsjeku za demokratsko upravljanje.

2. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE GORNJI VAKUF-USKOPLJE

Pri izradi Strategije razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje, korištena je Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO) koja je prihvaćena i preporučena, kako od strane entitetskih tijela, tako i od saveza općina/opština i gradova oba entiteta. Također, ona je u skladu i s Uredbom o izradi strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine F BiH, broj 32/17).

Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja je u skladu sa zakonskim okvirom koji definiše planiranje razvoja na lokalnom nivou.

Dva osnovna principa ove metodologije – održivost i socijalna uključenost, u potpunosti su ispoštovana pri izradi Strategije čime će biti postignut ekonomski napredak sa socijalnom uključenosti, bez prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa.

Nadalje, kod izrade Strategije poštovani su principi:

- otvorene metode koordinacije,
- partnerstva,
- horizontalne i vertikalne koordinacije i
- javnosti i transparentnosti.
-

Poštovan je u potpunosti princip ravnopravnosti spolova i jednakih prava za svo stanovništvo općine.

Proces izrade Strategije se odvijao u periodu juni 2020.-juli 2021. godine, tokom kojeg je organizovano niz sastanaka u vidu radionica na kojima je učestvovao općinski Razvojni tim. Sam process izrade Strategije je bio usporen pojavom pandemije COVIDA-19, jer zbog epidemioloških mjera nisu se mogle izvoditi radionice u procesu izrade Strategije prema planiranoj dinamici. Iz istih razloga, i budžet Općine je u toku 2020. godine imao manji priliv sredstava.

3. STRATEŠKA PLATFORMA

Strateška platforma izrađuje se za svaki strateški dokument u Federaciji Bosne i Hercegovine i sastoji se od: situacione analize, uključujući i osvrt na stanje i usklađenost prostorno-planske dokumentacije, vizije razvoja i strateških ciljeva sindikatorima.

3.1. Socioekonomska analiza općine (situacijska analiza)

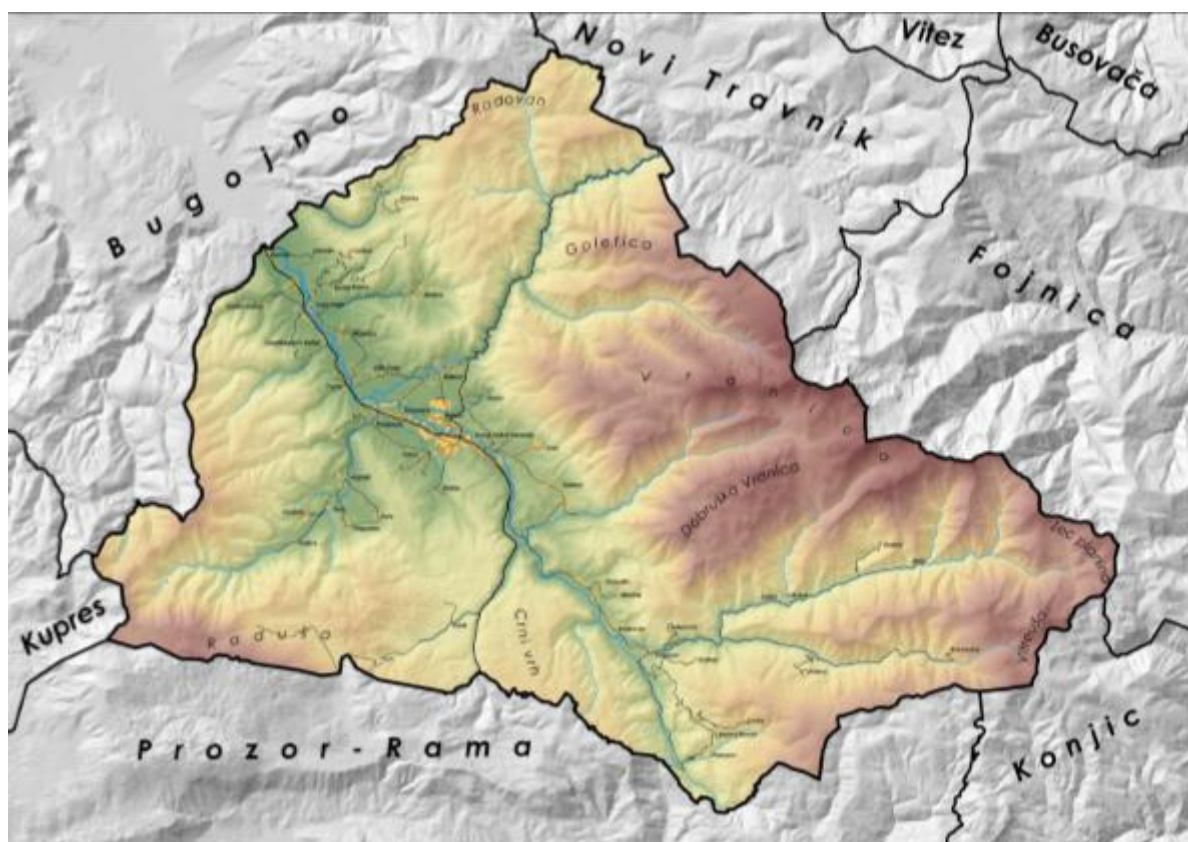
Socioekonomska analiza općine Gornji Vakuf-Uskoplje je osnova za planiranje njenog lokalnog razvoja, kao i osnova za definisanje vizije, misije i razvojnih pravaca općine.

3.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

Osnovne informacije o općini Gornji Vakuf-Uskoplje:

Geografske koordinate	43°56'23.5"N 17°35'08.0"E
Nadmorska visina	od 620 m do 2.112 m
Površina	402 km
Broj stanovnika ¹ 2020.godine	20.071
Gustina naseljenosti po km ² ² 2020.godine	49,9

Slika 1. Karta geografskog položaja Gornjeg vakufa-Uskoplja



Izvor : Podaci općine

U središnjem dijelu Bosne i Hercegovine, na obalama gornjeg toka rijeke Vrbas, na površini od 402 km², smještena je općina Gornji Vakuf-Uskoplje.

¹ Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH 2020.

² Ibidem

Slika 2. Položaj SBK/KSB kantona i općine Gornji Vakuf – Uskoplje u Bosni i Hercegovini



Slika 3. Položaj općine Gornji Vakuf-Uskoplje u Srednjobosanskom kantonu



Općinu, koja pripada Srednjobosanskom kantonu, čine sljedeća naseljena mjesta: Batuš, Bistrica, Bojska, Boljkovac, Borova Ravan, Crkvice, Cvrče, Dobrošin, Donja Ričica, Dražev Dolac, Duratbegović Dolac, Duša, Gaj, Galičica, Gornja Ričica, Gornji Mračaj, Gornji Vakuf -Uskoplje Grnica, Hrasnica, Humac, Jagnjid, Jelače, Jelići, Kozice, Krupa, Kute, Lužani, Mačkovac, Mračaj, Osredak, Pajić Polje, Paloč, Pidriš, Ploča, Podgrađe, Pridvorci, Rosulje, Seferovići, Seoci, Smrčevica, Svilići, Šugine Bare, Trnovača, Uzričje, Vaganjac, Valice, Vilić Polje, Voljevac, Voljice, Vrse, Zastinje i Ždrimci.

Tabela 1. Broj naseljenih mjesta u općini Gornji Vakuf-Uskoplje

	Broj naseljenih mjesta	Površina općine u km ²	Stanovništvo	Gustina naseljenosti po km ²
2009.	51	402	19.248	47,9
2010.	51	402	19.112	47,5
2011.	51	402	19.003	47,3
2012.	52	402	18.888	47,00
2013.	52	402	18.747	46,60
2014.	52	402	18.648	46,40
2015.	52	402	18.474	46
2016.	52	402	20.519	51
2017.	52	402	20.409	50,8
2018.	52	402	20.292	50,5
2019.	52	402	20.158	50,1
2020.	52	402	20.071	49,9

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH* (za period 2009. do 2020.)

Napomena: Prema zvaničnim izvještajima popisa stanovništva 2013. godine, broj stanovnika u općini Gornji Vakuf- Uskoplje je 20.933, međutim, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, koji su korišteni u dokumentu Socioekonomski pokazatelji po općinama 2013. kao i u dokumentu Makroekonomski pokazatelji u 2013. godini, kojeg je pripremila Federalni zavod za programiranje razvoja, broj stanovnika je nešto drugačiji i on iznosi za ovu godinu, 18.747. Kod prikaza svih drugih pokazatelja, koji su u vezi sa brojem stanovnika, korišten je ovaj podatak o broju stanovnika.

Općina je okružena planinskim masivima: s istoka i sjeveroistoka planinom Vranica, a s juga i jugozapada planinom Raduše.

Planina Vranica je jedna od najviših planina u Bosni i Hercegovini, a njen vrh Nadkrstac s 2112 metara nadmorske visine spada u najviše vrhove Bosne i Hercegovine.

Planina Raduša se ubraja u srednje visoke planine i predstavlja prirodnu granicu između Hercegovine i Bosne. Njen najviši vrh je Idovac visine 1956 m.

Nadmorska visina općine Gornji Vakuf-Uskoplje se kreće od 620 m, u naseljenom mjestu Humac, do 2112 m na kojem se nalazi najviši vrh Nadkrstac na Vranici.

Osim na obalama rijeke Vrbas, općina leži na obalama još pet rijeka: Bistrička rika, Dobroška rika, Trnovača, Kruščica i Voljišnica, koje u cjelini pripadaju slivu rijeke Vrbas, odnosno velikom crnomorskom slivu.

Dužina toka ovih rijeka kroz općinu Gornji Vakuf-Uskoplje je data u tabeli 2:

Tabela 2. Rijeke u općini

RIJEKA	Dužina toka u općini, u km
Kruščica	3
Voljišnica	8
Trnovača	4
Bistrička rika	14
Vrbas	35
Dobroška rika	4

Na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje, tačnije na njenom lokalitetu Ždrimci, nalaze se i tri prirodna jezera: Ždrimačko, Pasje i Pijavičko.

Tabela 3. Jezera u općini

JEZERO	Površina u m²	Vrsta jezera
Ždrimačko	95000	Prirodna
Pasje	51930	Prirodna
Pijavičko	3234	Prirodna

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje ima umjereno kontinentalnu klimu koja na njenim planinama, Vranici i Raduši, prelazi u planinsku klimu, gdje su ljetne temperature u prosjeku nešto niže i ljetne noći svježije.

Porastom nadmorske visine, prosječne temperature se smanjuju, a količina padavina se povećava. Zime su relativno blage, a ljeta vruća. To je rezultat hladnog vjetera u zimskom,

odnosno visokih temperatura, klime i insolacije u ljetnom periodu. Odnos godišnjih prosječnih vrijednosti padavina i temperatura na području Gornjeg Vakufa-Uskoplja ukazuje da je ovdje klima uglavnom perhumidna.

Za područje je karakteristična, s aspekta padavina, pojava sušnih i kišnih razdoblja, što ukazuje na aktuelnost navodnjavanja, odnosno odvodnjavanja na težim zemljištima. Tokom ljeta, kiše koje padnu su u formi pljuskova i lokalnog su karaktera. Generalno posmatrajući, ovo područje je bogato padavinama, ali je na temelju višegodišnjih podataka uočljivo da je njihov raspored tokom godine nepravilan, a sa stajališta poljoprivredne proizvodnje u nekim predjelima i nepovoljan. Analiza meteoroloških parametara dobijenih mjerenjima u Meteorološkoj stanici Gornji Vakuf-Uskoplje (smještena na nadmorskoj visini 667 m), pokazuje sljedeće vrijednosti:

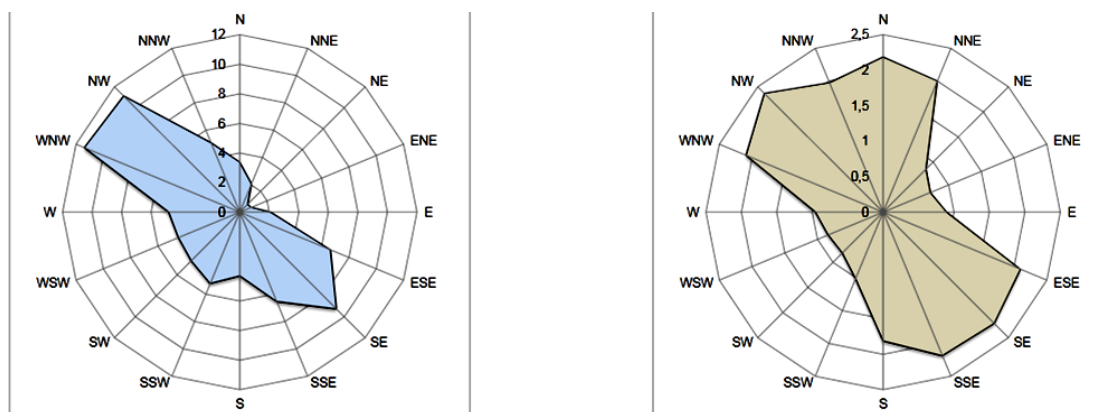
Tabela 4. Meteorološki parametri dobijeni mjerenjima u Meteorološkoj stanici Gornji Vakuf-Uskoplje za 2019. godinu

Mjesec	Temperatura u °C	Padavine mm	Vlažnost vazduha %	Vazdušni pritisak hPa
Januar	-2,5	116,1	93,2	934,6
Februar	1,4	71,5	82,3	945,1
Mart	6,3	32,2	74,1	942,1
April	9,4	82	79,1	937,7
Maj	10,1	152,1	87,4	936,7
Juni	18,9	80,9	78	942
Juli	19	83,7	75,2	939,5
Avgust	19,8	38,2	77,2	942,2
Septembar	14,7	59,4	82,2	943,1
Oktobar	10,7	29,9	79,8	942,8
Novembar	9	211,2	85,4	934,3
Decembar	12	80,2	85,5	940,2
Godišnje	3,3	1037,4	81,6	940

Izvor: Federalni hidrometeorološki zavod Sarajevo, Meteorološki godišnjak 2019.

Zahvaljujući planinskim masivima Vranice i Raduše područje općine je zaštićeno od jakih vjetrova.

Slika 4. Ruže vjetrova u općini Gornji Vakuf-Uskoplje



Izvor: Federalni hidrometeorološki zavod Sarajevo, Meteorološki godišnjak 2019.

Zaključna razmatranja

Zahvaljujući svom geografskom položaju i klimi, općina ima uslove za razvoj poljoprivrede, posebno povrtlarstva, kao i turizma (planine Vranica i Raduša, Ždrimačko jezero, Ždrimački vodopad, Pijavičko jezero, Pasje jezero, rijeke Vrbas, speleološke objekte u Krupi, Bistrička rika i Kruščica).

3.1.2. Demografske karakteristike i kretanja**3.1.2.1. Ukupan broj stanovnika**

Po popisu stanovništva iz 1991. godine, u ovoj općini je živjelo 25.181 stanovnika. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2013. godine u Gornjem Vakufu-Uskoplju je živjelo 20.933 stanovnika, u 50 naseljenih mjesta, organizovanih u 15 mjesnih zajednica. Nažalost, neka od tih naseljenih mjesta su danas potpuno napuštena, a prema procjenama sada općina broji oko 20.071 stanovnika.

U općini žive Bošnjaci, Hrvati i Srbi. Rat, a posljednjih godina i ekonomska i politička situacija Bosne i Hercegovine su doveli do demografskih promjena u odnosu na popis iz 1991. godine.

Tabela 5. Broj stanovnika u općini po popisu stanovništva iz 1991. i 2013. godine

Godina	Ukupno	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali
1991.	25.181	14.063	10.706	110	302
2013.	20.933	12.004	8.660	30	239

Izvor: Federalni zavod za statistiku

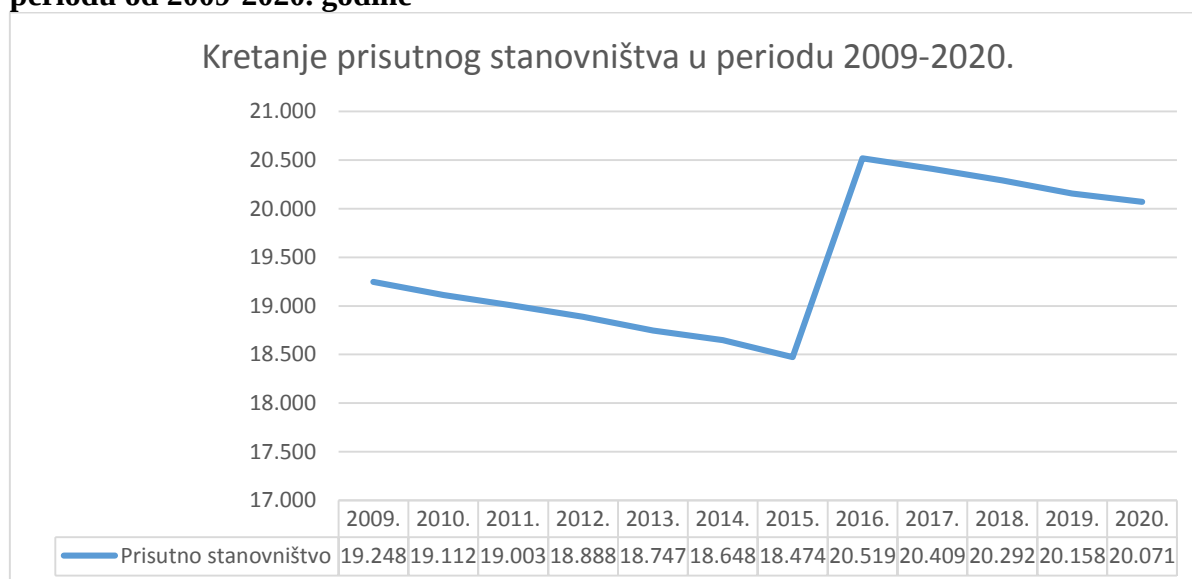
A prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u općini broj stanovnika se kretao:

Tabela 6. Broj stanovnika u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2020. godine

Godina	Prisutno stanovništvo	Odsutno stanovništvo	Indeks odsutnosti
2009.	19.248	-5.933	49
2010.	19.112	-6.069	42
2011.	19.003	-6.178	38,9
2012.	18.888	-6.293	35,9
2013.	18.747	-6.434	32,7
2014.	18.648	-6.533	30,3
2015.	18.474	-6.707	26,7
2016.	20.519	-4.662	107,5
2017.	20.409	-4.772	106,2
2018.	20.292	-4.889	95,3
2019.	20.158	-5.023	96,8
2020.	20.071	-5.110	97,6

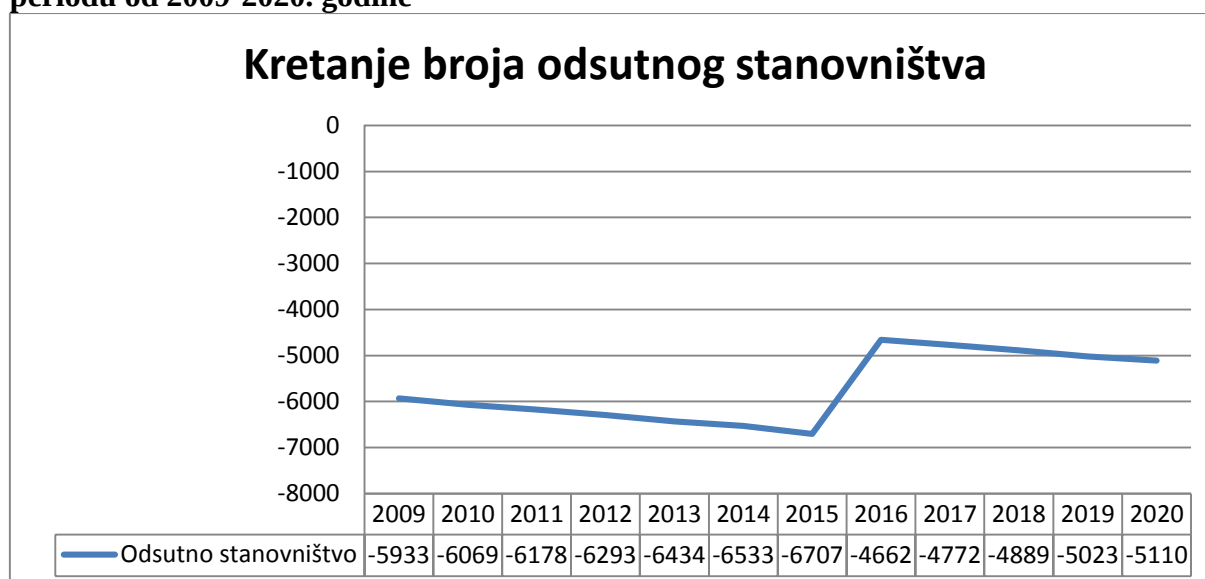
Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH (za period 2009. do 2020. godine)

Grafikon 1. Kretanje prisutnog broja stanovnika u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godine



Izvor: obrada autora

Grafikon 2. Prikaz kretanja odsutnog stanovništva u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godine



Izvor : obrada autora

Tokom 2016. godine, u odnosu na 2015. godinu, broj stanovnika u općini se povećao, ali nažalost, to nije posljedica povećanja broja novorođenih nego povratka stanovnika koji su se vratili u općinu, bilo kao stanovnici koji su stekli penziju van granica BiH, ili povratnici. Također, broj stanovnika se „povećao“ jer su do tad korišteni preliminarni rezultati popisa koji su objavljeni 2016. godine.

3.1.2.2. Natalitet / Mortalitet (Prirodni priraštaj)

Prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, prirodni priraštaj u Gornjem Vakufu-Uskoplju posljednjih godina opada zbog čega sve više prijete bijela kuga, odnosno depopulacija ili veći broj umrlih od živorođenih.

Tabela 7. Prirodni priraštaj u općini Gornji Vakuf-Uskoplje od 2009. do 2020. godine

Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni priraštaj	Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika
2009.	129	125	4	0
2010.	135	141	-6	0
2011.	151	152	-1	-0,1
2012.	157	159	-2	0,11
2013.	116	134	-18	-1,12
2014.	185	213	-28	-1,16
2015.	159	189	-30	-1,62
2016.	161	173	-12	-0,58
2017.	142	166	-24	-1,17
2018.	141	168	-27	-1,33
2019.	132	168	-36	-1,8
2020.	121	196	-75	-3,7

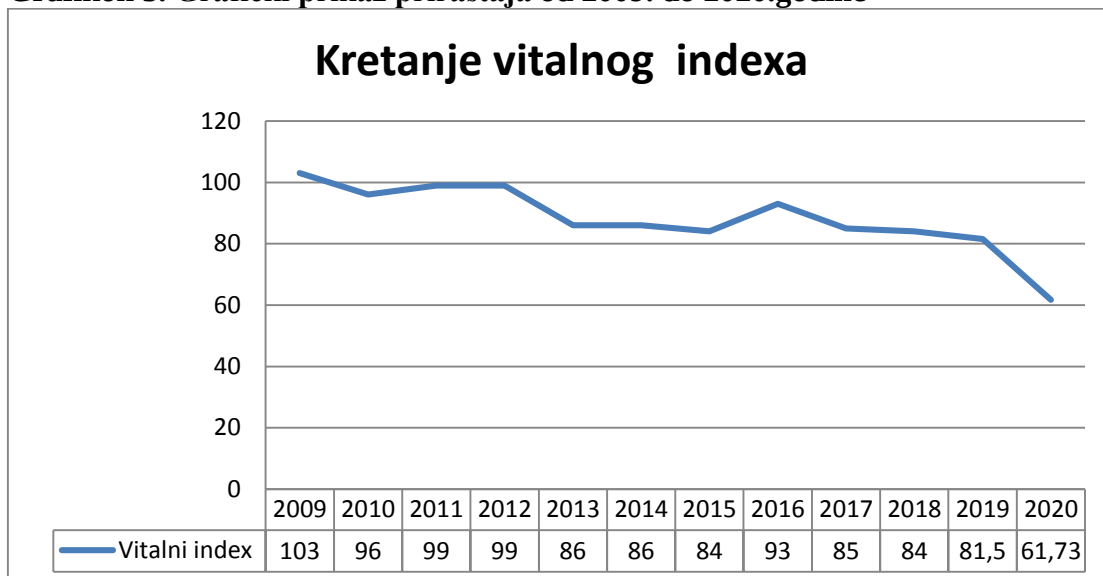
Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period od 2009. do 2020.godine)

U općini Gornji Vakuf-Uskoplje, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, postoji negativan trend prirodnog priraštaja uzrokovan smanjenjem broja živorođenih uz istovremeni porast broja umrlih, kao i starenje stanovništva uslijed povećanja udjela stanovništva starije starosne dobi i smanjenje udjela najmlađe populacije.

Tabela 8. Priraštaj – godišnje stope

Godina	Broj stanovnika	Prirodno kretanje	Stopa nataliteta	Opća stopa mortaliteta	Vitalni index
2009.	19.248	-28	7,9	9,3	103
2010.	19.112	-1	8,58	8,6	96
2011.	19.003	-44	7,94	7,9	99
2012.	18.888	-17	9,4	9,1	99
2013.	18.747	-11	6,9	6,9	86
2014.	18.648	-3	7,6	7,7	86
2015.	18.474	-34	8,0	9,7	84
2016.	20.519	-30	7,8	9,3	93
2017.	20.409	-31	7,3	8,9	85
2018.	20.292	-42	7	9,1	84
2019.	20.158	-43	6,6	8,7	81,5
2020.	20.071	-45	6,0	9,8	61,73

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.godine)

Grafikon 3. Grafički prikaz priraštaja od 2009. do 2020.godine

Izvor: obrada autora

3.1.2.3. *Struktura stanovništva*

U devedesetim godinama dvadesetog vijeka, s obzirom na relativno visok udio mladih predrane dobi (0-14 god.), oko 35%, Gornji Vakuf-Uskoplje je pripadao tzv. progresivnom biološkom tipu dobne strukture stanovništva, čije je osnovno obilježje povećan pritisak na obrazovne (najprije osnovne, a kasnije i srednjoškolske i visokoškolske) institucije. Udio mladih u 2018. godini pao je na 15,05 %, i na taj način, prema navedenom pokazatelju, stanovništvo Gornjeg Vakufa-Uskoplja ušlo u regresivni tip dobne strukture (udio mladih manji od 25%). Ovakva struktura nije povoljna s aspekta potreba i buduće reprodukcije stanovništva. Dobna struktura stanovništva u općini u kojoj je radno sposobni dio populacije dominantan 72,2 % u 2018. godini što predstavlja značajan kontingent radne snage, te istovremeno i relativno visok udio osoba starijih od 65 godina (12,8%), potvrđuje činjenicu kako se ova populacija iz zrelog transformirala u tip starog stanovništva. Međutim, ne smije se zaboraviti činjenica kako sve aktivno stanovništvo nije i radno aktivno stanovništvo. U ovom slučaju govorimo o nezaposlenosti koja je za svaku državu izazov sam po sebi. U kontekstu planiranja ekonomske politike u pogledu strukture stanovništva, pasivnom se dijelu stanovništva uvijek treba dodati ovaj dio nezaposlenog aktivnog stanovništva kako bi se dobila jasnija slika o stanovništvu koje sudjeluje u proizvodnom procesu i stanovništva koje je samopotrošač.

Tabela 9. Dobna struktura

Godina	Ukupno	0-14	0-14 (%)	15-64	15-64 (%)	65>	65> (%)
2012.	18.888	3.838	20,32	12.735	67,45	2.315	12,23
2013.	18.747	3.809	20,31	12.640	67,4	2.298	12,25
2014.	18.648	3.589	19,24	12.673	68	2.386	12,79
2015.	18.474	3.556	19,24	12.555	68	2.363	12,79
2016.	20.519	4.054	19,75	14.607	71,2	1.858	9,05
2017.	20.409	3.173	15,55	14.722	72,13	2.514	12,32

2018.	20.292	3.059	15,07	14.650	72,2	2.583	12,8
2019.	20.158	2.898	14,38	14.600	72,43	2.660	13,19
2020.	20.071	2.803	13,96	14.439	71,93	2.829	14,10

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Kantoni u brojkama SBK/KSB
u F BiH (za period 2009. do 2020.godine)

Zaključna razmatranja

Došlo je do smanjenja broja stanovnika u odnosu na stanje utvrđeno popisom 1991. godine, ali za razliku od ostalih općina gdje se broj stanovnika smanjuje zadnjih godina, u općini Gornji Vakuf-Uskoplje to nije izraženo, ali ne zbog prirodnog prirasta jer postoji negativan trend prirodnog priraštaja, nego zbog značajnog broja povratnika od kojih je veliki broj onih koji su stekli uslove za penziju u inostranstvu i nakon toga se vratili, kao i zbog toga što su rezultati popisa stanovnika objavljeni tek 2016. godine.

3.1.3. Pregled stanja i kretanja u ekonomiji

Po stepenu razvijenosti općina Gornji Vakuf-Uskoplje spada u red srednje razvijenih općina. U periodu do 2013. godine Federalni zavod za statistiku i Federalni zavod za programiranje razvoja, rangiranje općina vršila je u skladu s parametrima: stepen zaposlenosti, stepen nezaposlenosti, broj učenika (osnovno i srednje obrazovanje) na 1000 stanovnika, BDP po glavi stanovnika, indeksa odsutnosti i razvijenosti za općinu. Uporedo su davani i podaci na nivou Federacije. Po ovim kriterijima općina Gornji Vakuf - Uskoplje je po stepenu razvijenosti bila većinom na 52 mjestu u periodu od 2010. do 2013. godine.

Tabela 10. Rang općine Gornji Vakuf- Uskoplje u F BiH po stepenu razvijenosti

God.	Federacija BiH											Rang
	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenik (os+sr) na 1000 stanov	GDP po glavi stanovnika u KM	Indeks ods. stanovništva	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000 stanov.	GDP po glavi stanov. u KM	Indeks ods. stanovništva	Indeks razvije-nosti	
2009.	12,00	57,5	153	3.545	-23,6	65	73,3	108,5	54,4	49	70,1	53
2010.	12,5	56,3	152	3.220	-24,1	66,8	76,1	110,3	48,9	42	68,8	52
2011.	13,3	55,2	150	3.357	-24,5	70,3	79,3	111,7	49,2	38,9	69,9	53
2012.	12,8	57,1	146	3.467	-25	69,6	94,2	109,7	49,5	35,9	71,8	52
2013.	12,9	57,3	140	3.585	-25,6	69,3	79,1	107,6	49,9	32,7	67,7	52

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama
u F BiH (za period 2009. do 2013.godine)

U periodu od 2014-2017. godine Federalni zavod za statistiku kod ocjenjivanja stepena razvijenosti općina u Federaciji BiH koristi iste parametre osim BDP, koji je zamijenjen prihodom pa glavi stanovnika. U ovom periodu sa 53 mjesta (2014. godine) općina se po razvijenosti penje na 51 mjesto (2015. godine), a zatim na 49. i 48. mjesto (2016. i 2017. godine).

Tabela 11. Rang općine Gornji Vakuf- Uskoplje u F BiH po stepenu razvijenosti

Godina	Federacija BiH											Rang
	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000 stanovnika	Prihod po glavi stanovnika u KM	Indeks ods stanovništva	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000 stanovnika	GDP po glavi stanovnika u KM	Indeks ods stanovništva	Indeks razvijenosti	
2014.	13,1	56,3	134	68	-25,9	69	80	107,7	56,5	30,3	68,7	53
2015.	13,5	55,1	138	76	-26,6	70,1	81,3	115,5	61	26,7	70,9	51
2016.	18,3	52,6	113	85	-18,5	62,8	82,7	91,7	54,2	107,5	79,7	49
2017.	19,6	49,6	111	89	-19	64,9	85,3	91,5	50,1	106,2	79,6	48

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2014. do 2017.godine)

Od 2018. godine, Federalni zavod za statistiku kod određivanja razvijenosti općina koristi druge parametre u odnosu na dotadašnje: prihod od poreza na dohodak, stepen zaposlenosti, kretanje stanovništva, učešće starog stanovništva. Po ovim parametrima stepen razvijenosti općine opada, pa 2019. godine zauzima 54. Mjesto i time ulazi u IV grupu, odnosno u grupu nerazvijenih općina.

Tokom 2020. godine pojavom pandemije COVIDA-19 dolazi do poremećaja na tržištu, smanjenja izvoza kao i svih drugih ključnih pokazatelja na osnovu kojih se računa rang razvijenosti, što je uzrokovalo da je općina „pala“ na 58 mjesto po rangu razvijenosti.

Tabela 12. Rang općine Gornji Vakuf-Uskoplje u F BiH po stepenu razvijenosti

	Prihod od poreza na dohodak	Stepen zaposlenosti	Kretanje stanovništva	Učešće starog stanovništva	Stepen obrazovanja stanovništva	Index	Rang	Grupa
2018.	0,48	0,62	0,88	1,11.	0,85	0,76	52	III
2019.	0,32	0,6	0,8	1,11	0,95	0,72	54	IV
2020.	0,27	0,58	0,81	1,10	0,86	0,68	58	IV

Izvor: Federalni zavod za statistiku, SBK u brojkama u F BiH (za period 2018. do 2020.godine)

3.1.3.1. Broj i struktura privrednih subjekata

Prema službenim statističkim podacima, u periodu zadnjih deset godina, postoji tendencija rasta broja registrovanih pravnih lica, dok se u istom periodu bilježi pad broja registrovanih fizičkih osoba / obrtnika. Međutim, treba imati na umu činjenicu da se kod statistike pravnih osoba vode svi oni pravni subjekti, i koji su aktivni, i koji nisu, ali koji se zbog određenih razloga vode u statističkoj evidenciji, što može davati krivu sliku o brojnosti poslovnih subjekata.

Tabela 13. Struktura poslovnih subjekata

	Stanovništvo	UKUPNO	Pravna lica	PJ u sastavu pravnih lica	Fizička lica - Obrtnici	Broj preduzeća na 1000 stanovnika
2009.	19.248	886	190	92	604	52
2010.	19.112	906	196	93	617	47
2011.	19.003	945	207	107	631	50
2012.	18.888	978	217	114	647	51,8
2013.	18.747	1.016	226	128	662	54,2
2014.	18.648	1.027	239	132	656	55,1
2015.	18.474	1.043	253	133	657	56,5
2016.	20.519	1.010	265	146	599	49,2
2017.	20.409	674	269	149	405	33
2018.	20.292	846	284	149	413	41,7
2019.	20.158	845	284	149	412	42,2
2020.	20.071	874	294	154	426	43,5

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)*

Kako je iz prethodne tabele vidljivo, u ukupnom broju privrednih subjekata najveći dio se odnosi na obrtnike od kojih je najveći broj registrovan u oblasti trgovine i ugostiteljstva, iako se, također, može vidjeti da se njihov broj smanjuje zadnjih godina i u ovim djelatnostima, što se može vidjeti u tabeli 14.

Tabela 14. Broj obrta registrovanih po djelatnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	64	67	68	33	37	35	42
B Vadenje ruda i kamena	0	0	0	0	0	0	
C Prerađivačka industrija	80	83	74	59	62	59	59
D Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom	0	0	0	0	0	0	2
E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	1	1	1	0	0	0	0
F Građevinarstvo	21	22	21	15	16	16	16
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i	193	188	178	98	98	95	97

motocikala							
H Prijevoz i skladištenje	29	30	27	19	20	21	20
I Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	186	187	152	117	117	121	124
J Informacije i komunikacije	4	4	4	3	2	3	3
L Poslovanje nekretninama	2	2	2	2	2	2	2
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	11	11	11	11	13	14	14
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3	3	3	3	3	2	2
P Obrazovanje	8	8	8	4	4	4	4
R Umjetnost, zabava i rekreacija	8	8	8	6	6	6	5
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	4	3	4	5	5	5	6
S Ostale uslužne djelatnosti	42	40	38	30	30	29	30

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Kantoni u brojkama – Kanton SBK (za period 2009. do 2020. godine)

Kada su u pitanju privredna društva, u periodu od 2014-2020. godine, broj društava, ovisno o djelatnosti je bio:

Tabela 15. Broj registrovanih društava po djelatnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	6	6	6	7	7	7	7
B Vađenje ruda i kamena	3	3	3	3	3	3	3
C Prerađivačka industrija	44	48	50	49	49	49	50
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	3	4	5	5	4	4	4
E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	3	3	3	3	3	3	2
F Građevinarstvo	7	9	10	10	9	9	7
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	36	38	39	38	38	38	42
H Prijevoz i skladištenje	14	13	13	12	14	14	14
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	2	2	3	3	4	4	4
J Informacije i komunikacije	1	1	1	1	4	4	4

K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja							
L Poslovanje nekretninama	0	0	0	1	1	1	1
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	5	6	6	6	6	6	8
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1	1	1	1	1	1	1
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	5	7	8	8	8	8	8
P Obrazovanje	10	11	10	10	11	11	11
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	4	4	4	4	4	4	4
R Umjetnost, zabava i rekreacija	25	25	27	29	35	35	34
S Ostale uslužne djelatnosti	70	72	76	79	83	83	90

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.godine)*

Kada su u pitanju privredna društva najveći broj ih je registrovan u sektoru prerađivačke industrije i trgovine. Po broju zaposlenih, imovini te godišnjem prometu, privredna društva registrovana na prostoru općine su u kategoriji malih i srednjih preduzeća.

3.1.3.2 . Kretanje ukupnih prihoda i rashoda, te prosječne plaće

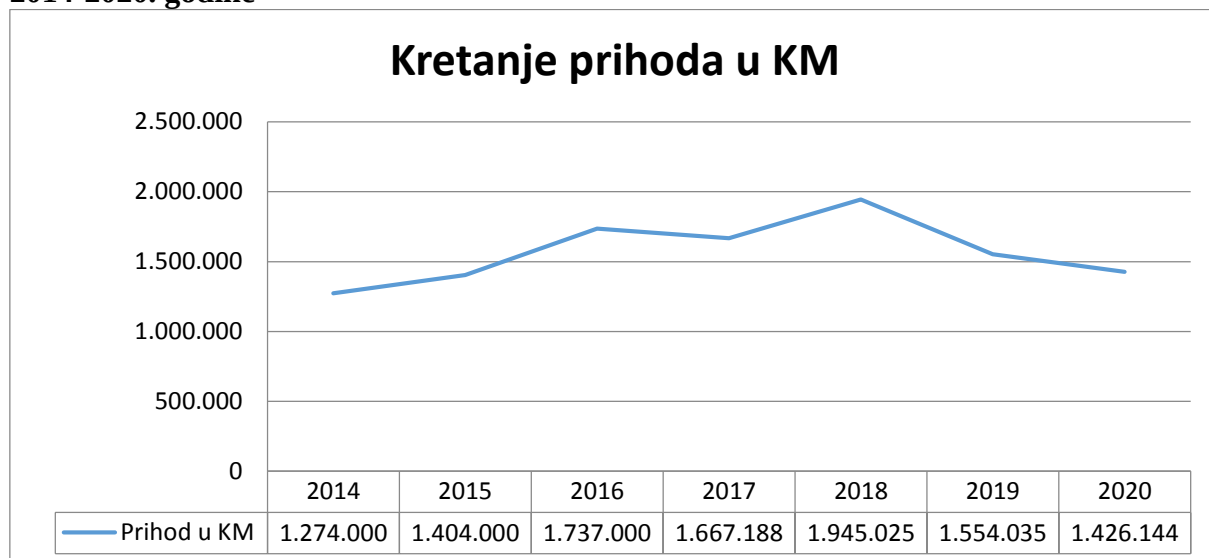
Ukupni prihodi preduzeća na području općine u 2020. godini iznose 1.426.144 KM, što je za 8 % manje u odnosu na prihode u 2019. godini. Ovaj pad prihoda se objašnjava padom ekonomskih aktivnosti, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom nivou i gašenjem postojećih, te osnivanjem novih poslovnih subjekata. Situacija je dodatno pogoršana pojavom pandemije COVIDA-19.

Tabela 16. Kretanje poreskog prihoda u općini Gornji Vakuf - Uskoplje u periodu od 2014-2020. godine

Godina	Broj stanovnika	Prihod u KM	Prihodi po glavi stanovnika	Prihodi po glavi stanovnika FBIH=100
2014.	18.648	1.274.000	68	56,5
2015.	18.474	1.404.000	76	61
2016.	20.519	1.737.000	85	54,2
2017.	20.409	1.667.188	82	50
2018.	20.292	1.945.025	96	53
2019.	20.158	1.554.035	77	41
2020.	20.071	1.426.144	71	34

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2014. do 2020. godine)*

Grafikon 4. Kretanje poreskog prihoda u općini Gornji Vakuf- Uskoplje u periodu od 2014-2020. godine



Izvor obrada autora prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2014. do 2020.godine)

Kada se posmatraju prosječne plate u općini, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za period 2009-2020. godine, vidljivo je da je u periodu 2009-2011.godina prosječna plata rasla, a u periodu 2012-2020. godine, dolazi do njenog smanjivanja u odnosu na taj period.

Tabela 17. Zaposlenost i prosječne plate u općini Gornji Vakuf- Uskoplje u periodu od 2009-2020. godine

	Prosječan broj zaposlenih	Prosječna plata u KM	FBIH = 100
2009.	2.308	697,54	88,1
2010.	2.396	771,21	95,9
2011.	2.519	767,14	93,6
2012.	2.415	747	90,00
2013.	2.417	743	89
2014.	2.443	682	81,9
2015.	2.497	681	82
2016.	2.679	688	82
2017.	2.884	670	78
2018.	3.191	683	77
2019.	3.161	673	73
2020.	2.980	691	72

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Prosječna plata u 2020. godini iznosila je 691 KM, što je blagi porast u odnosu na 2019. godinu. U 2020. godini prosječna plata za Federaciju Bosne i Hercegovine je iznosila 956 KM, što je znatno više od prosječne plate na području općine.

3.1.3.2. Vanjskotrgovinska razmjena

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan izvoz, koji su ostvarila preduzeća s područja općine u periodu 2009-2019. godine, imao je tendenciju rasta (s izuzetkom 2012. kada je došlo do smanjenja izvoza u odnosu na prethodnu godinu). U 2019. godini izvoz je postigao iznos od 44. 970.000 KM, što je za gotovo 49 % veće nego 2009. godine, ali ipak, nešto manje nego 2018. godine. Najuspješnija godina po pitanju izvoza u promatranom periodu bila je 2018. godina kada je ostvarena vrijednost izvoza od 48. 742.000 KM, i u kojoj je pokrivenost uvoza izvozom bila 143,42 %. U toku 2020. godine zbog problema izazvanih pandemijom COVIDA-19 izvoz je bio smanjen za nešto više od 2.000.000 KM.

Kada je u pitanju uvoz na području općine, u periodu 2009-2020. godine, također je zabilježen povremeni rast uvoza roba i usluga, pa pad, što se može vidjeti iz naredne tabele.

Tabela 18. Vanjskotrgovinska razmjena

	Uvoz u hilj. KM	Učešće u uvozu u %	Izvoz u hilj. KM	Učešće u izvozu u %	Pokrivenost uvoza izvozom u %	Saldo robne razmjene hilj.KM
2009.	27.867	0,35	23.864	0,63	85,63	-4,003
2010.	31.879	0,37	29.148	0,60	91,43	-2,731
2011.	38.226	0,39	34.128	1,03	93,26	-4,128
2012.	35.696	0,36	27.941	0,53	78,27	-7.755
2013.	28.589	0,29	33.801	0,61	118,23	5.212
2014.	21.554	0,21	30.230	0,52	140,25	8.676
2015.	25.815	0,24	31.544	0,51	122,19	5.729
2016.	23.128	0,21	37.865	0,60	163,72	14.737
2017.	26.816	0,22	41.277	0,57	153,93	14.461
2018.	34.034	0,26	48.742	0,62	143,22	14.708
2019.	31.059	0,22	44.970	0,59	144,79	13.910
2020.	23.694	0,20	42.168	0,61	177,97	18.474

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH* (za period 2009. do 2020. godine)

U periodu od 2009-2012. godine vanjskotrgovinska razmjena je bilježila negativan saldo robne razmjene, odnosno, uvoz je bio veći od izvoza. Od 2013. godine dolazi do promjene i bilježi se rast izvoza preduzeća ove općine, što dovodi do rasta salda robne razmjene. Izvoz raste, s tim da je 2014. i 2016. saldo robne razmjene bio nešto manji nego u prethodnim godinama, ali je i dalje bio pozitivan.

Poslovna infrastruktura

Prema definiciji, industrijske poslovne zone predstavljaju ograničen prostor na kome se odvija poslovna ili privredna aktivnost.

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje je uspostavila dvije industrijske/poslovne zone: Kamenica i Batuški lug.

Obje zone imaju izgrađenu svu potrebnu komunalnu infrastrukturu. Također, imaju i dobru povezanu saobraćajnu infrastrukturu, kako unutar zone, tako i s regionalnim i magistralnim cestama.

Izgradnjom i unapređenjem ovih zona, općina Gornji Vakuf-Uskoplje želi raditi na kontinuiranom osiguranju uslova i pretpostavki za postizanje rasta zaposlenosti kroz povećanje broja novih privrednih subjekata u zoni, odnosno privlačenje domaćih i stranih investitora.

Poslovna zona Batuški lug je smještena na lokalitetu na kojem su bile tvornice Yassa (sportska konfekcija) i Unis (UTL). Povezana je industrijskom cestom s magistralnim i regionalnim prometnicama.

Površina poslovne zone Batuški lug iznosi 27,67 ha od čega 13,10 ha predstavlja slobodne parcele, dok se preostali dio (14,57 ha) sastoji od 5 parcela, koje su izgrađene i na kojima se djelimično odvija poslovna aktivnost. Trenutno u njoj posluje više privrednih društava od kojih su najveća: Saraj-Komerc d. O. O., Rosse Wood d. O. O., ATT d. O. O. I pilana NAM (bivši Komerc 3). Osim ova četiri najveća preduzeća, još nekoliko manjih preduzeća u ovoj poslovnoj zoni započinje izgradnju objekata, i za očekivati je da u periodu od godine dana i oni počnu sa radom.

Tabela 19. Pregled preduzeća smještenih u poslovnoj zoni Batuški lug

R. br.	Naziv preduzeća	Djelatnost	Broj zaposlenih
1.	SARAJ KOMERC d. o. o.	Proizvodnja proizvoda od žice, lanaca i opruga	408
2.	Rose wood d. o. o	Proizvodnja furnira i ostalih ploča	170
3.	ATT d. o. o.	Obrada metala	143
4.	Pilana NAM (bivši Komerc 3) d. o. o.	piljenje i blanjanje drva	24
	UKUPNO		745

Izvor: podaci Općine

U poslovnoj zoni ima još slobodnih parcela, koje potencijalni investitori mogu kupiti po tržišnoj cijeni ili u skladu s Odlukom o pogodnostima za 1 KM / m², bez plaćanja dodatnih općinskih naknada. Općina namjerava u narednom periodu, shodno Budžetu i/ili grantovima, dodatno izgraditi infrastrukturu za novih 100.000 m². To općinsko zemljište bi se onda dodjeljivalo/prodavalo potencijalnim investitorima u svrhu izgradnje poslovnih objekata i zapošljavanja što većeg broja radnika.

Industrijska zona Kamenica zauzima površinu od 16 hektara. Posjeduje svu potrebnu infrastrukturu (struju, vodu, rasvjetu, kanalizaciju, put). Svi poslovni subjekti, koji su u njoj bili prije rata, su privatizovani. U njoj je danas posluje 8 preduzeća:

Tabela 20. Pregled preduzeća smještenih u poslovnoj zoni Kamenica

R. br.	Naziv preduzeća	Djelatnost	Broj zaposlenih
1.	Aureus d. O. O.	Proizvodnja furnira i ostalih ploča	252
2.	Vintex d. O. O.	Proizvodnja radne odjeće	121
3.	DOM NET d. O. O.	Računarsko programiranje	89
4.	Bingo d. O. O.	Trgovina	60
5.	Auto-commere d. O. O.	Trgovina na veliko krutim, tekućim i plinovitim gorivom	22
6.	PC GRU-DA d. O. O.	Trgovina na malo	16
7.	3 EM-GROUP d. O. O.	Trgovina na veliko	9
	UKUPNO		569

Izvor: podaci Općine

Osmo preduzeće industrijske zone je preduzeće TOM d. o. o. koje je uspješno poslovalo poslije rata i imalo oko 300 zaposlenih. Nažalost, 2019. godine je proglasilo stečaj i još se ne zna sudbina preduzeća i svih radnika koji su ostali bez posla.

Sve parcele u ovoj poslovnoj zoni su privatizovane i općina ne može planirati dalju izgradnju i širenje Industrijske zone Kamenice. Potencijalni investitori mogu kupiti parcele od privatnih lica (samo manji broj parcela je ostao neizgrađen) ili da kupe već postojeće poslovne/industrijske objekte.

3.1.3.5. Poljoprivreda

Značajan segment privrede općine čine poljoprivreda i stočarstvo.

Općina ima velike mogućnosti i prirodne uslove za razvoj poljoprivrede i stočarstva, što predstavlja i veliku mogućnost za angažman nezaposlenih u ovoj oblasti.

Na nivou općine, uveden je Registar poljoprivrednih gazdinstava što omogućava jedan sasvim novi sistem podrške u poljoprivredi. Sam sistem registracije i održavanja podataka je usklađen na čitavom nivou Bosne i Hercegovine i on zadovoljava zahtjeve Evropske unije.

Na dan 31. 12. 2018. godine u Registru je bilo evidentirano 1299 klijenata, ali zasigurno, broj poljoprivrednih gazdinstava je veći, jer je upis u Registar dobrovoljan. Gazdinstva koja nisu u Registru ne mogu podnijeti zahtjeve za poticaje općine.

Općina osigurava sredstva za poticaje u poljoprivredi u saradnji s Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Također, u proteklom periodu su, u saradnji sa međunarodnim organizacijama Muslim Aid i ASB za jugoistočnu Evropu, obezbijedili platenici za poljoprivrednike.

Obradivo zemljište na području općine čine sljedeće kategorije zemljišta:

Tabela 21. Poljoprivredna površina po kategorijama

Obradive površine u ha						
	Ukupno (1+5)	Svega	Oranice i bašte	Voćnjaci	Livade	Pašnjaci
		1 (2+3+4)	2	3	4	5
2009.	16.130	10.130	4.900	1.030	4.200	6.000
2010.	16.130	10.130	4.900	1.030	4.200	6.000
2011.	16.130	10.130	4.900	1.030	4.200	6.000
2012.	16.130	10.130	4.900	1.030	4.200	6.000
2013.	16.130	10.130	4.900	1.030	4.200	6.000
2014.	16.130	10.130	4.900	1.030	4.200	6.000
2015.	16.130	10.130	4.910	1.030	4.200	6.000
2016.	16.130	10.130	4.910	1.030	4.200	6.000
2017.	16.140	10.140	4.910	1.030	4.200	6.000
2018.	16.140	10.140	4.910	1.030	4.200	6.000
2019.	15.801	12.481	4.900	320	7.261	3.320
2020.	15.801	12.500	4.910	330	7.260	3.301

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)*

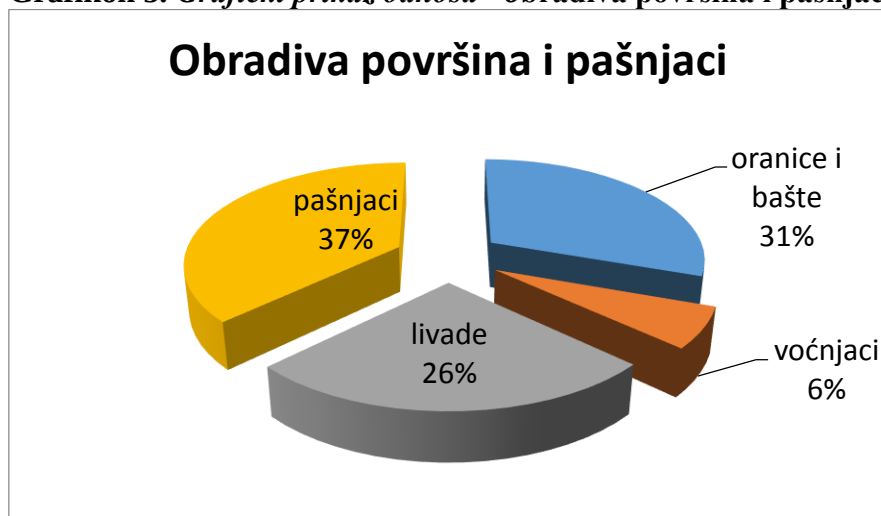
Oranice, bašte i vrtovi u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u ha, u periodu 2009-2020. godine su zauzimale sljedeće površine:

Tabela 22. Oranice, bašte i vrtovi u ha

Oranice, bašte i vrtovi u ha					
	Ukupno obradivo	Obradeno	Ostalo na oranicama	Neobrađene oranice i bašte	% neobrađenog zemljišta
2009.	4.900	3.710	21	1.169	23,9
2010.	4.900	3.710	21	1.169	23,9
2011.	4.900	3.710	21	1.169	23,9
2012.	4.900	3.710	30	1.123	22,9
2013.	4.900	3.777	36	1.087	22,2
2014.	4.900	3.777	36	1.087	22,2
2015.	4.910	3.827	70	1.013	20,6
2016.	4.910	3.827	70	1.013	20,6
2017.	4.910	3.827	70	1.013	20,6
2018.	4.913	3.844	162	907	18,5
2019.	4.910	3.840	152	918	18,7
2020.	4.900	3.832	95	973	19,9

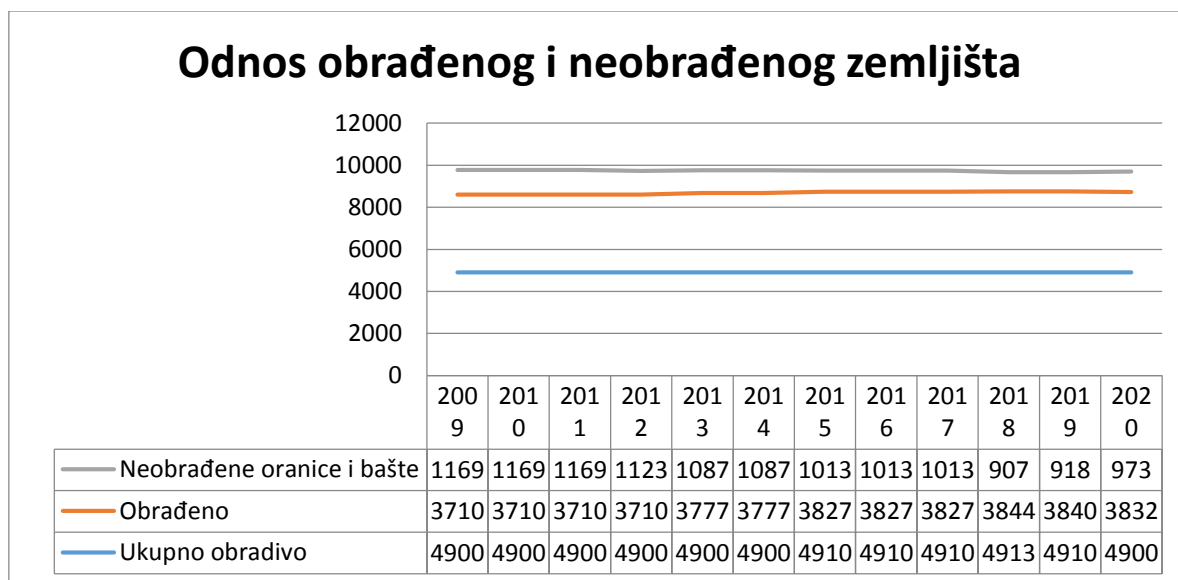
Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period od 2009. do 2020.)*

Grafikon 5. Grafički prikaz odnosa - obradiva površina i pašnjaci



Izvor: Obrada autora

Prema katastarskim podacima, od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje, prema kategoriji korištenja, oranice zauzimaju 4.900 ha, voćnjaci 320 ha, livade 7.261 ha i pašnjaci 3.320 ha. U toku 2019. godine došlo je do značajne promjene odnosa pašnjaka i livada i površina pod pašnjacima se smanjila sa 6.000 ha (u periodu 2009-2018.) na 3.200 ha, u toku 2019. godine. Istovremeno se povećala površina pod livadama za gotovo istu površinu za koju se smanjila površina pašnjaka. Ista situacija se zadržala i 2020. godine.



Iz prezentiranih podataka vidljivo je da se površina obrađenog zemljišta lagano povećava.

Poljoprivreda i stočarstvo predstavljaju velike mogućnosti u razvoju i zapošljavanju na prostoru ove općine. Površina poljoprivrednog zemljišta je 16.140 hektara i čini 40% od ukupne površine općine. Obradivo zemljište, kao najveće prirodno bogatstvo postaje najmanje iskorišten resurs. U periodu od 2015. godine povećava se površina obrađenog zemljišta. Naime, poljoprivredni proizvođači povećavaju površine obrađenog zemljišta sadnjom, najviše, malina.

S jedne strane površina obrađenog zemljišta se povećala, a s druge strane broj zahtjeva za poticaje se smanjuje. Prema Izvještaju o radu načelnika i općinske uprave za 2019. godinu, u toku te godine podneseno je 476 zahtjeva za poticaje, dok je 2017. godine bilo 902 zahtjeva, a 2018. godine 590 zahtjeva.

a) Ratarska proizvodnja

Proizvodnja žitarica i krmnog bilja na području općine se, prema prijavljenim podacima, obavlja na površini od 571 hektar. Uzgajaju se uglavnom na porodičnim gazdinstvima za vlastite potrebe gazdinstava.

Od žitarica najviše se uzgaja pšenica (ozima i jara) na površini od 238 hektara, zatim slijedi ječam na površini od 186 hektara.

Krmno bilje se uzgaja na površini od 2.317 hektara. Najviše je zastupljen uzgoj travno-djetelinske smjese, na površini 935 hektara, a zatim slijedi djetelina na površini od 704 hektara.

Tabela 23. Pregled površina zasijanih sa žitaricama i krmnim biljem

Žita		Krmno (stočno) bilje	
Vrsta	Površina u ha	Vrsta	Površina u ha
Pšenica merkantilna (ozima i jara)	238	Travno-djetelinska smjesa	935
Ječam (ozima i jara)	186	Djetelina	704
Tritikale (ozima i jara)	58	Lucerka/lucerna	563
Zob (jara i ozima)	34	Kukuruz – zelena masa	86
Raž (ozima i jara)	32	Mješavina mahunjača s travama i žitima	23
Heljda (ozima i jara)	15	Stočna repa	6
Kukuruz (zrno, merkantilni)	8		
UKUPNO	571	UKUPNO	2.317

Izvor : podaci Općine

b) Proizvodnja povrća

Površina zemljišta na kojem se gaji povrće iznosi 975 hektara. Od povrća, najviše se uzgaja krompir, na površini od 764. Najznačajnija poljoprivredna kultura, po kojoj je ova općina poznata je kupus, koji se uzgaja na površini od 150 hektara. Četvrtina ukupne proizvodnje kupusa u SBK potiče iz ove općine. Ostalo povrće se uzgaja na manjim površinama (luk, grah, paprika, krastavci), i to poljoprivrednici uglavnom uzgajaju za vlastite potrebe.

Tabela 24. Pregled površina zasijanih s povrtnim biljem

Povrtno bilje	
Vrsta	Površina u ha
Krompir, merkantilni (rani i kasni)	764
Kupus	150
Luk crni	24
Grah suho zrno	13
Luk bijeli	9
Grašak – zelena mahuna	3
Krastavci	3
Mrkva	2
Paradajz	2
Paprika zelena	2
Špinat	2
Zelena salata	1
UKUPNO	571

Izvor : podaci Općine

c) Voćarstvo

Na prostoru općine izgrađeni su značajni kapaciteti za dalji razvoj voćarstva, a posebno u oblasti proizvodnje jagodičastog voća, posebno maline.

Ukupno 89 hektara se nalazi pod zasadima maline, jagode, kupine, borovnice i aronije.

Tabela 25. Pregled površina zasijanih s jagodičastim voćem

Jagodičasto voće	
Vrsta	Površina u ha
Malina	75
Jagoda	7
Aronija	4
Kupina	2
Borovnica	1
UKUPNO	89

Izvor: podaci Općine

Osim jagodičastog voća, na području općine uzgaja se i ostalo voće:

Tabela 26. Pregled površina zasijanih s voćem

Voćnjaci		
Vrsta	Ukupan broj stabala	Od toga sposobnih za rod
Šljive	191.000	179.000
Jabuke	74.000	70.000
Kruške	29.000	28.000
Orasi	11.900	11.700
Trešnje	4.700	4.600
Lješnjaci	3.500	3.000
Višnje	2.150	1.900

Izvor: podaci Općine

U općini ne postoji objekat za preradu i skladištenje poljoprivrednih proizvoda i plasman istih.

d) Stočarska proizvodnja

Pod livadama se nalazi 7.261 hektar, a pod pašnjacima 3.320 hektara, što čini jako dobar preduslov za razvoj stočarstva.

Brojno stanje i učešće pojedinih vrsta stoke važan su indikator stanja i dobar temelj za buduća razvojno-strateška opredjeljenja u ovoj grani. Međutim, sadašnje stanje ni izbliza ne odgovara njenim stvarnim mogućnostima. U općini je najviše razvijeno govedarstvo i ovčarstvo.

Brojno stanje stoke na području općine, prema podacima iz Registra poljoprivrednih gazdinstva za 2020. godinu je:

Tabela 27. Brojno stanje stoke u općini

Brojno stanje stoke na dan 31. 12. 2020.	
Vrsta i kategorija stoke	Broj grla
Goveda - ukupno	2.800
Od toga, krave i steone junice	2.500
Ovce	13.000
Od toga ovce za priplod	11.500
Svinje	2.750
Od toga krmača	300
Konji	44
Od toga ukupno kobilu, ždrijebe	15
Perad	13.800
Od toga nosilica	10.620
Koze	700

Izvor: podaci Općine

Također, prema podacima općine, stočna proizvodnja u 2020. godini je bila:

Tabela 28. Pregled stočne proizvodnje

Stočna proizvodnja u 2020.	Količine
Broj muznih krava	2.400
Ukupno proizvedenog kravljeg mlijeka u litrima	6.000.000
Broj muznih ovaca	10.000
Ukupno proizvedenog ovčijeg mlijeka u litrima	555.000
Broj muznih koza	550
Ukupno proizvedenog kozijeg mlijeka u litrima	90.750
Broj ostriženih ovaca	13.000
Ukupno ostrižene vune neoprano, u kg	19.500
Broj kokoši nosilica	10.620
Ukupno kokošijih jaja, u komadima	1.752.300

Pčelarstvo

U općini Gornji Vakuf-Uskoplje postoje prirodni uslovi za razvoj pčelarstva: brdsko-planinskog područja i dobra vegetacija. Registrovani broj košnica - pčelinjih društava je 2.250. U toku 2020. godine proizvedeno je 15.750 tona meda.

e) Šumsko zemljište

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje ima velika šumska bogatstva i povoljne uslove stalnog prirasta i prirodnog podmlađivanja šuma.

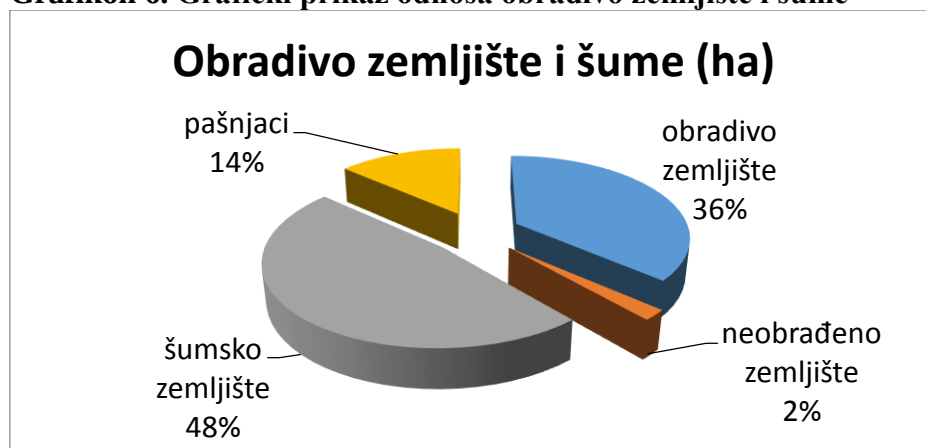
Tabela 29. Površina pod šumskim zemljištem

	Površina u ha	Drvena masa u hiljadama m ³	Drvena masa po ha/ m ³
2009.	21.200	3.816	180
2010.	21.200	3.816	180
2011.	21.200	3.816	180
2012.	21.200	3.816	180
2013.	21.200	3.816	180
2014.	21.200	3.816	180
2015.	21.200	3.816	180
2016.	21.200	3.816	180
2017.	21.200	3.816	180
2018.	21.200	3.816	180
2019.	21.200	3.816	180
2020.	21.200	3.816	180

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH* (za period 2009. do 2020.)

Odnos obradivog i šumskog zemljišta u općini Gornji Vakuf-Uskoplje prikazan je u narednom grafikonu.

Grafikon 6. Grafički prikaz odnosa obradivo zemljište i šume



Izvor: obrada autora

3.1.3.6. Prirodna bogatstva

Općina posjeduje značajna prirodna bogatstva koja čine: ugalj na lokalitetu Gračanica-Humac, kvarcit na ležištu Smrčevica, gips na lokalitetu Bistrica, kao i ukrasni granit na području planine Vranica. Nažalost, ovi značajni prirodni resursi nisu dovoljno iskorišteni.

Prema procjenama na području općine nalaze se sljedeće količine rezervi :

Tabela 30. Pregled mineralnih i rudnih sirovina

Minerali/rude	Lokacija	Procijenjene količine u 2020. godini
Lignit - Dimnjače	Gračanica	12.095.012 t
Dolomita - Pidriš	Pidriš	5,887.469 m ³ .
Kvarcit Obodskipotok Gromilica	Gromilica	2.206.746 t
Kvarcita - Gradac I i II	Gradac	1.650 000 t
Gips	Bistrica	3.211.541 t
Granit	Vranica	Neispitano

Izvor: Institut za građevinarstvo "IG" d. o. o. Banja Luka, Prostorni plan općine 2015-2020.

Osim ovih aktivnih nalazišta ruda i minerala, na području općine nalaze se i pasivna ležišta mineralnih sirovina:

- bivši rudnik zlata i žive Mačkara, na lokalitetu naselja Mačkare,
- bivši rudnici zlata na lokalitetima Zlatno guvno i Crvene zemlje, širi lokalitet planine Vranica,
- bivši rudnik barita Mračaj, na lokalitetu naselja Dobrošin.

Područje općine je bogato i vodenim tokovima što je omogućilo izgradnju mini hidroelektrana, i prema podacima Regulatorne komisije za električnu energiju u F BiH (FERK) u toku 2018. godine proizvedeno je 17,5 miliona kWh. U narednoj tabeli dat je pregled koliko je električne energije proizvedeno po pojedinoj elektrani:

Tabela 31. Pregled proizvedene električne energije mini hidroelektrana

R. br.	Naziv mHE	Lokacija	Snaga kWh	u Godišnji plan proizvodnje (kWh)	Proizvedeno u 2018. godini (kWh)
1.	mHE Sastavci	Sastavci	805	2.000.000	1.461.668
2.	mHE Jelići	Jelići	1277	6.300.000	4.706.196
3.	mHE Derala	Jelići	234	2.000.000	1.067.757
4.	mHE Dubrava	Kozički potok	3147	11.000.000	5.096.248
5.	mHE Ružnovac	Pidre-Crkvice	612	4.000.000	2.964.626
6.	mHE Duboki potok	Mačkara	850	3.000.000	2.225.228
7.	Ukupno		6.925	28.300.000	17.521.723

Izvor: podaci Službe za privredu i finansije

Iz podataka datih u prethodnoj tabeli, vidljivo je da je ukupna instalirana snaga 6.925 MgW, a moguća godišnja proizvodnja je 28,3 miliona kWh električne energije. Instalirani pogoni su proizveli 62 %, od moguće godišnje proizvodnje.

U toku 2019. godine u rad je puštena i mini hidroelektrana Voljevac snage 950 kWh. U pripremi je i puštanje u rad još dvije mini hidroelektrane: Smrčevica snage 560,6 kWh i Hrđenovac snage 420 kWh.

Koncesioni ugovori su, uglavnom, potpisani na 30 godina s mogućim produženjem na period od 15 godina.

3.1.3.7. Turistički potencijali

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje ima relativno bogato kulturno-historijsko i prirodno nasljeđe koje ima potencijal za razvoj turističke ponude..

Geografski položaj i klimatske karakteristike osiguravaju Gornjem Vakufu-Uskoplju sve preduslove za razvoj turizma. Planine Vranica i Raduša oduvijek su privlačile planinare, ne samo iz ovih krajeva, nego i s prostora bivše Jugoslavije (obilježene planinarske staze na Vranici - svake godine se održava tradicionalni planinarski pohod u organizaciji Planinarskog društva "Goran").

Zbog svoje bogate flore i faune ove planine pružaju idealne mogućnosti za lov, ljetni i zimski turizam.

Planina Raduša daje mogućnosti zimskog turizma. Na njoj se nalazi jedno od najmlađih skijališta u SBK/KSB - Ski-centar Raduša. Raduša je od Splita udaljena svega 152 km, 231 km od Dubrovnika, 276 km od Zadra, 342 km od Zagreba, 155 km od Banja Luke, te 130 km od Sarajeva. Sportsko rekreacijski centar Raduša-Uskoplje daje idealne mogućnosti za skijanje, uz mogućnost korištenja smještajnih kapaciteta koji, istina, nisu veliki, ali mogu biti osnova za dalju izgradnju ovog područja.

Vranica je oduvijek bila poznata po lovu. Nakon rata, divljač je gotovo nestala s planine, ali se u zadnje vrijeme broj divljači znatno povećao. Životni uslovi na ovoj planini su jako dobri za sve vrste autohtone divljači, posebno za mrkog medvjeda i srne.

Vranica je mjesto pogodno za botanička istraživanja, jer obiluje mnogobrojnim biljnim vrstama, među kojima su najbrojniji: jela, smreka, bukva i rijetka zelena joha.

Na planini Vranici, nalaze se i poznata izletišta Ždrimačkih jezera u čijoj se blizini nalazi i prekrasan slap, Bistrička rijeka (čuveno ribogojilište).

Ždrimačka jezera leže između Gornjeg Vakufa-Uskoplja i Crndolskog potoka, ispod planine Vranice, na visini od oko 800 metara n. m. v., u selu Ždrimci. Čine ih 3 jezera:

- Ždrimačko jezero, najveće jezero u skupini. Kružnog je oblika s dužinom oko 120 metara i širinom do 100 metara, te sa najvećom dubinom 9,20 metara. Jezero je bogato velikim ribljim fondom,

- Pijavičko, najmanje jezero u skupini, dobilo je ime po svojim stanovnicima-pijavicama. U jezeru nema riba, ali ima jako mnogo pijavica. I to ne običnih. U jezeru obitavaju medicinske pijavice (*Hirudo medicinalis*).,
- Pasije, bogato kapitalnim primjercima šarana, babuške, klena.

Udaljenost između jezera je mala, oko 250 metara, i zahvaljujući ribljem fondu, sva tri, ili neka od njih mogu da prerastu u sportsko-ribolovni revir.

U Gornjem Vakufu-Uskoplju nalazi se historijski spomenik - Sahat kula, koja je proglašena nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine 2008. godine.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika je 2015. godine Ljubunčića (Teskeredžića) kulu u Voljicu proglasila nacionalnim spomenikom.

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje ima bogatu historiju koja seže još od prahistorijskog doba, kada je područje Gornjeg Vakufa, kao uostalom i sva Skopljanska dolina, dobro naseljeno. Zbog plodnosti zemlje, brda bogata šumama, divljači i rudnim bogatstvima, Iliri su već prije naše ere nastanili područje gornjeg toka rijeke Vrbas.

Na području općine nalaze se pet smještajnih objekta: moteli "Saraj" i "Raduša" i hotel "Palazzo", „Deluxe“ i „Wiena“.

Zaključna razmatranja

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku i Agencije za programiranje razvoja, općina Gornji Vakuf-Uskoplje se ubraja u srednje razvijene općine u Federaciji Bosni i Hercegovini. Općina Gornji Vakuf-Uskoplje je sa 53 mjesta po rangu razvijenosti 2009. godine polako se penjala na 52 mjesto (period 2010-2013. godine), da bi u periodu 2016-2017. popravila svoj rang na 49 i 48 mjesto. Na kraju 2019. godine općina je po pokazateljima razvijenosti zauzela 54 mjesto. U općini, u velikoj mjeri učestvuje privatni sektor kod izračuna BDP-a po formuli gdje je broj zaposlenih i prosječna plata osnovni kriterij, zbog čega su i navedeni pokazatelji manji, iako postoji kontinuirani rast.

Iako se broj poslovnih subjekata na području općine smanjuje u periodu 2017-2019. primjetna je značajna poslovna dinamika. Naime, broj pravnih lica u općini se povećava, kao i broj poslovnih jedinica. Zabilježen je pad fizičkih lica / obrtnika, koji znatno doprinosi smanjenju ukupnog broja poslovnih subjekata na općini. Po granama je tradicionalno najzastupljenija trgovina, ugostiteljstvo i uslužne djelatnosti.

Kada su u pitanju pravna lica, najveći broj je registrovan u sektoru prerađivačke industrije i trgovine. Značajno je napomenuti, da bez obzira na otežane uslove rada zadnjih godina, broj registrovanih privrednih društava u oblasti prerađivačke industrije nije smanjen.

Zahvaljujući tome kao i izvoznoj orijentisanosti ovih preduzeća, općina Gornji Vakuf-Uskoplje spada u one općine u kojima je saldo robne razmjene pozitivan.

Razvijenost poslovne infrastrukture i velika uključenost općine u njihov razvoj je, također, doprinijelo planskom razvoju preduzetništva u ovoj općini.

Općina ima velike potencijale u sektoru poljoprivrede, turizma i iskorištavanja prirodnih bogatstava na koje se u narednom periodu može fokusirati.

Značajno je da se procenat neobrađenog zemljišta smanjuje.

3.1.4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

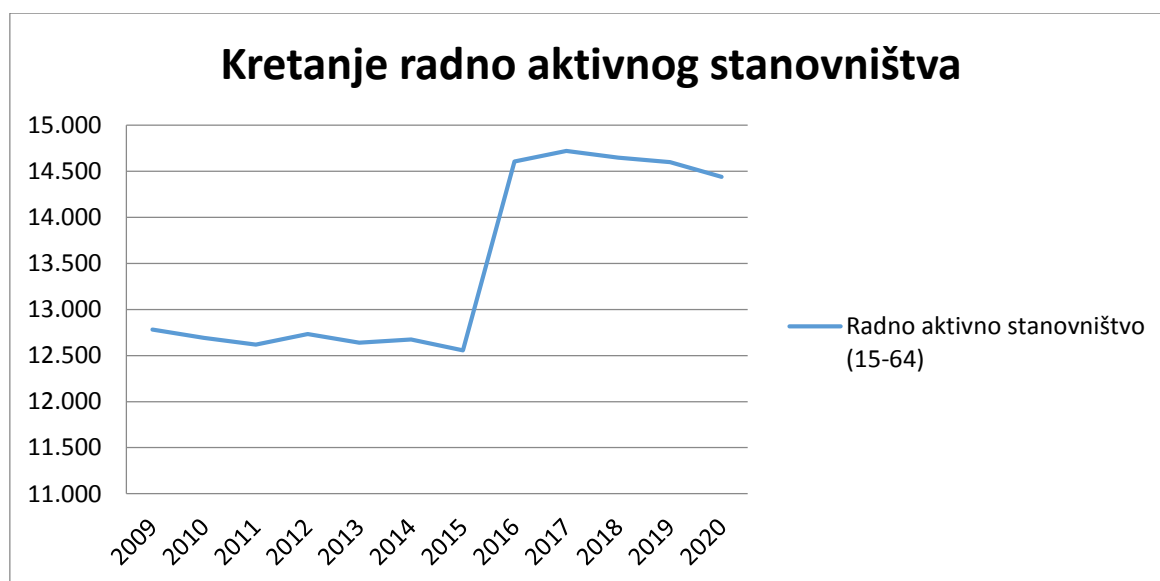
Broj radno aktivnog stanovništva se, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u posmatranom periodu od 2009-2019. godine, povećavao, dok se 2020. godine broj radno aktivnog stanovništva se neznatno smanjio:

Tabela 32. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godina

Godina	Stanovništvo	Radno aktivno stanovništvo (15-64)	Procenat radno aktivnog stanovništva
2009.	19.248	12.782	66,4
2010.	19.112	12.692	66,4
2011.	19.003	12.619	66,4
2012.	18.888	12.735	67,4
2013.	18.747	12.640	67,4
2014.	18.648	12.673	68,0
2015.	18.474	12.555	68,0
2016.	20.519	14.607	71,2
2017.	20.409	14.722	72,1
2018.	20.292	14.650	72,2
2019.	20.158	14.600	72,43
2020.	20.071	14.439	71,93

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH* (za period 2009. do 2020.godina)

Grafikon 7. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009 -2020. godina



Izvor: obrada autora

Također, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku i Federalnog zavoda za programiranje razvoja broj zaposlenih osoba u općini je rastao i 2019. godine bilo je zaposleno

3.161 radnika.

Tabela 33. Stepen zaposlenosti u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godina

Godina	Stanovništvo	Broj zaposlenih	Rad. sposobno stanovništvo	Aktivno stanovništvo	Stepen zaposlenosti u %		
					Stepen zaposlenosti	Radno sposobno stanovništvo	Aktivno stanovništvo
2009.	19.248	2.308	12.782	5.431	12,00	18,10	42,50
2010.	19.112	2.396	12.692	5.478	12,50	18,90	43,70
2011.	19.003	2.519	12.619	5.619	13,30	20,00	44,80
2012.	18.888	2.415	12.735	6.437	12,80	19,00	37,50
2013.	18.747	2.417	12.640	5.660	12,90	19,10	42,70
2014.	18.648	2.443	12.673	5.588	13,10	19,30	43,70
2015.	18.474	2.497	12.555	5.588	13,50	19,90	44,70
2016.	20.519	2.679	14.607	5.650	18,3	18,30	47,40
2017.	20.409	2.884	14.722	5.724	19,6	19,60	38,90
2018.	20.292	3.191	14.650	5.778	19,7	21,80	39,40
2019.	20.158	3.161	14.600	5.597	18,4	21,9	38,3
2020.	20.071	2.980	14.439	5.481	20,6	19,9	38,0

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Broj nezaposlenih osoba se smanjivao svake godine u posmatranom periodu 2009-2020. godina, i 2020. godine nezaposleno je bilo 2.501 osoba od ukupno 5.481 aktivnog stanovništva.

Tabela 34. Stepen nezaposlenosti

	Nezaposleni	Broj zaposlenih	Aktivno stanovništvo	Stepen nezaposlenosti
2009.	3.123	2.308	5.431	57,50
2010.	3.082	2.396	5.478	56,30
2011.	3.100	2.519	5.619	55,20
2012.	3.213	2.145	5.628	57,10
2013.	3.243	2.417	5.660	57,30
2014.	3.145	2.443	5.588	56,30
2015.	3.067	2.497	5.561	55,10
2016.	2.971	2.679	5.650	52,60
2017.	2.841	2.884	5.724	49,60
2018.	2.588	3.191	5.778	44,80
2019.	2.436	3.161	5.597	43,5
2020.	2.501	2.980	5.481	45,6

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Prema stručnoj spremi, najviše je nezaposlenih KV radnika, nekvalifikovanih radnika, a zatim slijede nezaposleni sa srednjom stručnom spremom. Iz sljedeće tabele vidljivo je se da se broj nezaposlenih KV, PKV i NKV radnika, kao i radnika sa srednjom stručnom spremom

smanjuje, dok se broj onih sa višom stručnom spremom lagano povećava.

Tabela 35. Nezaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja

	Svega	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
2010.	3.082	39	38	522	0	4	1.339	53	1.087
2011.	3.100	63	46	542	0	3	1.345		1.049
2012.	3.213	88	64	598	0	3	1367	52	1.041
2013.	3.243	95	88	622	0	2	1.389	49	998
2014.	3.145	84	92	652	0	1	1.328	52	936
2015.	3.064	96	95	632	0	1	1.290	50	900
2016.	2.971	92	111	631	0	1	1.217	47	872
2017.	2.929	85	106	591	0	90	1.154	45	859
2018.	2.588	77	104	542	0	1	1.033	37	793
2019.	2.436	71	101	528	0	1	966	4	766
2020.	2.501	76	110	573	0	1	985	2	754

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)*

Kao što se vidi iz tabele 35, od 2015. do 2019. godine prisutno je smanjenje nezaposlenosti uz istovremeno povećanje zaposlenosti. Ovo je posljedica ne samo otvaranja novih radnih mjesta, nego i odlazaka radno aktivnog stanovništva iz općine.

Nažalost, na isti način se može posmatrati i smanjenje broja nezaposlenih osoba u svim kategorijama, a prema stepenu stručnog obrazovanja. Najveće smanjenje je u oblasti kvalifikovane radne snage što govori o njihovom odlivu u inostranstvo što dugoročno može imati i loše posljedice za dalji razvoj privrede u općini.

Broj penzionera i iznos penzija

Broj penzionera u općini Gornji Vakuf-Uskoplje se u posmatranom periodu povećava, kao i ukupan iznos penzija koje oni dobivaju.

Tabela 36. Broj penzionera i iznos penzija u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godina

Vrsta penzije/mirovine							Ukupno	
Starosne		Invalidske		Porodične				
	Ukupno		Ukupno		Ukupno		Broj	Iznos
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos		
2009.	847	291.726,52	625	173.244,14	978	261.781,00	2450	726.752,19
2010.	867	298.537,79	647	179.281,91	967	258.385,51	2481	736.205,21
2011.	879	313.340,99	638	184.770,12	961	268,089,30	2478	766.200,41
2012.	878	310.485,13	626	182.000,01	970	270.960,90	2474	763.446,04
2013.	910	326.454,94	615	179.683,01	967	270.992,98	2492	777.160,93
2014.	1.007	370.990,17	596	181.114,93	971	283.146,58	2574	835.251,68
2015.	1.039	385.648,53	577	176.117,95	971	282.098,45	2587	843.864,93
2016.	1.069	404.541,15	567	173.824,86	965	282.165,75	2601	860.531,76
2017.	1.099	425.853	532	164.157	944	277.214	2575	867.224,00
2018.	1.124	470.085	512	169.453	939	294.196	2.575	933.734,00

2019.	1.153	503.997	497	173.685	942	314.648	2.592	992.330,00
2020.	1.169	528.903	477	171.923	933	325.807	2.579	1.026.632

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH (za period 2009. do 2020.)

Prosječne penzije u ovom periodu su bile:

Tabela 37. Prosječne penzije u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godina

	Broj zaposlenih na 1 pensionera	Ukupna penzija	prosječna
2009.	0,94	324,26	
2010.	1	296,74	
2011.	1	309,2	
2012.	1,3	308,59	
2013.	1	311,85	
2014.	0,9	334,43	
2015.	1	326,19	
2016.	1	330,76	
2017.	1,1	336,79	
2018.	1,2	362,62	
2019.	1,2	383	
2020.	1,2	398,07	

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH (za period 2009. do 2020.godine)

Zaključna razmatranja

Broj zaposlenih u općini Gornji Vakuf-Uskoplje lagano raste, dok broj nezaposlenih opada. Nažalost, smanjenje broja nezaposlenih je velikim dijelom posljedica migracija ljudi koji idu van granica Bosne i Hercegovine.

Po strukturi nezaposlenih veliki broj je KV radnika.

3.1.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

3.1.4.1. Školstvo

Predškolsko obrazovanje

Predškolsko obrazovanje djece odvija se JU Dječiji vrtić "Zvončić" Gornji Vakuf-Uskoplje. Kapacitet vrtića je 50 djece što je nedovoljno za općinu od 20.000 stanovnika.

Program odgojno-obrazovnog rada u Dječijem vrtiću odvija se s djecom raspoređenom u dvije skupine.

Osnovno obrazovanje

Na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje postoje četiri osnovne i dvije srednje škole.

Osnovne škole su:

- Osnovna škola "Gornji Vakuf" sa sjedištem u Gornjem Vakufu-Uskoplju,
- Osnovna škola "Uskoplje" sa sjedištem u Gornjem Vakufu-Uskoplju,
- Osnovna škola "Pajić Polje" sa sjedištem u Pajić Polju i
- Osnovna škola "Voljevac" sa sjedištem u Voljevcu.

Osnovna škola "GORNJI VAKUF" sa sjedištem u Gornjem Vakufu-Uskoplju ima tri područne škole:

- a) Područna škola "Voljice",
- b) Područna škola "Bistrica",
- c) Područna škola "Vrse".

Osnovna škola "USKOPLJE" sa sjedištem u Gornjem Vakufu-Uskoplju ima četiri područne škole:

- a) Područna škola "Dobrošin",
- b) Područna škola "Ždrimci",
- c) Područna škola "Pidriš" i
- d) Područna škola "Trnovača".

Osnovna škola "VOLJEVAC", sa sjedištem u Voljevcu, ima jednu područnu školu - "Borova Ravan".

Osnovna škola "PAJIĆ POLJE" sa sjedištem u Pajić Polju ima dvije područne škole:

- a) Područna škola "Bojska" i
- b) Područna škola "Grnica".

Broj odjeljenja u osnovnim školama se tokom godina smanjuje, kao i broj učenika koji pohađaju osnovnu školu. Razlog smanjenju broja učenika treba tražiti u smanjenom natalitetu, kao i migracijama stanovništva gdje čitave porodice odlaze van granica Bosne i Hercegovine.

Tabela 38. Kretanja broja učenika i nastavnika u osnovnim školama općine Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2019. godine

	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Stanovništvo	Broj učenika na 1000 stanovnika
2009.	14	100	2.254	144	19.248	117
2010.	14	99	2.175	144	19.112	114
2011.	14	96	2.031	141	19.003	107
2012.	14	93	1.923	141	18.888	102
2013.	14	87	1.807	129	18.747	96
2014.	14	87	1.750	126	18.648	94
2015.	14	84	1.666	132	18.474	90
2016.	14	81	1.581	134	20.519	77
2017.	14	83	1.528	134	20.409	75

2018.	14	85	1.529	127	20.292	75
2019.	14	79	1.416	133	20.158	70
2020.	14	81	1.367	132	20.071	68

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Napomena : U tabeli su dati podaci za 4 osnovne škole i njihovih 10 područnih škola. Infrastruktura svih osnovnih škola je na zadovoljavajućem nivou.

Srednjoškolsko obrazovanje

Na području općine rade i dvije srednje škole:

- Srednja škola "USKOPLJE",
Smjerovi - struke : opća gimnazija, elektrotehnika i zdravstvo;
- Srednja mješovita škola "GORNJI VAKUF",
Smjerovi - struke: opća gimnazija, mašinska tehnička škola, elektrotehnička škola, škola uslužnih djelatnosti i mašinska stručna.

Slično kao i kod osnovnog obrazovanja, i u srednjim školama se smanjuje broj odjeljenja, ali ne tako drastično, kao u osnovnim školama. Pad je manji i kod broja učenika.

Tabela 39. Kretanja broja učenika i nastavnika u srednjim školama općine Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2020. godine

	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Stanovništvo	Broj učenika na 1000 stanovnika
2009.	2	27	695	60	19.248	36
2010.	2	29	733	66	19.112	38
2011.	2	32	826	67	19.003	43
2012.	2	32	831	65	18.888	44
2013.	2	30	815	72	18.747	43
2014.	2	33	752	65	18.648	40
2015.	2	36	876	78	18.474	47
2016.	2	31	733	72	20.519	36
2017.	2	31	732	70	20.409	36
2018.	2	39	629	68	20.292	31
2019.	2	29	560	70	20.158	28
2020.	2	31	564	68	20.071	28

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Obje srednje škole imaju zadovoljavajuće uslove rada.

3.1.4.2. Kultura

U oblasti kulture na području općine aktivno djeluju HKD "Napredak", Bošnjačka zajednica kulture "Preporod", Hrvatska uzdanica i Omladinski centar. Udruženja iz oblasti kulture njeguju i čuvaju kulturne vrijednosti hrvatskog i bošnjačkog naroda ovoga kraja.

U ostvarenju tog cilja, HKD Napredak uspostavlja sekcije kao što su muzička, folklorna, kulturno-umjetnička sekcija. Ove sekcije organizuju: tribine, predstavljanje knjiga, predavanja, a također, bave se izdavaštvom i organizacijom nekih već tradicionalnih kulturnih manifestacija.

Treba posebno naglasiti kulturnu manifestaciju "Uskopaljske jeseni" koju već duži niz godina uspješno organizuje HKD "Napredak" i na kojoj pored domaćih kulturno - umjetničkih društava učestvuju i društva iz inostranstva.

BZK "Preporod", kroz svoje sekcije, kontinuirano radi na promociji kulture, običaja i tradicije. Organizator su tradicionalnog festivala Ilahije i kaside.

Udruženje građana "Hrvatska uzdanica" je osnovano s ciljem "čuvanja, promicanja i širenja hrvatske kulture i duhovnosti ovoga kraja i uopće odgojno-obrazovnog rada, pomoći nadarenim i siromašnim đacima i studentima i njihova stipendiranja, te kulturno-umjetničkog rada" itd.. Iako je polje rada Hrvatske uzdanice jako široko, ona je posljednjih godina svoga postojanja postala prepoznatljiva, prije svega, po svojoj izdavačkoj djelatnosti.

UG Omladinski centar je višenamjenski informativno-komunikacijski i uslužni centar lokalne zajednice. Omladinski centar pruža različite usluge građanima, te postupno formira određene, dodatne, specifične usluge prema potrebama korisnika zajednice u kojoj djeluje. Usluge: edukacija u oblasti informatike, učenje stranih jezika, pristup internetu za sve u lokalnoj zajednici, biblioteka, kancelarijske usluge, seminari i treninzi. Omladinski centar, okuplja mlade ljude, ukazuju kroz razne tribine i akcije na maloljetničku delinkvenciju, zloupotrebu opojnih sredstava itd.

Na području općine, djeluje Javna ustanova Centar za obrazovanje, sport i kulturu, koja ima odgovarajući objekat s kinosalom, salom za sastanke, sportskom dvoranom, biblioteku i druge sadržaje. U Ustanovi rade četiri stalno zaposlena radnika.

3.1.4.3. Sport

Na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje djeluju sljedeći sportski klubovi:

- HNK "Sloga",
- Malonogometni klub "Sloga",
- Akademija nogometa "Vrbas",
- MRK "Sloga",
- ŽRK "Sloga" 2013,
- ŽNK "Sloga",
- Karate klub "Sloga",
- Odbojkaški klub "Sloga",
- Košarkaški klub "Sloga",
- Karate klub "Wankan",
- Karate klub "Uskopljak",

- Sportski klub invalida sjedeće odbojke “Sloga“,
- Škola rukometa “Sedmerac“
- Šahovski klub “Sloga“
- Šahovski klub “Lovac“,
- Teniski klub “Podgrađe“,
- Teniski klub “Saraj“,
- SRC “Motus“,
- SRD “Vrbas“
- Klub ritmičke gimnastike “Motus“,
- Mažoret klub “Uskopljanke“,
- Streljački klub “Preporod“,
- Moto klub “Jastrebovi“,
- Enduro Motocross klub “Gas“,
- Auto-moto klub “Uskoplje“ i
- Moto klub “UGVTIM“.

HNK “Sloga“ se takmiči u Drugoj ligi F BiH - Jug i u sezoni 2019/2020. zauzela je 8. mjesto. “Sloga“ ima pet kategorija koje se natječu, i to: predpočetnici, početnici, pioniri, kadeti i prvi tim. Klub se uglavnom finansira iz sredstava koje izdvaja općina iz svog budžeta, a malim dijelom iz sponzorstva malog broja privatnih poduzetnika.

U općini se puno pažnje posvećuje sportu mladih i radu sa djecom. MNK “Sloga“ i Akademija nogometa “Vrbas“ okupljaju djecu i mlade s ciljem da im približe sport, odnosno ukažu na prednosti bavljenja sportom.

MNK Sloga od osnivanja, 2015. godine, radi sa dječacima od 7 do 14 godina. Izgradnjom sportske dvorane klub je stekao uslove za osnivanje i seniorske ekipe koja postiže zapažene uspjehe na takmičenjima.

MRK “Sloga“ se takmiči s uspjehom u Prvoj premijer ligi BiH. Klub ima seniorsku, kadetsku i pionirsku selekciju. Klub ima između 100 i 150 članova, što oscilira tokom godine.

Ženski rukometni klub “Sloga 2013“, prve godine rada je bazirao na radu s djevojčicama, i u nedostatku zvaničnih takmičenja za djecu od strane Rukometnog saveza BH, klub je pokrenuo omladinske kantonalne lige što se pokazalo veoma uspješnim.

Tri karate kluba, “Sloga“ “Wankan“ i “Uskopljak“, djeluju veoma uspješno i njihovi članovi su nosioci mnogobrojnih medalja.

SKISO “Sloga“, sportski klub invalida sjedeće odbojke, se takmiči u Drugoj ligi F BiH.

Odbojkaški klub “Sloga“ od 2013. godine takmiči se u Odbojkaškoj ligi KSB/SBK i bilježi značajne rezultate.

Košarkaški klub “Sloga“ djeluje s manjim prekidima od 1978. godine kada je klub osnovan.

U općini djeluju i: Šahovski klubovi “Sloga“ i “Lovac“ koji učestvuju na općinskim turnirima, Sportsko rekreativni centar “Motus“ Gornji Vakuf-Uskoplje koji je član Teniskog saveza BiH, Klub ritmičke gimnastike i pilatesa “Motus“ koji okuplja djevojčice i žene, Mažoret klub Uskopljanke koji aktivno učestvuje na europskim i državnim prvenstvima; Streljački klub

Preporod koji okuplja dvije sekcije: seniore i juniore.

Na području općine djeluju i četiri moto kluba: Moto klub Jastrebovi, Enduro, Motocros klub Gas i Auto-moto klub Uskoplje i Moto klub UGVTIM koji se takmiče na većini moto takmičenja u Bosni i Hercegovini.

U cilju rekreacije i unapređenja zdravlja, na području općine djeluju Planinarsko društvo Raduša, Planinarsko društvo Goran, Speleološka udruga Ledenica, udruga ribolovaca kao i dvije udruge lovaca.

Klubovi koriste sportske dvorane i terene koji se nalaze u sklopu osnovnih i srednjih škola, kao i dva gradska stadiona.

Novoizgrađena moderna Sportska dvorana, kapaciteta 1.289 sjedećih mjesta, koja je otvorena 2017. godine, značajan je doprinos općine daljem razvoju sporta.

3.1.4.4. Zdravstvena zaštita

Na području općine djeluje jedan Dom zdravlja čiji je osnivač Općinsko vijeće Gornji Vakuf-Uskoplje. Dom zdravlja pruža usluge zdravstvene zaštite u glavnoj zgradi kao i u jednoj područnoj ambulanti u Voljavcu.

JU Dom zdravlja, pored pružanja primarne zdravstvene zaštite, svojim pacijentima osigurava i pružanje specijalističko konsultativne zaštite putem svojih specijalista, te putem redovnih dolazaka specijalista iz raznih oblasti.

JU Dom zdravlja posjeduje i potpuno opremljen kabinet za kardiološke preglede sa svom pratećom opremom, kao i potpuno obučen kadar za pružanje navedenih usluga.

Također, JU Doma zdravlja posjeduje i laboratorijsku opremu kojoj se obavljaju sve potrebne pretrage za pacijente.

Dom zdravlja zapošljava ukupno 67 radnika zdravstvenog usmjerenja (VSS-28, VŠS-2, SSS-37) i 21 radnika nezdravstvenog usmjerenja (VSS-2, SSS-12, NK-7).

Tabela 40. Pregled zdravstvenih kapaciteta u općini Gornji Vakuf-Uskoplje

	Stanovništvo	Broj ljekara	Broj stomatologa	Broj bolesničkih postelja	Broj stanovnika		
					na 1 ljeka ra	na 1 stomato- loga	na 1 bol. postelju
2009.	19.248	10	3	0	1.925	6.416	0
2010.	19.112	10	3	0	1.911	6.371	0
2011.	19.003	11	3	0	1.728	6.334	0
2012.	18.888	12	3	0	1.574	6.296	0
2013.	18.747	11	2	0	1.704	9.374	0
2014.	18.648	10	3	0	1.865	6.216	0
2015.	18.474	11	2	0	1.679	9.237	0
2016.	20.519	13	2	0	1.578	10.260	0

2017.	20.409	13	2	0	1.570	10.205	0
2018.	20.292	15	2	0	1.353	10.146	0
2019.	20.158	12	1	0	1.680	20.158	0
2020.	20.071	12	1	0	1.672	20.071	0

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH (za period 2009. do 2020.)*

Napomena: Osim jednog stomatologa, koji radi u Javnoj ustanovi, na području općine rade još dva stomatologa u privatnoj praksi.

3.1.4.5. Socijalna zaštita

Na području općine djeluje jedna ustanova socijalne zaštite, pod nazivom Javna ustanova Centar za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje. Osnovana je 2003. godine i osnovna djelatnost je zadovoljavanje osnovnih potreba građana općine u socijalnoj, dječijoj, porodičnoj i zaštiti civilnih žrtava rata, starateljstva i drugih poslova i zadataka utvrđenih zakonima.

Osnivač Centra za socijalni rad je Općinsko vijeće Gornji Vakuf-Uskoplje.

Iz općinskog se budžeta finansiraju materijalni troškovi i naknade zaposlenih u Centru, a sredstva za ostvarivanje prava korisnika iz oblasti socijalne zaštite osiguravaju se u budžetima SBK i FBiH.

Centar ima na raspolaganju pet zasebnih kancelarija i hodnik što osigurava zadovoljavajuće uslove za rad.

U Centru je zaposleno 6 zaposlenika, od toga 3 zaposlenika VSS, 2 zaposlenika VŠS, 1 zaposlenik SSS. Uz njih je, ugovorom o djelu angažovan i knjigovođa.

Djelatnost Centra je regulirana Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom, Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite porodica s djecom. Preko Centra za socijalnu zaštitu mogu se ostvariti novčana i druga materijalna pomoć, osposobljavanje za život i rad, smještaj u drugu porodicu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite, usluge socijalnog i drugog stručnog rada i drugi oblici usluga socijalnog karaktera.

Broj korisnika po različitim osnovama na godišnjem nivou kreće se između 1.300 i 1.500.

Zaključna razmatranja

Sve obrazovne ustanove imaju dobru infrastrukturu. Trebalo bi ustanoviti da li je u oblasti predškolskog obrazovanja dovoljna jedna ustanova.

Evidentno je smanjenje broja učenika u osnovnim školama.

Srednje škole sa svojim smjerovima prate potrebe tržišta rada.

Trenutna zdravstvena i socijalna zaštita u općini zadovoljava zahtjevima sredine, ali potrebno je raditi na kontinuiranom jačanju kvalitete i dostupnosti ovih usluga.

Kada su u pitanju sport i kultura, može se reći da ovaj sektor ima zadovoljavajuće uslove za rad, ali i dalje treba raditi na kontinuiranom jačanju kvalitete usluga i povećanju broja stanovnika koji će se baviti rekreativno sportom i amaterski kulturom.

3.1.5. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga

Evidencije nekretnina se u pravilu vode u zemljišno-knjižnim uredima općinskih sudova - evidencije vlasništva i u katastrima općina – evidencija posjeda. U skladu s naprijed navedenim, i nekretnine bi u posjedu i vlasništvu općine trebale biti u ovim evidencijama. Općina raspolaže podacima zadnjeg aerofotogrametrijskog snimanja iz 1985/86. god. (djelimično javno izloženo), koje sadrži između ostalog i evidenciju nekretnina u posjedu općine, ali zbog neusklađenosti ovog stanja s gruntovnom evidencijom nailazi se na prepreke, koje općina kontinuirano otklanja. Javnim izlaganjem ovih podataka u cijeloj općini, od strane katastra i zemljišno-knjižnih ureda, (moguće je samo nakon donošenja zakona o katastru i izmjena i dopuna Zakona o zemljišnoj knjizi) službeno bi se uspostavile ove evidencije i odražavale bi stvarno stanje nekretnina s evidencijama. Cilj ovih aktivnosti bi bila rekonstrukcija odvojenih evidencija katastra i zemljišne knjige, te njihova integracija iz sadašnjeg stanja u novi jedinstveni sistem zemljišne administracije, koji bi trebao omogućiti korisnicima brzu, kvalitetnu i pouzdanu informaciju o nekretninama.

Do sada su završene 4 katastarske općine K.O. Uzričje, K.O. Bojska, K.O. Bistrica i K.O. Podgrađe. U narednih pet godine planira se na završetak još 7 K.O.

3.1.5.1. Javne i komunalne usluge

Dva komunalna preduzeća, JKP “Vodovod i kanalizacija“ d. o. o. koje je u osnovi specijalizovano za održavanje vodovoda i kanalizacijskih sistema, te o JKP “Radovina“ d. o. o., koje je u osnovi specijalizirano za održavanje čistoće (prikupljanje i odvoz otpada-smeća, održavanje javnih površina, održavanje puteva i sl.), uspješno pokrivaju 80 % općine kada je u pitanju odvoz smeća, a 50 % kada je u pitanju snabdijevanje vodom. Osnivač oba preduzeća je općina, i oni se uglavnom finansiraju iz naplate naknade za vršenje usluga prema fizičkim i pravnim osobama, odnosno kroz naplatu isporuke pitke vode, održavanje vodovodnog i kanalizacijskog sistema, održavanje čistoće na javnim površinama, prikupljanje i odvoz otpada-smeća, održavanje puteva, te iz obavljenih radova, koje dobiju kao najpovoljniji izvođači radova nakon raspisanih natječaja u skladu s ZJN BiH. Za odlaganje otpada nema odgovarajućeg i uređenog deponija. Otpad se odlaže na deponij u Krupi, koji je neposredno uz rijeku Krušćicu i naselja Batuš, Bistrica i Krupa.

Vodovodna mreža

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje ima razvijenu hidrografsku mrežu, a najznačajnija i vodom najbogatija rijeka općine je rijeka Vrbas, koja se prema Zakonu o vodama Federacije BiH svrstava u I. kategoriju na Vodnom području rijeke Save.

Glavni tok rijeke Vrbas iznosi oko 240 km, a njeno pripadajuće slivno područje obuhvata 5000 km². Na svom putu od izvora na Zec planini, pa duž cijele općine, rijeku Vrbas vodom obogaćuju mnogi potoci, bujice i izvori, te je tako čine pogodnom za više namjena (vodoopskrba, navodnjavanje, energetika). Sliv Vrbasa, u gornjem i donjem toku, je bogat kraškim vrelima pogodnim za vodosnabdijevanje.

Gradski vodovod pokriva gotovo 50 % općine pitkom vodom, a ostatak je pokriven vodom iz mnogobrojnih izvora pitke vode. To su lokalni vodovodi, kojima upravljaju i koje održavaju

mjesne zajednice, odnosno mještani, koji su sudjelovali u izgradnji istih i ne nalaze se u vodoopskrbnom sistemu, kojim upravlja JP “Vodovod i kanalizacija“ d. o. o.

Jedino lokalni vodovod Voljice pripada vodoopskrbnom sistemu kojim upravlja JP “Vodovod i kanalizacija“ d. o. o.

Gradski vodovod Crni dol, koji opskrbljuje najveći dio općine (gradska naselja i naselja nizvodno uz rijeku Vrbas na sjeverozapadnom dijelu općine), je u vlasništvu Općine Gornji Vakuf-Uskoplje, a JP “Vodovod i kanalizacija“ d. o. o. upravlja njime. Ovaj vodovod je izgrađen 70. godina prošlog stoljeća i naknadno je proširen. Postojeći vodoopskrbni sistem Gornjeg Vakufa-Uskoplja je pumpno-gravitacijski za visoku i srednju zonu, i gravitacijski za nižu zonu.

Postojeći kapacitet rezervoara (dvije komore po 1000 m³) zadovoljava potrebe potrošača.

U periodu 2018-2020. godine završena je prva faza rekonstrukcije vodovodne, kanalizacijske (fekalne i oborinske) mreže Gradske ulice i ulica u užem urbanom dijelu Gornjeg Vakufa-Uskoplja.

Kanalizacijska mreža

Postojeća kanalizacija grada Gornjeg Vakufa-Uskoplja je razdjelnog tipa: fekalna i oborinska. Izuzetak je jedan dio kanala koji su mješoviti. Recipijenti su u oba slučaja rijeke Vrbas, Trnovača, Voljišnica, Kruščica, Bistrička rika, s tim da se oborinska kanalizacija rasterećuje i u kanal Paločki put, koji se ulijeva u rijeku Trnovaču, te u kanal Baricu, koji se ulijeva u rijeku Vrbas. Starost oba sistema je više od 50 godina, te je općina pristupila 2018. godine realizaciji prve faze rekonstrukcije vodovodne, kanalizacijske (fekalne i oborinske) mreže Gradske ulice i ulica u užem urbanom dijelu Gornjeg Vakufa-Uskoplja u dužini od 2,4 km.

Rekonstrukcija prve faze je u potpunosti završena i izvršena je potpuna rekonstrukcija vodovodne, kanalizacijske (fekalne i oborinske) mreže Gradske ulice i ulica u užem urbanom dijelu Gornjeg Vakufa-Uskoplja.

Prikupljanje otpada

Kada je u pitanju odvoz smeća, JKP “Radovina“ d. o. o., preduzeće za održavanje čistoće (prikupljanje i odvoz otpada-smeća, održavanje javnih površina, održavanje puteva i sl.), uspješno pokriva 80 % općine.

Broj divljih deponija je smanjen zahvaljujući organizovanju stalnog odvoza smeća iz naseljenih mjesta. Iako je bilo planirano da se na području općine izgradi regionalna deponija, to toga nije došlo. Općina i dalje koristi općinsku deponiju izgrađenu još 1970. godine koja ima ograničene kapacitete daljeg prijema smeća.

3.1.5.2 Javna rasvjeta

U proteklim godinama, na području općine došlo je do značajnog povećanja pokrivenosti naselja javnom rasvjetom, naročito seoskih naselja.

Također, značajno je unaprijeđeno održavanje rasvjete na području užeg dijela općine.

Do sada je većina starih živinih sijalica zamijenjena energetski učinkovitijim, led sijalicama čime su ostvarene značajne uštede u troškovima rasvjete.

3.1.5.3. Putna infrastruktura

Upravljanje i održavanje magistralnih i regionalnih cesta je u nadležnosti Federacije BiH, odnosno Kantona, dok je općina nadležna za lokalne i nekategorizirane ceste i gradske ulice, shodno Zakonu o cestama F BiH.

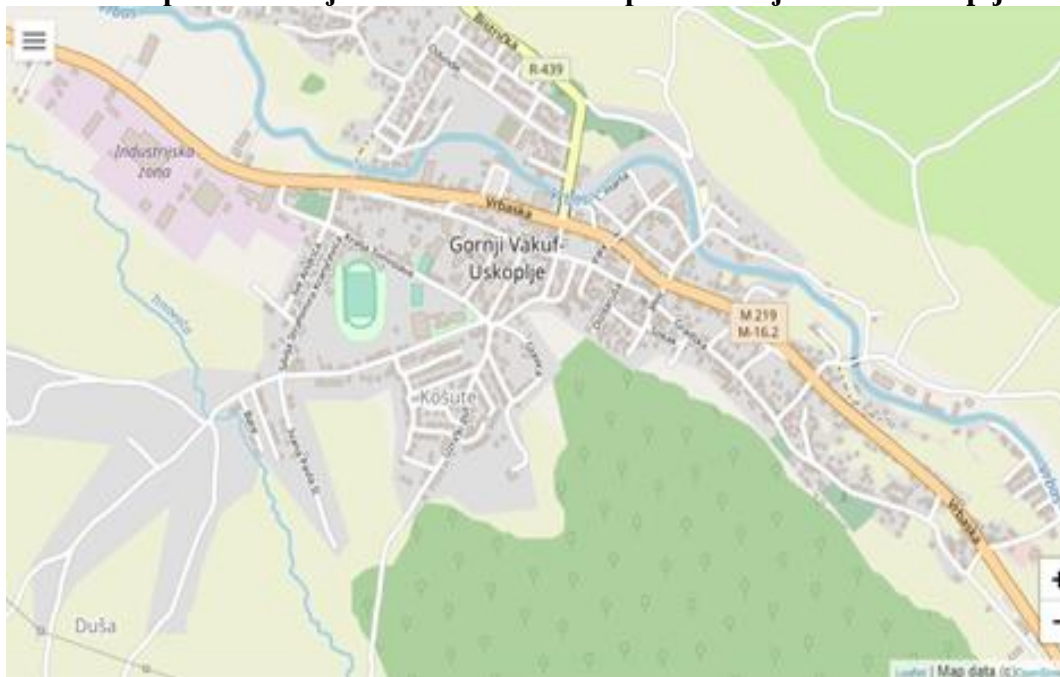
Na teritoriji općine Gornji Vakuf-Uskoplje, prema trenutnoj kategorizaciji cesta u F BiH, izgrađeno je oko 18,0 km magistralnih cesta, oko 27,0 km regionalnih cesta, oko 86 km lokalnih cesta i gradskih ulica i oko 170,0 km nekategoriziranih cesta.

Tabela 41. Saobraćajna infrastruktura

	Površina općine u km2	Magistralni putevi	Regionalni putevi	Ukupno (2 +3)	Lokalni putevi
	1	2	3	4	5
2009.	402	18	15	33	86
2010.	402	18	15	33	86
2011.	402	18	15	33	86
2012.	402	18	15	33	86
2013.	402	18	15	33	86
2014.	402	18	15	33	86
2015.	402	18	15	33	86
2016.	402	18	15	33	86
2017.	402	18	15	33	86
2018.	402	18	15	33	86
2019.	402	18	15	33	86
2020.	402	18	27	45	86

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Slika 5. Mapa saobraćajne infrastrukture u općini Gornji Vakuf-Uskoplje



Izvor : <http://www.kartabih.com/karta-uskoplje/>

Magistralna cesta na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje je cesta M 16.2 Bugojno-Gornji Vakuf-Uskoplje-Jablanica kojom je općina povezana s, nekada, veoma značajnim putnim pravcem Zagreb-Banja Luka-Mostar-Dubrovnik kao i s drugim putnim pravcima odnosno Bugojno-Kupres-Livno-RH, zatim Jablanica-Sarajevo, te Bugojno-Komar-Travnik-Zenica.

Regionalna cesta na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje je cesta R 439, Gornji Vakuf-Uskoplje-Pavlovica-Novi Travnik koja je 2020. godini asfaltirana u dužini cca 12,0 km od Gornjeg Vakufa-Uskoplja do granice s općinom Novi Travnik. Ovom prometnicom je općina Gornji Vakuf-Uskoplje povezana s Novim Travnikom, odnosno s centralnim dijelom Srednjobosanskog kantona, dok će cijeli Kanton ovim projektom dobiti najkraću vezu s Hercegovinom odnosno sa zapadnim dijelom BiH.

Na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje nalazi se 45 lokalnih putnih pravaca, koji međusobno vrlo dobro povezuju 52 naseljena mjesta u 15 mjesnih zajednica općine, ukupne dužine oko 188,6 km, od čega je asfaltirano oko 117,87 km, odnosno oko 62,50% km cesta, dok je neasfaltirano oko 70,73 km, odnosno oko 37,50% km cesta. Za uporedbu ulaganja općine u lokalnu prometnu infrastrukturu, u zadnjih 25 godina, treba reći da je 1995. godine na području općine od svih lokalnih putnih pravaca bilo asfaltirano oko 25 km lokalnih cesta, odnosno oko 13,26% km cesta, koje su bile dotrajale i većina njih je nakon 2000. godine ponovno asfaltirana. Najveći problem prilikom izgradnje, rekonstrukcije i sanacije istih predstavlja nedostatak potrebnih finansijskih sredstava tako da je dobar dio ovih cesta izgrađen sa širinom kolnika i elementima, koji ne zadovoljavaju važeće propise, te su slabo ili nikako opremljene vertikalnom prometnom signalizacijom, odnosno prometnim znakovima, što zajedno s prekomjernom upotrebom pojedinih cestovnih pravaca i pretovarom tereta od strane Šuma Srednje Bosne dovodi do oštećenja i propadanja istih. U izgradnju lokalnih cesta na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje u proteklom periodu su ulagana velika finansijska sredstva.

Od svih gradskih ulica, čija je dužina 24,0 km, asfaltirano je oko 85% ulica odnosno oko 20,2 km, dok je neasfaltiranih oko 15% odnosno oko 3,8 km, a stanje kolnika pojedinih ulica se kreće od:

- veoma dobrog – u ulicama, koje su tokom 2018. i 2019. godine, potpuno rekonstruisane u užem urbanom dijelu Gornjeg Vakufa-Uskoplja uz izradu oborinske i fekalne kanalizacije, trotoara i rasvjete u dužini od 2,4 km. Vrijednost ovih radova, u 1. fazi rekonstrukcije ulica, je bila više od 5 miliona KM.;
- preko dobrog – u ulicama na širem urbanom dijelu općine kao Bililo, Odvode, Batuša, Košute, Bare i dr. na kojima je izvršena sanacija postojećeg asfaltnog kolovoza ili su nanovo izgrađene u periodu od 2002-2018. godine u dužini preko 8,0 km. Vrijednost ovih radova je bila više od 2,0 miliona KM s izgradnjom parkirališta u naselju Odvode.;
- do izrazito lošeg – u ulicama na kojima, od njihove izgradnje do danas, nisu obavljani značajniji zahvati.

U 2. fazi rekonstrukcije ulica, na užem urbanom dijelu općine, koje se nalaze u vrlo lošem stanju, bez urađene odvodnje ili sa dotrajalom fekalnom odvodnjom, bez trotoara, s lošom rasvjetom, pohabanom i oštećenom kolovoznom konstrukcijom, predviđena je daljnja rekonstrukcija, još približno 2,1 km ulica s podzemnim instalacijama i rasvjetom, kojom bi se u potpunosti zaokružila estetska i funkcionalna slika užeg urbanog dijela općine.

Trenutni problem u saobraćajnoj infrastrukturi predstavlja nedostatak parkirnih mjesta u centru općine. U budućem periodu potrebno je iznaći rješenje ovog problema, posebno zbog povećanja broja motornih vozila u općini.

Prijedlogom kategorizacije cesta, koji je općina dostavila Kantonalnoj direkciji za puteve Busovača, odnosno nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, zatražena je prekategoriizacija pojedinih cesta iz lokalnih u regionalne, odnosno iz regionalnih u magistralne, što je odlukama nadležnih tijela djelimično i usvojeno, ali su iste odluke i suspendirane nedugo nakon donošenja.

Zbog nepostojanja gradske obilaznice oko Gornjeg Vakufa-Uskoplja, i činjenice da magistralni put M16.2 prolazi kroz sam uži centar općine, i pored postojanja semafora na mjestima gdje magistralni put siječe gradske ulice, u dnevnim “špicama” se, na putu R439 stvara kilometarska kolona na njegovoj raskrsnici.

Ali, bez obzira na pomenute nedostatke, prometna infrastruktura općine Gornji Vakuf - Uskoplje je dobro riješena.

Kvalitetna prometna povezanost na području općine, kao i dobra povezanost Gornjeg Vakufa-Uskoplja s ostatkom Kantona i države preduslovi su za život i razvoj na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje. Da bi se to ostvarilo, potrebno je preduzeti korake u cilju prekategoriizacije pojedinih cesta i to:

- magistralni put M16.2 Bugojno-G.Vakuf-Uskoplje treba da, kao i svi bivši magistralni putevi na području Kantona, zadrži status magistralnog puta I. reda, jer će ova cesta u budućnosti biti jedini izlaz Skopaljske doline na autocestu Vc, negdje kod Jablanice ili kod Konjica. Nažalost, to po novoj kategorizaciji nije predviđeno jer dionica Prozor-Rama-Jablanica ne udovoljava tražene kriterije, i tako on postaje jedan od rijetkih magistralnih puteva II. reda u Srednjobosanskom kantonu.;
- regionalnu cestu prekategoriizirati u magistralnu: R439 Gornji Vakuf-Uskoplje – Pavlovica-Noví Travník, koja je u finalnoj fazi asfaltiranja posljednjih 12,0 km od

Gornjeg Vakufa-Uskoplja do granice s općinom Novi Travnik, prekategoriisati u magistralnu cestu I. ili II. reda.;

- lokalne ceste u regionalne: L1- lokalna cesta Karamustafići-Dobrošin-Voljevac-Pridvorci-Mejnik dužine oko 12,0 km (nekadašnja alternativa planinskom prevoju Makljen) u regionalnu cestu I. reda.;
- lokalni put L5.-(M16.2)-Sičaja-Pidriš-Zastalača-Raduša dužine oko 10,0 km (Raduša kao turistički SKI centar) u regionalni put II. reda.

Cijela Skopaljska dolina, od Gornjeg Vakufa-Uskoplja preko Bugojna do Donjeg Vakufa, okružena je planinskim prevojima (istok-Komar i Rostovo prema Travniku i Zenici, zapad Koprivnica prema Kupresu i Livnu, jug-Makljen prema Mostaru, sjever-kanjon rijeke Vrbas prema Jajcu i Banjoj Luci) velike nadmorske visine ili opasnim kanjonom rijeke Vrbas. Stoga je veoma važno da se svi putevi kvalitetno održavaju.

Bez kvalitetnog održavanja postojećih puteva i njihove prekatégorizacije, općina Gornji Vakuf-Uskoplje bi mogla ostati u prometnoj izolaciji, koja će dovesti do neminovnog povećanja troškova života na ovom području, koji su ionako već preveliki. Autoput, koji bi izbjegao kanjon rijeke Vrbas, u predjelu Bihać-Bosansko Grahovo-Kupres-Banja Luka bi, uz kvalitetno održavanje puta M 16 Bugojno-Kupres-Livno, bila veza ka zapadu koja bi najviše mogla pomoći ovoj dolini.

Udaljenost općinskog središta do pojedinih čvorišta na cesti M 16.2 je:

- Bugojno 18 km,
- Donji Vakuf 32 km,
- Jajce 66 km,
- Travnik 50 km,
- Zenica 66,5 km,
- Banja Luka 134 km,
- Okučani (autocesta) 200 km,
- Jablanica 51 km,
- Mostar 98 km,
- Sarajevo 127 km,
- Udaljenost do najbližeg čvorišta na Autoputu Vc Lašvanska petlja-95 km.

Slika 6. Prikaz položaja općine u odnosu na veće centre u regiji



3.1.5.4. Energetska i telekomunikacijska infrastruktura

Energetska infrastruktura

Napajanje električnom energijom područja općine Gornji Vakuf-Uskoplje izvedeno je iz napojne transformatorske stanice TS 110/2x10/10 kV. Ukupna dužina niskonaponske mreže na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje procjenjuje se na oko 315 km. Dužina zračne niskonaponske mreže procjenjuje se na 299,5 km, dok se kabelska niskonaponska mreža procjenjuje na 15,5 km. Sva su naseljena mjesta na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje, kao i industrijska/građevinska zona, pokrivena električnom energijom. Prema sadašnjem stanju na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje izgrađeno je sedam mini hidroelektrana, a u toku je puštanje u rad još dvije mini hidroelektrane (vidi tabelu 31). Osim iskorištenja voda kao obnovljivih izvora energije, postoji i mogućnost za iskorištavanjem i vjetrova u cilju proizvodnje energije. Postoji realna potreba za istraživanjem mogućnosti za izgradnju mini vjetroelektrana, s obzirom na postojanje realnih izgleda.

Telekomunikacije / fiksna telefonija

Na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje djeluju dva operatera HT Eronet i BH Telecom.

BH Telecom, na području općine, ima 10 pristupnih čvorova i 10 baznih stanica, ima 627 fiksnih pretplatničkih brojeva, 535 prepaid GMS korisnika i 2269 priključaka ADSL, VDSL, FTTH tehnologija.

Na području cijele općine, kao i dijela gradske jezgre, korisnički priključci su realizovani putem

bakarne nadzemne mreže i podzemne infrastrukture. Na području samog grada priključci su realizovani putem optičke podzemne infrastrukture.

Sve veze među pristupnim čvorovima za pružanje fiksne mreže su realizovane putem optičkih kablova u dužini trase od 25 km.

Na cijeloj teritoriji općine položeni su optički kablovi koji su namijenjeni za međumjesni i tranzitni saobraćaj u ukupnoj dužini od 50 km.

HT Eronet trenutno ima 1600 fiksnih pretplatničkih brojeva, 1350 korisnika interneta (ADSL/VDSL/FTTH korisnika) i 5 korisnika koji imaju iznajmljen stalni pristup internetu.

Od 2015. godine JP HT ulaže znatna sredstva u modernizaciju primarne mreže tako da je u svim naseljenim mjestima, u kojima postoji infrastruktura operatera, skraćena duljina parice na dužinu ispod 1000 metara što daje kvalitetnu uslugu korisnicima i brzine iznad 20 Mbit/s za 90% korisnika tih usluga. U svim naseljima primarna mreža je optika / svjetlovod i montirane su nove MSAN centrale u naseljima: Pajić Polje, Vilić Polje, Trnovača, Podgrađe, Paloč, Voljice, Krupa, Bistrica, Pidriš, Dobrošin, Ždrimci, Bare. Istovremeno se radilo na poboljšanju usluga mobilne mreže izgradnjom novih baznih stanica. Tokom 2019. godine u rad je puštena 5G mobilna mreža koja osigurava brzine prijenosa na mobilnim uređajima do 100 Mbit/s. Broj korisnika mobilne mreže je u stalnom porastu i trenutno imaju od 2000-3000 prepaid korisnika (broj je promjenjiv) i 1550 postpaid korisnika.

Zaključna razmatranja

Stanje javne infrastrukture je zadovoljavajuće, ali treba kontinuirano nastaviti održavati postojeću infrastrukturu, ali i nastaviti s rekonstrukcijom i izgradnjom vodovodne i kanalizacione mreže, javne rasvjete.

Putna infrastruktura se treba kontinuirano održavati, te nastaviti graditi one puteve koje su u nadležnosti općine, a koji do sada nisu završeni.

3.1.6. Zaštita okoliša i smanjenje rizika od nesreće

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje spada u red općina s dobro očuvanom okolinom.

S obzirom na to da je općina veoma bogata vodama i drugim prirodnim ljepotama, vrše se stalni naponi da se to stanje održi i očuva kao preduslov za razvoj turizma i poljoprivrede. Broj divljih deponija je smanjen zahvaljujući organizovanju stalnog odvoza smeća iz naseljenih mjesta. Iako je bilo planirano da se na području općine izgradi regionalna deponija, to toga nije došlo. Općina i dalje koristi općinsku deponiju izgrađenu još 1970. godine, koja ima ograničene kapacitete daljeg prijema smeća.

Kada je u pitanju zagađenost zraka na području općine, tu je situacija relativno dobra. Općina Gornji Vakuf-Uskoplje nema velikih zagađivača zraka, tj. nema velikih ispuštanja štetnih materija u zrak. Ipak, pretpostavlja se da , za kvalitetu zraka u općini Gornji Vakuf-Uskoplje,

najveći problem predstavljaju emisije iz prometa, kao i razni dimni plinovi koji su prisutni u zimskom razdoblju zbog zagrijavanja domova, pri čemu se koriste razna goriva.

Emisije prometa potiču iz motornih vozila čija je starost velika, a broj takvih vozila se povećava.

Tabela 42. Registrovana cestovna motorna i priključna vozila prema godinama starosti u 2020.

		Motocikli	Putnička vozila	Autobusi	Teretna vozila	Ostala vozila
Ukupno	4.352	61	3.870	16	390	15
do 1 godine	9	-	3	0	5	1
1-2 godine	12	3	4	0	4	1
3- 5 godina	89	8	53	0	28	0
6-10 godina	286	8	241	0	37	0
11-15 godina	804	19	692	1	92	0
15+	3.152	23	2.877	15	244	13

Izvor: Federalni statistički zavod, Srednjobosanski kanton u brojkama 2020.

Zagađenje zemljišta je, manje više, prisutno kao i u cijeloj Bosni i Hercegovini. Kako je ovo poljoprivredni kraj, nije rijetkost da zagađenje zemljišta potiče od korištenja pesticida, koji se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji. Međutim, potrebno je naglasiti da to ne prelazi granice dozvoljene upotrebe istih.

Općina ne posjeduje lokalni akcijski ekološki plan, iako vrši napore da vodi računa o zaštiti okoliša. Komunalna inspekcija vrši nadzor nad provođenjem kantonalnog Zakona o zaštiti okoliša. Također, i Šumarija Gornji Vakuf-Uskoplje vrši nadzor nad upravljanjem i korištenjem šume kako ne bi dolazilo do neplanske sječe.

Općinski Štab civilne zaštite Gornji Vakuf-Uskoplje ima za cilj efikasnu i pravovremenu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Prema procjeni rizika potrebno je da općina, privredna društva, odnosno pravna lica i mjesne zajednice, u skladu sa vlastitom procjenom ugroženosti, organizuju sljedeće mjere zaštite i spašavanja: zaštita od poplava, zaštita od klizišta i odrona, zaštita od požara, zaštita od zemljotresa/potresa, zaštita od oluja/grada/mraza.

Pripadnici civilne zaštite su u značajnoj mjeri obučeni i osposobljeni za izvršavanje zadataka utvrđenih u Planu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

3.1.7. Stanje prostorne planske dokumentacije

Opći ciljevi upravljanja prostorom su oživotvorenje svih evropskih i svjetskih vrijednosti i očuvanje prostornih specifičnosti BiH, Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna i općine Gornji Vakuf - Uskoplje. Oni su usmjereni ka zadovoljenju potreba stanovništva u:

- oblasti ljudskih prava uopće, a posebno u multietničkim sredinama;
- oblasti očuvanja prirodnih vrijednosti sa prepoznatljivim ambijentom,
- dostupnosti materijalnih resursa i dobara,
- dostupnosti obrazovanja, naučnih i kulturnih dostignuća, zdravstvene i socijalne zaštite.

Stoga, prostorni plan uređenja općine Gornji Vakuf-Uskoplje utvrđuje uvjete za dugoročno uređenje područja općine, prikladno korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoline, te posebno zaštitu kulturne baštine i vrijednih dijelova prirode i krajolika.

Općina je uradila Prostorni plan općine Gornji Vakuf-Uskoplje za planski period od 2008-2018., ali je 2015. izvršila izmjenu i dopunu Prostornog plana općine Gornji Vakuf-Uskoplje za period od 2015. do 2020. godine. Ovaj Plan će se produžiti i na naredne godine.

3.1.8. Analiza budžeta i projekcije sredstava za finansiranje realizacije strategije razvoja

U cilju sagledavanja potencijala Općine u pogledu finansiranja razvojnih projekata i izrade procjene prihoda za naredni period izvršena je analiza ostvarenja prihoda budžeta općine za period 2016–2020. godina, prikazana u narednoj tabeli :

Tabela 43. Ostvareni prihod općine u periodu 2016-2020. godina

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupno planirani prihod	5.347.200	5.817.500	6.504.000	6.321.300	6.400.000
Ukupno ostvareni prihod	4.879.252	4.757.521	5.377.338	5.667.355	5.258.543
Ostvareni/planirani prihod	91,25	81,78	82,68	89,65	82,16

Izvor: podaci općine

U tabeli je data struktura ostvarenih prihoda u 2018. i 2019. godini iz kojih se vidi da su prihodi od poreza najveća stavka u strukturi ostvarenog prihoda, i može se zapaziti trend njegovog rasta u ovom periodu.

Tabela 44. Struktura ostvarenih prihoda u periodu 2018-2020. godina

R. b.	Opis	Ostvareno	Ostvareno	Plan
		2018.	2019.	2020.
1	PRIHODI	5.377.338,00	5.667.355,00	6.000.000,00
2	Prihodi od poreza	3.274.180,00	3.415.723,00	3.364.700,00
3	Neporezni prihodi	1.272.232,00	1.578.369,00	1.635.300,00
4	Kapitalni transferi	774.100,00	555.395,00	800.000,00
5	Kapitalni primici I	56.826,00	117.868,00	200.000,00

Izvor: podaci Općine

Planirani prihodi odnosno budžet općine Gornji Vakuf-Uskoplje u narednom periodu je sljedeći:

Tabela 45. Planirani prihodi općine za period 2021-2023. godina

R. br.	Opis	Projekcije		
		2021.	2022.	2023.
1.	Prihodi, primici i finansiranje	5.532.000	5.677.000	5.892.000
2.	Prihodi od poreza	3.041.000	3.166.000	3.311.000
3.	Neporezni prihodi	1.641.000	1.661.000	1.681.000
4.	Kapitalni transferi	700.000	750.000	800.000
5.	Prihodi po osnovi zaostalih obaveza	0	0	0
6.	Kapitalni primici	150.000	100.000	100.000

Izvor: podaci Općine

4. STRATEŠKO FOKUSIRANJE

4.1. SWOT analiza

Prikupljeni socioekonomski podaci općine Gornji Vakuf-Uskoplje korišteni su pri izradi SWOT analize kao instrumenta za identifikaciju ključnih razvojnih snaga i slabosti, te njihovog smještanja u kontekstu stanja i trendova u širem okruženju (SEA).

SWOT analiza je rađena s maksimalno mogućom objektivnošću i uz puno učešće Razvojnog tima u procesu strateškog planiranja lokalnog ekonomskog razvoja. SWOT analiza je osnova za definisanje strateških pravaca i ciljeva.

U sljedećoj tabeli data je SWOT analiza općine Gornji Vakuf-Uskoplje na osnovu kojih će se odrediti budući strateški pravci razvoja općine.

Tabela 46. SWOT analiza općine Gornji Vakuf-Uskoplje

SNAGE	SLABOSTI
- Ljudski resursi - Raspoloživo prirodno bogatstvo (šume, rude, hidropotencijal i prirodne ljepote) - Geografski položaj - Tradicionalna poljoprivredna proizvodnja (stočarstvo-ratarstvo i voćarstvo) - Izgrađena infrastruktura (putna, komunalna, industrijska zona, objekti za kulturu i sport) - Razvijena metalna i drvena industrija - Olakšice za investiranja na području općine - Efikasna općinska administracija - Postojanje NVO sektora - Trend rasta privrede - Relativno čist prirodni okoliš	- Iseljavanje stanovništva - Medijska zatvorenost - Nedovoljna iskorištenost ljudskih potencijala - Niske prosječne i minimalne plaće - Nedovoljna iskorištenost uslova za razvoj poljoprivrede (zapostavljenost stočarstva i poljoprivrede, puno neobrađene zemlje) - Nepostojanje zakona o katastru - Nedostatak kapaciteta za pripremu projekata za međunarodne fondove - Neriješen problem odlaganja otpada - Negativan prirodni priraštaj
PRILIKE	PRIJETNJE
- Uvođenje novih tehnologija - Postojanje interesa za iskorištenje hidropotencijala (u svrhu navodnjavanja, ribolova) - Dostupnost EU fondova i drugih donatora - Veliko evropsko tržište-potražnja za zdravim poljoprivrednim proizvodima - Veliki potencijal za razvoj turizma - Postojeća industrija ima mogućnost novog zapošljavanja - Promocija društvene kohezije sa NVO sektorom	- Politička nestabilnost BiH, klimatske promjene i prirodne nepogode - Promjena demografske strukture stanovništva - Neizvjesnost svjetskog tržišta - Nesigurnost i promjene na domaćem tržištu - Slaba iskorištenost datih resursa - Nedovoljno razvijena svijest o zaštiti okoliša - Ekonomska kriza - Složenost obrazovnog sistema - Izostanak stranih investicija - Prometna izolacija i nepovezanost s većim centrima - Podijeljena nadležnost u Federaciji - Nedovoljna usklađenost obrazovanja s potrebama tržišta rada

Izvor: obrada autora

4.2. Strateški fokusi

Budući razvoj općine će se bazirati na maksimalnom iskorištenju snaga i mogućnosti, kao i na minimiziranju prijetnji i otklanjanju slabosti. Temeljem tog opredjeljenja, općina će svoje djelovanje, u periodu od 2021-2027. godine, usmjeriti na sljedeće strateške fokuse:

1. Intenzivirati dalji razvoj poljoprivrede i turizma

S obzirom na raspoložive prirodne resurse, općina se u narednom periodu želi fokusirati na dalji razvoj poljoprivrede i turizma.

Općina za to posjeduje odlične prirodne resurse: poljoprivredne površine koje omogućavaju da se razvija održiva organska poljoprivredna proizvodnja u oblasti ratarstva, voćarstva i stočarstva.

Postojeće prirodne ljepote su pogodne za održivi razvoj turizma i to s posebnim osvrtom na razvijanje planinarskog, izletničkog, avanturističkog i ruralnog turizma.

2. Povećanje stope zaposlenosti kroz dalji razvoj malog i srednjeg poduzetništva kroz iskorištenje raspoloživih prirodnih resursa, postojećih industrijskih zona i angažman obrazovanog i stručnog kadra općine

Elementi prepoznatih snaga općinske SWOT analize su: educirani kadrovi, prirodna bogatstva, razvijena poslovna infrastruktura i na bazi ovih snaga ostvarit će se dalji razvoj malog i srednjeg poduzetništva što će rezultirati povećanju stope zaposlenosti.

3. Podizanje kvalitete života građana općine Gornji Vakuf-Uskoplje kroz dalje poboljšanje javnih usluga, dalji razvoj i održavanje komunalne i socijalne infrastrukture, energetske efikasnosti i očuvanje okoliša

U proteklim godinama, općina je izmijenila najveći dio kanalizacijskih i vodovodnih cijevi, unaprijedila sistem gradske rasvjete, izvršila elektrifikaciju pojedinih dijelova općine. U narednom periodu radit će se na njihovom održavanju, ali i daljem nastavku radova na zamjeni malog broja preostalih dionica. Također, radit će se i dalje na unapređenju socijalnog sektora. Poseban fokus će biti usmjeren na energetske efikasnost i zaštitu okoliša.

4.3. Vizija

Vizija razvoja strategije općine predstavlja njenu težnju, poželjno stanje, dugoročnu namjeru i pravac djelovanja u budućnosti. Osnova vizije razvoja nalazi se u dosadašnjim razvojnim dokumentima Općine Gornji Vakuf-Uskoplje i strateškim fokusima temeljenim na SWOT analizi.

Razvojna vizija općine Gornji Vakuf-Uskoplje glasi:

Općina Gornji Vakuf-Uskoplje privlačna za život, rad i investiranje, s razvijenom privredom i izraženom organskom poljoprivrednom proizvodnjom, bogatom turističkom ponudom, visokim stepenom iskorištenosti obnovljivih izvora energije i razvijenom ekološkom sviješću.

4.4. Strateški ciljevi

Na osnovu strateških pravaca / fokusa i usvojene Vizije općine Gornji Vakuf-Uskoplje, izvedeni su sljedeći strateški ciljevi razvoja:

Strateški cilj 1: Razvoj jake i konkurentne ekonomije bazirane na organskoj poljoprivredi, turizmu i preduzetništvu uz maksimalno korištenje postojećih ljudskih, infrastrukturnih, geografskih i društvenih resursa.

Prvi strateški cilj se odnosi na razvoj ukupne privrede s posebnim fokusom na razvoj organske poljoprivrede, turizma i preduzetništva generalno. Njihov razvoj će se bazirati na korištenju postojećih ljudskih, infrastrukturnih, geografskih i društvenih resursa.

Sljedeći indikatori će se koristiti za mjerenje ispunjenja ovog strateškog cilja :

- povećanje broja zaposlenih 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- povećan broj privrednih subjekata 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- povećana vrijednost izvoza 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- povećan broj poljoprivrednih gazdinstava, koja se bave organskom proizvodnjom 2027. godine za 3,5 % u odnosu na 2020. godinu,
- povećanje količine proizvedenih poljoprivrednih proizvoda 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu i
- povećanje registrovanih turistički posjeta i noćenja 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu

Strateški cilj 2: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture

U periodu 2021-2027. godine, radit će se na održavanju postojeće komunalne infrastrukture, kao i na daljoj zamjeni / izgradnji iste. Indikatori kojima će se mjeriti ispunjenje ovog cilja su:

- povećanje broja domaćinstava, koja će se snabdijevati vodom iz vodovodnog sistema općine, 2027. godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu,
- povećanje broja domaćinstava, koja će koristiti usluge preduzeća za odvoz smeća, 2027. godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu i
- povećanje dužine asfaltiranih gradskih ulica za najmanje 20 km 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu
- povećanje dužine asfaltiranih lokalnih i nekategoriziranih za najmanje 15 km 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu

Strateški cilj 3: Zaštita okoliša i životne sredine i razvoj obnovljivih izvora energije i unapređenje energetske efikasnosti

Iako je u socioekonomskoj analizi i SWOT analizi konstatovano da općina ima relativno čist okoliš, neophodno je i dalje raditi na praćenju kvantitativnih pokazatelja o zagađenju.

Također, neophodno je da se građani, koji imaju veoma važnu ulogu u zaštiti okoliša, uključuju u ekološke edukacije, kojima će se i dalje podizati svijest javnosti o neophodnosti čuvanja prirode i zaštiti okoliša.

Korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje energetske efikasnosti ima jako važnu ulogu, ne samo u privrednom smislu nego i u zaštiti okoliša.

Indikatori kojima će se moći mjeriti ispunjenje ovog cilja su:

- smanjen broj divljih deponija u 2027. godini za 15 % u odnosu na 2020. godinu,
- udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije iznosi 1 % do 2027. godine i
- povećan broj domaćinstava u 2027. godini koji su utopili stambene objekte za 5 % u odnosu na 2020. godinu.

Strateški cilj 4: Kreiranje društveno-uključive sredine s visokim stepenom tolerancije socijalne osjetljivosti, poštivanja ljudskih prava i jednakosti pred zakonom

Djelovanje općinskih organa uprave na unapređenju povezanosti zajednice odvija se u kontinuitetu od 2017. godine, a u saradnji s Koalicijom nevladinih organizacija “Sloga” Gornji Vakuf-Uskoplje i javnim preduzećima i ustanovama. Strateško promišljanje u pravcu jačanja društvene povezanosti ima za cilj dodatno usaglašavanje i koordinaciju međusobnih aktivnosti Općine Gornji Vakuf-Uskoplje, nevladinog sektora, te ostvarivanje saradnje s ostalim institucijama i organizacijama civilnog društva, kao i olakšavanje planiranja kada je riječ o radu na promociji društvene povezanosti.

Indikatori kojima će se mjeriti ispunjenje ovog cilja su :

- broj zajedničkih akcija između nevladinog sektora i javnih preduzeća i ustanova 2027. godine povećan za 10 % u odnosu na 2020. godinu i
- broj incidenata motivisanih mržnjom do 2027. godine smanjen za 20 % u odnosu na 2020. godinu

Strateški cilj 5: Razvoj sporta, kulture te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite

S obzirom da je dio Vizije općine da bude privlačna za život, osim razvijene privrede za postizanje ovog cilja, potrebno je raditi i na razvoju sporta i kulture, kao i na unapređenju zdravstvene i socijalne zaštite.

Općina je do sada mnogo uradila na izgradnji tzv. čvrste infrastrukture. Izgrađena je sportska dvorana, kulturni dom je imao manje adaptacije i pogodan je za rad mnogih kulturnih sekcija.

Postojeća zdravstvena i socijalna zaštita se treba nastaviti i dalje unapređivati.

Indikatori, kojima će se realizacija ovog cilja mjeriti su:

- do 2027. godine broj korisnika zdravstvene zaštite/1000 stanovnika povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu,
- do 2027. godine smanjen broj korisnika socijalne zaštite/1000 stanovnika za 5% u odnosu na 2020. godinu i
- povećan broj građana, koji učestvuju u sportskim i kulturnim manifestacijama i događajima, 2027. godine povećan za 20% u odnosu na 2020. godinu.

5. SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI

5.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni utjecaj sektorskih planova

Pri izradi sektorskih razvojnih planova, posebna pažnja je usmjerena na komplementarnost svakog od planova. Naime, vodilo se računa da realizacija bilo kojeg plana nema štetan/negativan utjecaj na realizaciju drugih identifikovanih planova.

Elementi sektorskog plana privrednog razvoja usklađeni su s principima zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i daljim razvojem infrastrukture, što će imati pozitivan utjecaj i na društveni razvoj općine unutar kojeg će razvoj sporta, kulture te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite imati važnu ulogu. Razvoj privrede dovest će i do povećanja zaposlenosti što će utjecati na smanjenje odlaska educiranog kadra, a što će opet doprinijeti jačanju privrednih sektora u općini.

Daljom izgradnjom i održavanjem komunalne infrastrukture se istovremeno unapređuje i društvena infrastruktura lokalne zajednice, i pozitivno utječe na zaštitu okoliša. Pобољшanje komunalne i javne infrastrukture značajno će doprinijeti investicionoj atraktivnosti općine, i omogućiti unapređenje kulturnog i sportskog sadržaja, a time i kvalitetnijeg društvenog života građana.

Zaštita okoliša i životne sredine i razvoj obnovljivih izvora energije i unapređenje energetske efikasnosti stvara pretpostavke za dalji razvoj organske poljoprivrede i razvoj turizma, što će dovesti do podizanja životnog standarda značajnog dijela stanovništva, odnosno imati pozitivan efekat i na društveni razvoj općine.

Kreiranje društveno-uključive sredine s visokim stepenom tolerancije socijalne osjetljivosti, poštivanja ljudskih prava i jednakosti pred zakonom će utjecati na kvalitetu života u općini što će se odraziti i na razvoj svih segmenata društva, kako na privredni, tako i društveni razvoj općine. Smanjit će se broj odlazaka stanovništva zbog općeg nezadovoljstva, čime će se utjecati i na razvoj privrede, jer će kvalifikovana radna snaga doprinijeti daljem razvoju privrede.

Strateške intervencije definisane u sektoru razvoj sporta, kulture te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite, doprinijet će društvenom razvoju, koji se prvenstveno odnosi na uravnotežen razvoj društvene infrastrukture.

5.2. Plan ekonomskog razvoja

Na osnovu socioekonomske analize, vizije razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje, kao i definisanih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji SWOT analize, utvrđen je ekonomski razvoj općine Gornji Vakuf-Uskoplje.

Analizom je utvrđeno da se ekonomski razvoj općine bazira u najvećoj mjeri na mikro, malim i srednjim preduzećima, posebno u metalnom i drvnom sektoru, kao i na poljoprivrednoj proizvodnji. Ustanovljeno je da turizam ima velike potencijale za razvoj, pa je općinski Razvojni tim definisao sljedeće pravce razvoja:

- Razvoj preduzetništva malih i srednjih preduzeća kako u metalnom, drvnom, tako i u ostalih sektorima privrede

Strukturu privrednih društava u općini čine mala i srednja preduzeća i obrti. Cilj daljeg razvoja općine je stvoriti uslove za efikasan i brz razvoj ovih privrednih društava i obrta, kao i ohrabrenje nastajanja novi privrednih subjekata. Uz postojeće mjere povlastica za investiranje, općina treba i dalje poticati ulaganja. Velika šansa može biti i saradnja s dijasporom, koja čini značajnu snagu za privlačenje stranih i domaćih investicija.

- Razvoj organske poljoprivredne proizvodnje

Općina raspolaže sa 4.910 hektara obradivog zemljišta, koje nije zagađeno. To čini odličan preduslov za razvoj organske poljoprivredne proizvodnje za čijim proizvodima postoji velika potražnja.

S obzirom na to da se do sada najveći broj poljoprivrednih proizvođača bavi tradicionalnom poljoprivredom, bilo bi potrebno u budućem razdoblju provoditi edukacije o organskoj proizvodnji, kao i edukacije s ciljem povećanja kvalitete i kvantitete poljoprivredne proizvodnje.

- Razvoj održivog turizma

Planine Vranica i Raduša, riječni tokovi, Ždrimačka jezera i pećine daju mogućnosti razvoja ruralnog turizma, a dijelom i avanturističkog.

5.2.1. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima

Na bazi identifikovanih pravaca razvoja u ekonomiji općine, definišu se sljedeći ciljevi:

Tabela 47. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
1.1. Jačati kapacitete mikro, malih i srednjih preduzeća i obrta uz povećanje zaposlenosti	Ishod 1: Povećan broj mikro, malih, srednjih preduzeća i obrta na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, a u odnosu na 2020. godinu.	Broj novoosnovanih privrednih subjekata (mikro, malih i srednjih preduzeća, i obrta)
	Ishod 2: Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, a u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine.	Ukupan broj zaposlenih
	Ishod 3: Izvoz, do 2027. godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu.	Visina ostvarenog izvoza

1.2. Do 2027. povećana ulaganja u organsku poljoprivrednu proizvodnju	Ishod 1: Povećan obim organske poljoprivredne proizvodnje do 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu.	Obim
	Ishod 2 : Povećan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda do 2027. godine za 15 % u odnosu na prihod ostvaren 2020. godine.	Prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda
	Ishod 3: Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava do 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu.	Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom
1.3. Povećati konkurentnost Gornjeg Vakufa-Uskoplja kao turističke destinacije kroz stavljanje u funkciju turističkih potencijala općine	Ishod 1: Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu.	Broj posjeta i noćenja
	Ishod 2: Povećan broj radnih mjesta u sektoru turizma za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu.	Broj radnih mjesta u sektoru turizma
	Ishod 3: Razvijena 3 nova turistička sadržaja do 2027. godine u odnosu na 2020. godinu.	Broj novih turističkih sadržaja
	Ishod 4: Unapređena atraktivnost općine Gornji Vakuf-Uskoplje kao turističke destinacije.	Broj promotivnih materijala (vodiča, web stranice, emisija, medijskih zapisa)

5.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Sektorski ciljevi, u oblasti ekonomskog razvoja, usklađeni su s važećim strateškim dokumentima, pravicima razvoja i planovima viših nivoa, i to:

- Strategija razvoja Federacije BiH 2020-2027. godine, gdje se veze očituju u odnosu na Strateške ciljeve :
 - 1 . Ubrzan ekonomski razvoj:
 - prioritet 1.3. Podržavati razvoj poslovnog privatnog sektora, i mjere 1.3.4. Podržavati razvoj poduzetništva turističkog sektora,
 - prioritet 1.4. Podržavati izvoz i stvaranje proizvoda više dodane vrijednosti,

- Strategija razvoja Srednjobosanskog kantona za period 2020-2027., u odnosu na Strateške ciljeve 1. Poticati održiv ekonomski razvoj ;
- Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015–2019. godina, gdje najdirektnija veza postoji sa:
 - Strateškim ciljem 1. / Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta i
 - Strateški cilj 3. / Održivo gospodarenje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama;
- Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015–2019. godina je Zaključkom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine na 202. sjednici održanoj 5. 12. 2019. godine, produžena do kraja 2020. Istim Zaključkom se Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva zadužilo da u skladu s Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH., broj 74/19) pokrene proces izrade Strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne za period 2021-2027. Kako ovaj dokument nije urađen do sada, te se posmatrala usklađenost sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora F BiH za produženi period 2015-2020., i to sa Strateškim ciljem 1. / Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta, te 3. / Održivo gospodarenje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama;
- Strateški plan ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine 2018-2021. godine gdje se veže sa strateškim ciljem 2 - Jačanje konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja kroz povećanje nivoa investicija i unapređenje prenosa znanja i promoviranje inovacija;
- Strategija zapošljavanja FBiH, u vezi sa Strateškim ciljevima 1. / Stimulirati rast, zapošljavanje i poboljšanje kvaliteta radnih mjesta i 5. / Jačanje socijalne i teritorijalne kohezije kroz razvoj poduzetništva;
- Agenda 2030 održivi razvoj, gdje se vezuje za cilj 2 Svijet bez gladi, kao i cilj 8 dostojanstven rad i ekonomski rast;
- U odnosu na EU strateška opredjeljenja predstavljena u Evropskoj strategiji rasta i razvoja 2020. godine, ovaj cilj vezuje se za Strateški pravac 2. / Održiva, efikasna i kompetitivna ekonomija.

5.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Tokom izrade strategije identifikovani su potencijali međuopćinske saradnje u segmentu ekonomskog razvoja. U tom će kontekstu općina nastaviti postojeće i pokrenuti nove inicijative međuopćinske saradnje, i to prvenstveno u sljedećim segmentima:

- učestvovanje u zajedničkim inicijativama razvoja i promocije turizma i turističke ponude i

- učestvovanje u zajedničkim posjetama drugim jedinicama lokalne samouprave radi prenosa znanja i iskustava, i dobre prakse.

5.2.4. Programi projekti i mjere

Za realizaciju sektorskog plana ekonomskog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje definisano je 14 projekata i mjera koje su grupisane u 3 programa:

Tabela 48. Popis programa za implementaciju ekonomskog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje

PROGRAM	PROJEKTI/MJERE
1.1.1. Razvoj malih i srednjih preduzeća	1.1.1.1. Proširenje postojeće industrijske zone Batuški lug 1.1.1.2. Osnivanje općinskog razvojnog tima 1.1.1.3. Stvaranje sistema poticaja za razvoj poduzetništva 1.1.1.4. Promocija ulaganja u indsutrijske zone 1.1.1.5. Promocija ulaganja dijasfore u razvoj MSP
1.2.1. Razvoj poljoprivrede	1.2.1.1. Intenziviranje organske poljoprivredne proizvodnje u općini GornjiVakuf-Uskoplje 1.2.1.2. Edukacije u organskoj i konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji kroz organizaciju seminara, treninga i okruglih stolova, dana organske proizvodnje 1.2.1.3. Podrška intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji 1.2.1.4. Izgradnja gradske zelene pijace- tržnice
1.3.1. Razvoj turizma	1.3.1.1. Razvoj novih inovativnih oblika turizma (ekstremni turizam, istraživanje i posjeta pećina i sl.) 1.3.1.2. Čišćenje i uređenje prostora oko slapova 1.3.1.3. Uređenje šetnica uz rijeku Vrbas 1.3.1.4. Postavka etno muzeja 1.3.1.5. Konkurs za dizajniranje suvenira općine

Ukupno očekivana ulaganja za realizaciju sektora ekonomskog razvoja, a koji se odnosi na programe 1, 2 i 3 su 2.315.000 KM.

5.3. Plan društvenog razvoja

5.3.1. Sektorski pravci razvoja

Plan društvenog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje urađen je na temelju socioekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva, kao i analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru društvenog razvoja.

Pravci društvenog razvoja općine za naredni period su:

1. Izgradnja društvene infrastrukture

Po definiciji, društvena infrastruktura podrazumijeva sisteme za pružanje usluga, koji su ključni za održavanje društvenih, ekonomskih, zdravstvenih i kulturnih standarda jednog društva – u ovo spadaju zdravstvene i kulturne institucije, obrazovni programi, javne površine, službe javne zaštite, državna administracija itd. I iz same definicije je jasan značaj daljeg unapređenja društvene infrastrukture za razvoj općine.

Socioekonomska analiza je pokazala da općina Gornji Vakuf-Uskoplje ima izgrađen adekvatan školski prostor, sportske objekte, a dobrim dijelom i kulturne objekte, ali je potrebno raditi na njihovom održavanju kao i daljoj nadogradnji.

Također, potrebno je dalje unapređenje kvaliteta života lokalnog stanovništva kroz poboljšanje usluga iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite.

Ljudski resursi su prepoznati kao snaga općine, i u narednom periodu je potrebno i dalje jačati ovu snagu kroz dalje unapređenje kvalitete obrazovnog sistema usklađenog s potrebama tržišta rada.

Općina posjeduje sportske dvorane pri školama, kao i veliku modernu sportsku dvoranu grada i potrebno je to iskoristiti za unapređenje rada sportskih ekipa.

Iako općina ima tradicionalne kulturne događaja, potrebno je raditi na daljem unapređenju kulturne ponude koja može dati kvalitetu neophodnu i za razvoj turizma i turističke ponude.

2. Usklađene aktivnosti općinske administracije i javnih ustanova s NVO sektorom, s ciljem eliminacije slabosti društvenog sektora

Potrebno je jačati saradnju općine i javnih ustanova s nevladinim sektorom u cilju zajedničkog rješavanja problema u društvenoj zajednici, kao i u cilju privlačenja donatorskih sredstava za rješavanje istih.

Posebnu pažnju usmjeriti na zajedničko djelovanje općine, nevladinog sektora i građana u smislu onemogućavanja bilo kakvog kršenja ljudskih prava i jednakosti pred zakonom.

3. Poboljšanje sistema zaštite i spašavanja ljudi

Potrebno je jačati kapacitete Civilne zaštite u cilju pružanja adekvatne pomoći stanovništvu kod pojave katastrofe i nesreće uzrokovane prirodnim i drugim opasnostima.

Također, potrebno je nastaviti jačanje kapaciteta lokalne zajednice za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa.

4. Dalje unapređenje efikasnosti lokalne uprave u cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg pružanja usluga građanima i njihovog uključivanja u procese odlučivanja

U proteklom periodu, općina je jako puno radila na povećanju kvalitete i efikasnosti pružanja usluga građanima, ali je neophodno i dalje raditi na njihovom unapređivanju.

5.3.2. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima

Tabela 49. Pregled sektorskih ciljeva društvenog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
2.1. Do 2027. godine, poboljšana društvena infrastruktura	Ishod 1: Modernizovani i opremljeni školski prostori s opremom za školske radionice i kabinete.	Broj opremljenih radionica i kabineta, broj učenika koji će imati praktične vježbe
	Ishod 2: Povećan broj mladih koji nastavljaju školovanje.	Broj mladih koji nastavljaju školovanje
	Ishod 3: Adaptirana zgrada Doma kulture.	Površina adaptiranog prostora Doma kulture
	Ishod 4: Stepen zadovoljstva korisnika uslugama socijalne zaštite povećan za 10% do kraja 2027., u odnosu na 2020. godinu.	Anketa građana o zadovoljstvu uslugama socijalne zaštite
	Ishod 5: Nivo zadovoljstva građana zdravstvenim uslugama povećan za 15 % u 2027. godini, u odnosu na 2020. godinu.	Anketa građana o zadovoljstvu uslugama zdravstvene zaštite
	Ishod 6: Poboljšani obrazovni programi u skladu s potrebama tržišta rada.	Broj novih smjerova u srednjim školama
	Ishod 7: Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini, u odnosu na 2020. godinu.	Broj korisnika kulturnih sadržaja

	Ishod 8: Do 2027. god. zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za najmanje 6 %, u odnosu na 2020. godinu.	Anketa o zadovoljstvu građana sportskim i kulturnim dešavanjima, broj mladih koji se bavi sportom, broj posjeta sportskim događajima
2.2. Do 2027. godine razviti kapacitete općinske administracije za proaktivno partnerstvo s NVO sektorom i građanima	Ishod 1: Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti. Ishod 2: Ojačano partnerstvo između Općine i NVO sektora. Ishod 3: Povećan broj realizovanih razvojnih projekata koje su zajedno realizovali NVO sektor i Općina za 10 % u 2027., u odnosu na 2020. godinu. Ishod 4: Povećan broj građana koji učestvuju na javnim raspravama o lokalnim odlukama i politika za 10 % u 2027. godini, u odnosu na 2020. godinu. Ishod 5: Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godinu, u odnosu na 2020. godinu. Ishod 6: Povećano zadovoljstvo građana uslugama Općine.	Nivo zadovoljstva građana i javnog sektora Nivo zadovoljstva građana uslugama Općine Broj realizovanih zajedničkih projekata NVO sektora i Općine Broj realizovanih zajednički pokrenutih inicijativa građana i Općine Broj građana koji učestvuje na javnim raspravama Broj incidenata prouzrokovanih mržnjom Anketa o zadovoljstvu građana saradnjom s javnim sektorom
2.3. Smanjeni rizici od prirodnih katastrofa do 2027. god.	Ishod 1: povećana sigurnost građana. Ishod 2: Do 2027. zadovoljstvo građana radom Civilne zaštite na sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa veće je za najmanje 10 %, u odnosu na 2020. god.	Anketa o zadovoljstvu građana radom Civilne zaštite Broj intervencija

5.3.3. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Definisani sektorski ciljevi u oblasti društvenog razvoja usklađeni su s važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših nivoa, i to:

- Strategija razvoja Srednjobosanskog kantona za period 2021-2027., u odnosu na Strateški cilj 2. Unaprijediti kvalitetu življenja i održivoga društvenoga okruženja za sve građane,
- Strategija socijalnog uključivanja BiH, u svim njenim prioritetima, a naročito u okviru Podcilja 3 - Poboľšati obrazovanje i Podcilja 4 - Poboľšati zdravstvenu zaštitu,
- Strateški pravci razvoja obrazovanja u BiH 2008-2015. godina, gdje se veza ogleda u odnosu na Strateške pravce 4.1 / Razvoj obrazovnog sektora, te 4.3 / Jednakost pristupa i pravičnost u obrazovanju,
- Strateški plan razvoja lokalne samouprave u BiH, u odnosu na Strateške ciljeve 4. / Osigurati stalno unapređivanje kvaliteta i ekonomičnosti usluga i 6. / Osigurati odgovorno i jedinstveno vršenje javnih poslova svih nivoa vlasti u lokalnoj zajednici,
- Platforma za smanjenje rizika od katastrofa BiH, posebno u odnosu na Viziju platforme, stav (2) / Jačanje upravljanja rizicima od katastrofa i stav (3) / Ulaganje u smanjenje rizika od katastrofa radi povećanja otpornosti.

5.3.4 Inicijative međuopćinske saradnje

Tokom izrade Strategije prepoznati su potencijali međuopćinske saradnje u segmentu zaštite okoliša i društvenog razvoja. Stoga će općina Gornji Vakuf-Uskoplje raditi na pokretanju inicijative međuopćinske saradnje i to prvenstveno u sljedećim segmentima:

- Učešće u zajedničkim inicijativama razvoja i promocije kulturnih događanja u saradnji s općinama unutar SBK,
- Saradnja sa susjednim općinama u segmentu uvođenja dobrih praksi u lokalnu samoupravu i unapređenja usluga koje se pružaju građanima,
- Saradnje u segmentu jačanja kapaciteta lokalne zajednice za smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti kroz pripremu i implementaciju zajedničkih projekata ovog sektora.

5.3.5. Programi, projekti i mjere

U cilju realizacije društvenog razvoja općine definisano je 19 projekata / mjera, grupisanih u 9 programa:

Tabela 50. Popis programa za implementaciju društvenog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje

PROGRAM	PROJEKTI/MJERE
2.1.1. Program unapređenja socijalne zaštite	2.1.1.1. Poboljšanje sistema podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva
2.1.2. Program unapređenja zdravstvenih usluga	2.1.2.1. Unapređenje postojećih usluga zdravstvenih ustanova
2.1.3. Unapređenje obrazovne infrastrukture i nastavnog sadržaja	2.1.3.1. Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim naglaskom na deficitarna zanimanja 2.1.3.2. Podrška za opremanje školskih radionica
2.1.4. Program unapređenja sportske infrastrukture	2.1.4.1. Utopljavanje sportske dvorane 2.1.4.2. Popularizacija sporta i podizanje sportske kulture među mladima 2.1.4.3. Razvoj infrastrukture sportskih objekata
2.1.5. Unapređenje kulturnih sadržaja	2.1.5.1. Adaptacija Doma kulture 2.1.5.2. Uspostava muzeja pri Domu kulture 2.1.5.3. Organizovanje kulturnih manifestacija
2.2.1. Unapređenje efikasnosti lokalne uprave	2.2.1.1. Digitalizacija javne uprave 2.2.1.2. Unapređenje informiranosti građana i analiza prijedloga građana
2.2.2. Jačanja društvene povezanosti	2.2.2.1. Obilježavanje datuma koji su vezani za promovisanje pozitivne društvene vrijednosti korištenjem postojećih komunikacijskih platformi i faktora povezivanja kao što su obilježavanje odabranih datuma 2.2.2.2. Škola skijanja 2.2.2.3. Jačanje saradnje s međunarodnim i domaćim institucijama i organizacijama koje se bave jačanjem društvene povezanosti 2.2.2.4. Promoviranje partnerstva između javnih, privatnih institucija s akterima u zajednici koji rade na jačanju društvene povezanosti 2.2.2.5. Uključivanje mladih u pozitivne društvene procese
2.3.1. Program jačanja kapaciteta subjekata zaštite i spašavanja	2.3.1.1. Jačanje udruženja građana u općini čije djelatnosti su od značaja za zaštitu i spašavanje (GSS, NVO)
2.3.2. Smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća	2.3.2.1. Regulacija korita rijeke Vrbas

Izvor: Obrada autora

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju Sektorskog plana društvenog razvoja su: 2.390.500 KM.

5.4. Plan zaštite okoliša

5.4.1. Sektorski pravci razvoja

Uvažavajući socioekonomsku analizu, viziju općine i usvojene strateške ciljeve, urađen je Sektorski plan zaštite okoliša. U narednom periodu, kada je u pitanju razvoj sektora zaštite okoliša, općina će ciljeve razvoja fokusirati na sljedeće pravce:

- Održavanje i poboljšanje putne i komunalne infrastrukture

Općina je u proteklom periodu rekonstruisala i zamijenila vodovodne i kanalizacione vode u samom gradu. U narednom periodu, uz korištenje razvojnih fondova domaćih i međunarodnih organizacija, radit će na unapređenju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u ruralnim dijelovima općine. Također, putna infrastruktura je unapređena i u narednom periodu je neophodno vršiti njeno održavanje, ali i nastavak gradnje lokalnih puteva u naseljenim mjestima gdje je to neophodno.

- Efikasno upravljanje otpadom

Općina će nastojati iskoristiti dostupnost međunarodnih razvojnih sredstava za izgradnju nove deponije i uklanjanje divljih deponija.

- Postizanje energetske efikasnosti

Nastaviti sa primjenom mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i javnim objektima, smanjiti potrošnju energenata (neobnovljivih izvora energije) koji imaju negativan utjecaj na kvalitetu vazduha, ali i na druge segmente životne sredine. Ohrabrivati i promovisati utopljavanje, kako javnih ustanova, tako i individualnih objekata.

- Podizanje ekološke svijesti stanovništva

Nastaviti s edukacijama stanovništva, posebno mladih u cilju podizanja svijesti za očuvanje i zaštitu okoliša, neophodnosti racionalizacije potrošnje vode, električne energije. Također, potrebno je vršiti promociju korištenja obnovljivih izvora energije.

5.4.2. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima

Tabela 51. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
3.1. Do 2027. godine unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura u ruralnim dijelovima općine	Ishod 1: Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021. Ishod 2: Započeta druga faza rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u samom gradu	Anketa građana o zadovoljstvu komunalnim uslugama Dužina rekonstruisane kanalizacione mreže u km Dužina rekonstruisane vodovodne mreže u km
3.2. Poboljšati kvalitetu mreže lokalnih putova	Ishod 1: 90 % lokalnih puteva asfaltirano	Dužina asfaltiranih puteva u km
3.3. Do 2027. definisano mjesto Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada	Ishod 1: Smanjen broj divljih deponija za 10 % na kraju 2027. u odnosu na 2020. godinu Ishod 2: Započeta gradnja Centra do kraja 2027. godine	Broj divljih deponija Anketa o zadovoljstvu građana prikupljanjem otpada i odvoza smeća Površina novog prostora za Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada
3.4: Unaprijeđena energetska efikasnost i korištenje obnovljivih izvora energije do kraja 2027. godine	Ishod 1: Do kraja 2027 godine iznos troškova javne rasvjete smanjen za 10 % u odnosu na 2020. godinu , kao i postavljanje nove rasvjete Ishod 2: Smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 % Ishod 3: Povećanje zaštite životne okoline kroz korištenje obnovljivih izvora energije	Iznos troškova javne rasvjete u općini Iznos troškova zagrijavanja u javnim ustanovama Broj javnih ustanova koje su utopljene Poboljšano stanje zaštite okoliša
3.5. Unaprijeđeni prostorno planski dokumenti	Ishod 1: Do kraja 2027 urađeni prostorno-planski dokumenti	Broj urađenih planova

5.4.3. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Identifikovani sektorski ciljevi u oblasti zaštite okoliša usklađeni su s važećim strateškim dokumentima, pravcima razvoja i planovima viših nivoa, i to:

- Strategija razvoja Srednjobosanskog kantona za period 2021-2027.godine, u odnosu na Strateški cilj 3./ Poboljšanje stanja okoliša i infrastrukture;
- Prostorni plan FBiH, vezano za Opći cilj 3./ Prostorno-planskim rješenjima obezbijediti održivi razvoj prema stvarnim prostornim i ekonomskim mogućnostima, bez ograničenja koja proizlaze iz administrativnog uređenja entiteta FBiH;
- Strategija razvoja FBiH 2021-2027. godine, vezano za Strateški cilj 3./Održivi rast i razvoj- i njegov Prioritet 1. Unaprijediti zaštitu i korištenje prirodnih resursa;
- Strategija upravljanja vodama FBiH 2010-2022. godine, koja u svim svojim aspektima definiše razvoj komunalne infrastrukture, a prvenstveno u odnosu na Strateške ciljeve 6./Povećanje obuhvata i poboljšanje javnog snabdijevanja, 7./Osiguranje uslova za održivo korištenje voda u oblastima čiji razvoj zavisi od interesa tržišta, 8./Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite akvatične flore i faune i potreba korisnika voda;
- Strategija zaštite okoliša FBiH 2008-2018.godine, a prvenstveno u odnosu na Strateške ciljeve 4.2/Održiva upotreba prirodnih resursa, 5.1/Stvoriti osnovu za skladan i prostorno uravnotežen ekonomski razvoj, 5.2/ Minimiziranje/otklanjanje rizika po ljudsko zdravlje, biodiverzitet, prirodno i graditeljsko naslijeđe, te 6.3/Unapređenje korištenja energije;
- U odnosu na programske intervencije koje se odnose na primjenu principa energetske efikasnosti i očuvanje prirodnih resursa Plan zaštite okoliša se dijelom vezuje za NEAP BiH (Ekološki Akcijski plan BiH), kao i na postojeće međudržavne obaveze preuzete prvenstveno potpisivanjem Ugovora o uspostavi energetske zajednice, te na niz strateških i planskih dokumenata poput NREAP (Akcijski plan za korištenje obnovljive energije u Bosni i Hercegovini) i Zakon o energetske efikasnosti FBiH.

5.4.4. Inicijative međuopćinske saradnje

Inicijative koje mogu biti provedene sa susjednim općinama su u domenu zaštite okoliša. Pored navedenog, značajna inicijativa, koja može prerasti u međuopćinsku saradnju predstavlja izgradnja vodovoda u rubnim (graničnim) mjesnim zajednicama, gdje se, u saradnji sa susjednim općinama, može zajednički intervenisati u unapređenju vodoopskrbe za najudaljenija naselja u općini.

5.4.5. Programi, projekti i mjere

Za realizaciju plana zaštite okoliša općine definisano je 11 projekata i mjera grupisanih u 7 programa:

PROGRAM	PROJEKTI/MJERE
3.1.1. Održavanje i dalje unapređenje vodovodne infrastrukture	3.1.1.1. Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih vodovoda
3.1.2. Održavanje i dalje unapređenje kanalizacione infrastrukture	3.1.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacija u naseljima 3.1.2.2. Izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda
3.2.1. Izgradnja lokalne putne infrastrukture	3.2.1.1. Rekonstrukcija i asfaltiranje ulica i lokalnih puteva
3.3.1. Izgradnja nove deponije	3.3.1.1. Izrada projektnog zadatka za Elaborat izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada
3.4.1. Primjena i korištenje energetske efikasnosti	3.4.1.1. Podrška uvođenju solarne energije 3.4.1.2. Jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije
3.4.2. Edukacija o neophodnosti zaštite okoliša i primjena energetske efikasnosti	3.4.2.1. Edukacija i promocija energetske učinkovitosti 3.4.2.2. Edukacije o neophodnosti zaštite okoliša 3.4.2.3. Izrada lokalnog ekološkog akcionog plana LEAP-a
3.5.1. Izrada novih prostorno-planskih dokumenata	3.5.3.1. Izrada regulacionog plana 3.5.3.2. Izrada prostornog plana

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju sektorskog plana zaštite okoliša su: 3.192.000KM.

6. OPERATIVNI DIO - PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA I MJERA ZA 3 GODINE

Ovaj dio Strategije predstavlja operacionalizaciju Sektorskih planova za razdoblje od 3 godine gdje su uključeni svi strateški projekti i mjere koje se planiraju provesti u sljedeće 3 godine.

Veza sa strateškim ciljem/ciljevima	Projekt/Mjera (vrijeme trajanja)	Ukupni ishod	Ukupni orijentac. izdaci (do završetka projekta)	UkupniPredviđeni Izdaci (za III godine)	Finansiranje iz općinskog budžeta				Finansiranje iz ostalih izvora				Nosioći implementacije	Veza s budžetom	Općinska služba odgovorna za praćenje
					Pregled po godinama				Pregled ostalih izvora po godinama						
					God. I	God. II	God. III	Ukupno (I+II+III)	God. I	God. II	God. III	Ukupno (I+II+III)			
SCI, SEC 1.1.	1.1.1.1. Proširenje postojeće industrijske zone Batuški lug	Do 2027.g. povećan broj poslovnih subjekata u industrijskoj poslovnoj zoni za najmanje dodatna 3 poslovna subjekata u odnosu na 2020. godinu	500.000	300.000	100.000	100.000	100.000	300.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SCI, SEC 1.1.	1.1.1.2.Osnivanje općinskog razvojnog tima	Do 2027. godine općinski razvojni tim realizovao najmanje 5 projekata	40.000	24.000	8.000	8.000	8.000	24.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj

SC1, SEC 1.1.	1.1.1.3.Stvaranje sistema poticaja za razvoj poduzetništva	Do 2027. podržani MSP su uvećali svoje prihode i broj zaposlenih za najmanje 10% u odnosu na godinu koja je prethodila podršci u okviru grant sheme	250.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SC1, SEC 1.1.	1.1.1.4. Promocija ulaganja u industrijske zone	Do kraja 2027. godine najmanje 40.000 KM uloženo u proširenje industrijske zone	40.000	24.000	8.000	8.000	8.000	24.000					Općina Gornji Vakuf - Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SC1, SEC 1.1.	1.1.1.5. Promocija ulaganja dijaspora u razvoj MSP	Do 2027.g. ostvareno najmanje 2 nove investicije u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine od strane dijaspora	25.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf - Uskoplje	+dijaspore	Služba za lokalni razvoj

SCI, SEC1.2.	1.2.1.1. Intenziviranje organske poljoprivredne proizvodnje u općini Gornji Vakuf-Uskoplje	Do 2027.g. količina organske poljoprivred. proizvodnje na godišnjem nivou je za najmanje 15% povećana u odnosu na 2020. godinu	500.000	300.000	30.000	30.000	30.000	90.000	70.000	70.000	70.000	210.00	Općina Gornji Vakuf - Uskoplje	+Federalno i kantonalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	Služba za privredu i finansije
SCI, SEC1.2.	1.2.1.2. Edukacija u organskoj i konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji kroz organizaciju seminara, treninga i okruglih stolova, dana organske proizvodnje	Do kraja 2027. godine, povećana količina proizvedenih poljoprivred. proizvoda za najmanje 15 % u odnosu na 2020. godinu	25.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf - Uskoplje		
SCI, SEC1.2.	1.2.1.3. Podrška intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji	Do 2027. god. proizvedena količina poljoprivred. proizvoda je povećana na godišnjem nivou za najmanje 20% u odnosu na 2020. godinu	500.000	300.000	50.000	50.000	50.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000	Općina Gornji Vakuf - Uskoplje	Općina, Federalno i kantonalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede	Služba za privredu i finansije

SC1, SEC1.2.	1.2.1.4. Izgradnja gradske zelene pijace- tržnice	Do kraja 2027. godine povećan prihod poljoprivred. proizvođača za najmanje 15 % u odnosu na 2020. godinu	25.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf - Uskoplje		Služba za privredu i finansije
SC1, SEC1.3.	1.3.1.1. Razvoj novih inovativnih oblika turizma	Do kraja 2027. godine razvijen najmanje jedan novi inovativni oblik turizma npr. avanturistički	60.000	35.000	5.000	5.000	5.000	15.000			10.000	10.000	Općina Gornji Vakuf - Uskoplje	Domaći i međunarodni donatori + Općina	Služba za privredu i finansije
SC1, SEC1.3.	1.3.1.2. Čišćenje i uređenje prostora oko slapova	Do kraja 2027. godine očišćen i uređen prostor oko slapova	30.000	25.000	5.000	5.000	5.000	15.000			5.000	5.000	JKP «Radovina» d.o.o		Služba za lokalni razvoj
SC1, SEC1.3.	1.3.1.3. Uređenje šetnica uz rijeku Vrbas	Do kraja 2027. godine povećan broj posjetilaca GVU za najmanje 5 % u odnosu na 2020. godinu	300.000	200.000		60.000	60.000	120.000			40.000	40.000	Općina Gornji Vakuf- Uskoplje		Služba za lokalni razvoj

SC2, SEC 2.1.	2.1.2.1. Unapređenje postojećih usluga zdravstvenih ustanova	Do kraja 2027. godine povećano zadovoljstvo pacijenata za 15 % u odnosu na zadovoljstvo koje su imali 2020. godine	30.000	18.000	3.000	3.000	3.000	9.000	3.000	3.000	3.000	9.000	JU Dom zdravlja		
SC2, SEC 2.1.	2.1.1.1. Poboljšanje sistema podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva	Do kraja 2027. god. smanjen broj socijalno ugroženih porodica za najmanje 10% u odnosu na 2020. godinu	400.000	180.000	20.000	20.000	20.000	60.000	40.000	40.000	40.000	120.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Centar za socijalni rad
SC1, SEC1.3.	1.3.1.5. Konkurs za dizajniranje suvenira općine	Do kraja 2027. godine usvojen suvenir Općine	5.000	5.000		5.000		5.000					Oćina Gornji Vakuf- Uskoplje		Služba za privredu i finansije
SC1, SEC1.3.	1.3.1.4. Postavka Etno muzeja	Do kraja 2027. godine Etno muzej posjetilo najmanje 5.000 posjetilaca	15.000	10.000		5.000	5.000	10.000					JP Dom kulture	Domaći donatori	Dom kulture

SC2, SEC 2.1.	2.1.3.1. Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim naglaskom na deficitarna zanimanja	Do kraja 2027. godine rezultati stipendiranih učenika/studenata u obrazovnom sistemu povećani za 10% u odnosu na period bez stipendije	700.000	300.000	100.000	100.000	100.000	300.000					Općina Gornji Vakuf- Uskoplje	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.1.	2.1.3.2. Podrška za opremanje školskih radionica	Do kraja 2027. godine broj učenika koji će imati praktične vježbe u radionicama se povećao za 30 % u odnosu na 2020. god.	35.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Srednje škole	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.1.	2.1.4.1. Utopljavanje sportske dvorane	Do kraja 2027. godine smanjeni troškovi zagrijavanja dvorane za 30 % u odnosu na 2020. god.	60.000	40.000		20.000	20.000	40.000					Sportska dvorana Gornji Vakuf - Uskoplje	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

SC2, SEC 2.1.	2.1.4.2. Popularizacija sporta i podizanje sportske kulture među mladima	Do kraja 2027. povećao se broj mladih koji se bave sportom za 15 % u odnosu na 2020. godinu	35.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.1.	2.1.4.3. Razvoj infrastrukture sportskih objekata	Do 2027. godine izgrađeno/ obnovljeno najmanje 5 igrališta	350.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za lokalni razvoj
SC2, SEC 2.1.	2.1.5.1. Adaptacija Doma kulture	Do 2027. godine završena adaptacija Doma kulture	70.000	30.000	10.000	10.000	10.000	30.000					Dom kulture	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.1.	2.1.5.2. Uspostava Muzeja pri Domu kulture	Do kraja 2027. godine Muzej posjetilo najmanje 800 posjetilaca na godišnjem nivou	20.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Dom kulture	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

SC2, SEC 2.1.	2.1.5.3. Organizovanje kulturnih manifestacija	Do 2027. god. najmanje 2.000 građana na godišnjem nivou posjeti kulturne događaje	21.000	9.000	3.000	3.000	3.000	9.000					Općina i Dom kulture	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.2	2.2.1.1. Digitalizacija javne uprave	Do kraja 2027. godine zadovoljstvo građana radom javne uprave povećano za najmanje 30 % u odnosu na 2020. godinu	30.000	30.000	10.000	10.000	10.000	30.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.2	2.2.1.2. Unapređenje informiranosti građana i analiza prijedloga građana	Do kraja 2027. godine informiranost građana i analiza i uvrštavanje njihovih prijedloga povećano za najmanje 25 % u odnosu na 2020. godinu	35.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

SC2, SEC 2.2	2.2.2.1. Obilježavanje datuma koji su vezani za promovisanje pozitivne društvene vrijednosti korištenjem postojećih komunikacijskih platformi i faktora povezivanja kao što su obilježavanje odabranih datuma	Do kraja 2027. godine broj zajedničkih inicijativa građana općine se povećao za najmanje 10 % u odnosu na 2020. godinu	35.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.2	2.2.2.2. Škola skijanja	Do kraja 2027. godine broj djece/osoba koji znaju skijati se povećao za najmanje 30 % u odnosu na 2020. godinu	70.000	30.000	10.000	10.000	10.000	30.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.2	2.2.2.3. Jačanje saradnje s međunarodnim i domaćim institucijama i organizacijama koje se bave jačanjem društvene povezanosti	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou bit će realizovano najmanje 2 projekta čiji je cilj jačanje društvene povezanosti	50.000	30.000	3.000	3.000	3.000	9.000	7.000	7.000	7.000	21.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje + međunarodni donatori		Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

CS2, SEC2.3.	2.3.1.1. Jačanje udruženja građana u općini čije djelatnosti su od značaja za zaštitu i spašavanje (GSS, NVO)	Do 2027.g. jedinice CZ i članovi organizacija od značaja za zaštitu i spašavanje najmanje jednom godišnje učestvuju u zajedničkoj vježbi zaštite i spašavanja.	140.000	60.000	10.000	10.000	10.000	30.000	10.000	10.000	10.000	30.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje+ međunarodni donatori		Služba za civilnu zaštitu
SC2, SEC 2.2	2.2.2.5. Uključivanje mladih u pozitivne društvene procese	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou broj mladih koji učestvuju u društvenim procesima općine povećao se za najmanje 25 %	49.000	21.000	3.000	3.000	3.000	9.000	4.000	4.000	4.000	12.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje+ međunarodni donatori		Služba za opću upravu i društvene djelatnosti
SC2, SEC 2.2	2.2.2.4. Promovisanje partnerstva između javnih, privatnih institucija s akterima u zajednici koji rade na jačanju društvene povezanosti	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou bit će realizovano najmanje 3 projekta na principu javno privatnog partnerstva	50.000	30.000	3.000	3.000	3.000	9.000	7.000	7.000	7.000	21.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje+ međunarodni donatori		Služba za opću upravu i društvene djelatnosti

CS2, SEC 2.3.	2.3.2.1. Regulacija korita rijeke Vrbas	Do kraja 2027. godine urađena regulacija na najmanje 200 m dužine korita Vrbasa	210.500	160.500	3.500	3.500	3.500	10.500	50.000	50.000	50.000	150.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje+ viši nivoi vlasti		Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.1.	3.1.1.1. Rekons-trukcija i izgradnja lokalnih vodovoda	Do kraja 2027. godine izgrađeno/ obnovljeno najmanje 5 lokalnih vodovoda koji imaju najmanje 100 korisnika	350.000	150.000	25.000	25.000	25.000	75.000	25.000	25.000	25.000	75.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.1.	3.1.2.1. Rekons-trukcija i izgradnja kanalizacije u naseljima	Do kraja 2027. godine izgrađeno/ obnovljeno 5 lokalnih kanalizacionih mreža s najmanje 100 korisnika	350.000	150.000	25.000	25.000	25.000	75.000	25.000	25.000	25.000	75.000	Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.1.	3.1.2.2. Izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda	Do kraja 2027. godine izrađena projektna dokumentacija	50.000	50.000		25.000	25.000	50.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj

SC3, SEC 3.2.	3.2.1.1. Rekonstrukcija i asfaltiranje ulica i lokalnih puteva	Do kraja 2027. godine izvršena rekonstrukcija i asfaltiranje najmanje 20 km lokalnih puteva i gradskih ulica	2.100.000	900.000	300.000	300.000	300.000	900.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.3.	3.3.1.1. Izrada projektnog zadatka za Elaborat izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada	Urađen projektni zadatak	7.000			7.000	7.000							Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.4.	3.4.1.1. Podrška uvođenju solarne energije	Do 2027. godine smanjena količina konvencionalnog goriva za zagrijavanje javnih zgrada i drugih vrsta objekata za 5% godišnje u odnosu na 2020.	35.000	15.000	5.000	5.000	5.000	15.000					Općina Gornji Vakuf- Uskoplje	Služba za lokalni razvoj

SC3, SEC 3.4.	3.4.1.2. Jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije	Do kraja 2027. godine broj građana koji koriste obnovljive izvore energije se povećao za 10 % u odnosu na 2020. godinu	21.000	9.000	3.000	3.000	3.000	15.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.4.	3.4.2.1. Edukacija i promocija energetske učinkovitosti	Do kraja 2027. godine broj građana koji su utopili stambene objekte je veći 10 % u odnosu na 2020. godinu	21.000	9.000	3.000	3.000	3.000	9.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj
SC3, SEC 3.4.	3.4.2.2. Edukacije o neophodnosti zaštite okoliša	Do kraja 2027. godine broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša povećao se za 20 % u odnosu na 2020. godinu	21.000	9.000	3.000	3.000	3.000	9.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje		Služba za lokalni razvoj

SC3, SEC 3.5.	3.5.3.2. Izrada prostornog plana	Urađen prostorni plan	30.000			10.000	10.000						Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za prostorno planiranje, imovinsko pravne poslove i katastar
SC3, SEC 3.5.	3.5.3.1. Izrada regulacionog plana	Urađeni regulacioni planovi	210.000	90.000	30.000	30.000	30.000	90.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za prostorno planiranje, imovinsko pravne poslove i katastar
SC3, SEC 3.4.	3.4.2.3. Izrada Lokalnog ekološkog akcionog plana LEAP-a	Poboljšanje stanja okoliša, Urađen LEAP	4.000	4.000		4.000		4.000					Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Služba za lokalni razvoj

7. PLAN ORGANIZACIJSKIH I LJUDSKIH KAPACITETA ZA REALIZACIJU, PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEGIJE

Općinska tijela vlasti su Općinsko vijeće, kao predstavničko tijelo građana, i načelnik kao nosilac izvršne vlasti. Općinsko vijeće čine 23 vijećnika koja su izabrana na lokalnim izborima održanim 15. 11. 2020. godine. Ono donosi općinske propise i druge akte u okviru prava i dužnosti Općine, iz samoupravnog djelokruga Općine, te obavlja i druge poslove, shodno Ustavu, zakonu i Statutu Općine. Načelnik je izvršno-upravni organ Općine, i kao nosilac izvršne vlasti, uz pomoć službi za upravu, obavlja poslove lokalne samouprave i upravne poslove iz samoupravnog djelokruga Općine. Općinske službe za upravu formirane su prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji gradskih službi i po pojedinim upravnim oblastima:

- Služba za privredu i finansije,
- Služba za opću upravu i društvene djelatnosti,
- Služba za prostorno planiranje, imovinsko pravne poslove i katastar,
- Služba za lokalni razvoj i stambeno-komunalne poslove i
- Služba za civilnu zaštitu.

Služba za lokalni razvoj i stambeno-komunalne poslove je zadužena za provedbu utvrđenih politika, da izrađuje planove, programe i projekte, te da koordinira aktivnosti po pitanju razvoja općine.

Osim ove Službe, i sve druge službe će biti uključene u realizaciju, praćenje i vrednovanje Strategije, svaka u domenu koji po svom opisu zadataka pokriva.

Također, Općina će nastaviti kontinuirano raditi na jačanju ljudskih kapaciteta na provedbi Strategije, s posebnim naglaskom na pisanje i realizaciju razvojnih projekata.

Općina je ovom Strategijom predvidjela osnivanje općinskog razvojnog tima koji će doprinijeti realizaciji i praćenju iste.

Osim toga, svaka služba će imenovati po jednog svog člana za formiranje Jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA-e).

Neke od planiranih aktivnosti, Općina će realizovati u saradnji s vanjskim partnerima, kao što su javne ustanove, nevladine organizacije, i domaći i međunarodni donatori.

Kontrolno vrednovanje implementacije Strategije razvoja izvršit će se s istekom petogodišnjeg perioda (2025.), a finalno vrednovanje s istekom perioda implementacije Strategije (2027.). Uz kontrolno vrednovanje izvršit će se redefiniranje sektorskih razvojnih planova i provjera daljnje validnosti strateških ciljeva, dok će finalno vrednovanje poslužiti i kao podloga za novi ciklus strateškog planiranja.

Tabela 52. Pregled osnovnih aktivnosti i odgovornosti za implementaciju Integrirane Strategije razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje

Osnovne uloge i odgovornosti za realizaciju, praćenje, vrednovanje i izvještavanje		
Aktivnosti	Nadležnost	Rok (okvirno)
Priprema/ažuriranje Kalendara aktivnosti Jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA-e)	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e Nosioci i učesnici procesa: ostali službenici JURA-e i Općinskog razvojnog tima	31. 1. tekuće godine
Definiranje prioriteta na osnovu strateško-programskih dokumenata za naredni 1+2 planski ciklus	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e zajedno s kabinetom načelnika Nosioci i učesnici u procesu: šefovi nadležnih općinskih službi; Kolegij načelnika općine; ostali članovi JURA-e i Općinskog razvojnog tima	15. 4. tekuće godine
Priprema trogodišnjih/godišnjih planova rada službi, uključujući projekte iz Strategije razvoja i vezane redovne aktivnosti	Inicijator i vlasnik procesa: šefovi nadležnih općinskih službi, Nosioci i učesnici u procesu: rukovodilac JURA-e	do 30. 8. tekuće godine
Izrada Trogodišnjeg/Godišnjeg plana rada općinske uprave	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e zajedno s kabinetom načelnika Nosioci i učesnici u procesu: Kolegij načelnika općine	30. 10. tekuće godine
Uključivanje strateških projekata i aktivnosti u plan Budžeta (za narednu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac Službe za privredu i finansije Nosioci i učesnici procesa: rukovodilac JURA-e; Kolegij načelnika općine	01-30.11. tekuće godine (prvi nacrt); 01-15.12. tekuće godine (prijedlog)

Usklađivanje trogodišnjih/godišnjih planova rada službi i Trogodišnjeg/Godišnjeg plana rada Općinske uprave s usvojenim budžetom (za narednu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e zajedno s kabinetom načelnika općine Nosioci i učesnici procesa: šefovi nadležnih službi; Kolegij načelnika općine	do 15. 1. naredne godine
Izrada godišnjeg plana rada Općinske uprave (za narednu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: načelnik općine Nosioci i učesnici u procesu: Općinsko vijeće	do 15. 1. naredne godine
Razrada projekata iz Godišnjeg plana rada JLS	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e Nosioci i učesnici procesa: Ostali službenici JURA-e i Općinskog razvojnog tima, nadležne općinske službe	Kontinuirano
Praćenje i privlačenje eksternih izvora finansiranja projekata	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e Nosioci i učesnici procesa: nadležne općinske službe; ostali službenici JURA-e , Općinski razvojni tim	Kontinuirano
Praćenje provođenja Godišnjeg plana rada općinske uprave i ostvarenja strateških i sektorskih ciljeva	Inicijator i vlasnik procesa: Rukovoditelj JURA-e Nosioci i učesnici procesa: Ostali službenici JURA-e i Općinski razvojni tim; šefovi općinskih službi	Kontinuirano
Izrada godišnjih izvještaja o radu općinskih službi	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodioci općinskih službi	Do 15. 4. tekuće godine (za prethodnu godinu)

	Nosioci i učesnici procesa: Kolegij načelnika općine; rukovodilac JURA-e; ostali službenici JURA-e i Općinski razvojni tim	
Uključivanje Partnerske grupe u praćenje provođenja Strategije lokalnog razvoja	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e Nosioci i učesnici u procesu: ostali službenici JURA-e i Općinski razvojni tim; Partnerska grupa	1. sastanak PG-a: do 28.2. (za prethodnu godinu) 2. sastanak PG-a: do 31. 7. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine)
Priprema i razmatranje Izvještaja o razvoju (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e Nosioci i učesnici u procesu: ostali službenici JURA-e i Općinski razvojni tim; šefovi općinskih službi	Do 28. 2. tekuće godine u odnosu na prethodnu godinu (za koju se priprema izvještaj)
Priprema i razmatranje Godišnjeg izvještaja o radu Općinske uprave (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e zajedno s kabinetom načelnika općine Nosioci i učesnici procesa: šefovi općinskih službi; Kolegij načelnika općine	Do 15. 5. tekuće godine, u odnosu na prethodnu godinu (za koju se priprema izvještaj)
Usvajanje i objavljivanje Izvještaja o razvoju (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: načelnik općine Nosioci i učesnici procesa: Općinsko vijeće	do 31. 5. tekuće godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj
Usvajanje i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o radu općine (za prethodnu godinu)	Inicijator i vlasnik procesa: načelnik općine Nosioci i učesnici procesa: Općinsko vijeće	do 31. 5. tekuće godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj
Ostale važne aktivnosti: - Redovno ažuriranje web stranice JLS u domenu	Inicijator i vlasnik procesa: rukovodilac JURA-e	Kontinuirano

informacija koje se odnose na razvojne aktivnosti - Redovni kontakti s višim nivoima vlasti - Uspostavljanje i unapređenje međuopćinske/međuopštinske saradnje - Pokretanje procesa finalne evaluacije Strategije razvoja	Nosioci i učesnici: ostali službenici JURA-e i članovi Općinski razvojni tim	
--	--	--

PRILOZI

Prilog 1: Integrirani pregled Strategije razvoja za period 2021-2027.

Projekat/mjera	Ukupni očekivani ishod projekta/mjere	Izvori finansiranja		
		Budžet	Eksterni izvori	Ukupno
STRATEŠKI CILJ 1.: RAZVOJ JAKE I KONKURENTNE EKONOMIJE BAZIRANE NA ORGANSKOJ POLJOPRIVREDI, TURIZMU I PODUZETNIŠTVU UZ MAKSIMALNO KORIŠTENJE POSTOJEĆIH LJUDSKIH, INFRASTRUKTURNIH, GEOGRAFSKIH I DRUŠTVENIH RESURSA.				
Sektorski cilj 1.1. Jačati kapacitete mikro, malih i srednjih preduzeća, kao i obrta uz povećanje zaposlenosti	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu	Indikatori sektorskog cilja	Broj novoosnovanih privrednih subjekata (mikro, malih i srednjih preduzeća i obrta)
		Ishod 2: Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine.		Ukupan broj zaposlenih
		Ishod 3: Izvoz, do 2027. godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu		Visina ostvarenog izvoza
Program 1.1.1. Razvoj malih i srednjih preduzeća				
1.1.1.1. Proširenje postojeće industrijske zone Batuški lug	Do 2027. godine, povećan broj poslovnih subjekata u industrijskoj poslovnoj zoni za najmanje dodatna 3 poslovna subjekta u odnosu na 2020. godinu	500.000		500.000
1.1.1.2. Osnivanje Općinskog razvojnog tima	Do 2027. godine, Općinski razvojni tim realizovao najmanje 5 projekata	40.000		40.000
1.1.1.3. Stvaranje sistema poticaja za razvoj poduzetništva	Do 2027. godine, podržani MSP su uvećali svoje prihode za najmanje 10% u odnosu na godinu koja je prethodila podršci u okviru grant sheme	250.000		250.000

1.1.1.4. Promocija ulaganja u industrijske zone	Do kraja 2027. godine, najmanje 150.000 KM uloženo u proširenje industrijske zone	40.000		40.000
1.1.1.5. Promocija ulaganja dijaspora u razvoj MSP	Do 2027. godine, ostvareno najmanje 2 nove investiciju u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine od strane dijaspora	25.000		25.000
Program 1.2.1. Razvoj poljoprivrede				
1.2.1.1. Intenziviranje organske poljoprivredne proizvodnje u općini Gornji Vakuf-Uskoplje	Do 2027.godine, količina organske poljoprivredne proizvodnje na godišnjem nivou je za najmanje 15 % povećana u odnosu na 2020. godinu	210.000	290.000	500.000
1.2.1.2. Edukacija u organskoj i konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji kroz organizaciju seminara, treninga i okruglih stolova, dana organske proizvodnje	Do kraja 2027. godine, povećana količina proizvedenih poljoprivrednih proizvoda za najmanje 15 % u odnosu na 2020. godinu	25.000		25.000
1.2.1.3. Podrška intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji	Do 2027. godine, proizvedena količina poljoprivrednih proizvoda je povećana na godišnjem nivou za najmanje 20% u odnosu na 2020. godinu	200.000	300.000	500.000
1.2.1.4. Izgradnja gradske zelene pijace-tržnice	Do kraja 2027. godine, povećan prihod poljoprivrednih proizvođača za najmanje 15 % u odnosu na 2020. godinu	25.000		25.000
Program 1.3.1. Razvoj turizma				

1.3.1.1. Razvoj novih inovativnih oblika turizma	Do kraja 2027. godine, razvijen najmanje jedan novi inovativni oblik turizma (npr. avanturistički)	20.000	40.000	60.000
1.3.1.2. Čišćenje i uređenje prostora oko slapova	Do kraja 2027. godine, očišćen i uređen prostor oko slapova	15.000	15.000	30.000
1.3.1.3. Uređenje šetnica uz rijeku Vrbas	Do kraja 2027. godine, povećan broj posjetilaca GVU za najmanje 5 % u odnosu na 2020. godinu	120.00	180.000	300.000
1.3.1.4. Postavka Etno muzeja	Do kraja 2027. godine, Etno muzej posjetilo najmanje 5.000 posjetilaca	15.000		15.000
1.3.1.5. Konkurs za dizajniranje Suvenira općine	Do kraja 2027.godine, usvojen Suvenir općine	5.000		5.000
STRATEŠKI CILJ 2: IZGRADNJA I ODRŽAVANJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE				
Sektorski cilj 3.1. Do 2027. unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura u ruralnim dijelovima općine	Očekivani sektorski ishod	Ishod 1. Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021.	Indikatori sektorskog cilja	Anketa građana o zadovoljstvu komunalnim uslugama
		Ishod 2: Započeta druga faza rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u naseljenim mjestima		Dužina rekonstruisane kanalizacione mreže u km
				Dužina rekonstruisane vodovodne mreže u km
Program 3.1.1. Održavanje i dalje unapređenje vodovodne infrastrukture				
3.1.1.1. Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih vodovoda	Do kraja 2027. godine, broj priključaka na kanalizacionu mrežu povećan za najmanje 30% . u	175.000	175.000	350.000

	odnosu na 2020. godinu				
Program 3.1.2. Održavanje i dalje unapređenje kanalizacione infrastrukture					
3.1.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacija u naseljima	Do kraja 2027. godine, broj korisnika/priključaka na kanalizacionu mrežu povećan za najmanje 30% u odnosu na 2020. godinu		175.000	175.000	350.000
3.1.2.2. Izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda	Do kraja 2027. godine izrađena projektna dokumentacija		50.000		50.000
Sektorski cilj 3.2. Poboľjšati kvalitetu mreže lokalnih puteva	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: 50 % lokalnih puteva asfaltirano		Indikatori sektorskog cilja	Dužina asfaltiranih puteva u km
Program 3.2.1. Izgradnja lokalne putne infrastrukture					
3.2.1.1. Rekonstrukcija i asfaltiranje ulica i lokalnih puteva	Do kraja 2027. godine izvršena rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnih puteva na najmanje 50 % površine općine		2.100.000		2.100.000
STRATEŠKI CILJ 3: ZAŠTITA OKOLIŠA I ŽIVOTNE SREDINE I RAZVOJ OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I UNAPREĐENJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI					
Sektorski cilj 2.3: Smanjeni rizici od prirodnih katastrofa do 2022. god.	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1 : povećana sigurnost građana		Indikatori sektorskog cilja	Anketa o zadovoljstvu građana radom Civilne zaštite
		Ishod 2: do 2027.godine, zadovoljstvo građana radom Civilne zaštite na sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa veće je za najmanje 10 % u odnosu na 2020. god.			Broj intervencija
Program 2.3.1 : Program jačanja kapaciteta subjekata zaštite i spašavanja					

2.3.1.1. Jačanje udruženja građana u općini čije djelatnosti su od značaja za zaštitu i spašavanje (GSS, NVO)	Do 2027. godine, jedinice CZ i članovi organizacija od značaja za zaštitu i spašavanje najmanje jednom godišnje učestvuju u zajedničkoj vježbi zaštite i spašavanja		70.000	70.000	140.000
Program 2.3.2: Smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća					
2.3.2.1. Regulacija korita rijeke Vrbas	Do kraja 2027. godine, štete od poplava na godišnjem nivou smanjene za 50 %		23.500	187.000	210.500
Sektorski cilj 3.3. Do 2027. definisano mjesto nove deponije	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Smanjen broj divljih deponija za 10 % na kraju 2027. u odnosu na 2020. godinu	Indikatori sektorskog cilja	Broj divljih deponija	
		Ishod 2: Započeta gradnja nove deponije do kraja 2027. godine		Anketa o zadovoljstvu građana prikupljanjem otpada i odvoza smeća Površina novog prostora za gradsku deponiju	
Program 3.3.1. Izgradnje nove deponije					
3.3.1.1. Izrada projektnog zadatka za Elaborat izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada	Urađen projektni zadatak		7.000		7.000
Sektorski cilj 3.4: Unaprijeđena energetska efikasnost i korištenje obnovljivih izvora energije do kraja 2027. godine	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do kraja 2027.godine, iznos troškova javne rasvjete smanjen za 10 % u odnosu na 2020. godinu	Indikatori sektorskog cilja	Iznos troškova javne rasvjete u općini	
		Ishod 2 smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 %		Iznos troškova zagrijavanja u javnim ustanovama	

				Broj javnih ustanova koje su utopljene
Program 3.4.1: Primjena i korištenje energetske efikasnosti				
3.4.1.1. Podrška uvođenju solarne energije	Smanjena količina konvencionalnog goriva za zagrijavanje javnih zgrada (ili nekih drugih vrsta objekata) za 5% godišnje do 2027. godine u odnosu na 2020.	35.000		35.000
3.4.1.2. Jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije	Do kraja 2027. godine, broj građana koji koriste obnovljive izvore energije se povećao za 10 % u odnosu na 2020. godinu	21.000		21.000
Program 3.4.2: Edukacija o neophodnosti zaštite okoliša i primjena energetske efikasnosti				
3.4.2.1. Edukacija i promocija energetske učinkovitosti	Do kraja 2027. godine, broj građana koji su utopili stambene objekte je veći 10 % u odnosu na 2020. godinu	21.000		21.000
3.4.2.2. Edukacije o neophodnosti zaštite okoliša	Do kraja 2027. godine, broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša povećao za 20 % u odnosu na 2020. godinu	21.000		21.000
3.4.2.3. Izrada Lokalnog ekološkog akcionog plana LEAP-a	Poboljšanje stanja okoliša, Urađen LEAP	4.000		4.000
Program 3.5.3: Izrada novih prostorno-planskih dokumenata				

3.5.3.1. Izrada Regulacionog plana	Urađen Regulacioni plan	210.00		210.000
3.5.3.2. Izrada Prostornog plana	Urađen Prostorni plan	30.000		30.000
STRATEŠKI CILJ 4: KREIRANJE DRUŠTVENO-UKLJUČIVE SREDINE S VISOKIM STEPENOM TOLERANCIJE SOCIJALNE OSJETLJIVOSTI, POŠTIVANJA LJUDSKIH PRAVA I JEDNAKOSTI PRED ZAKONOM				
Sektorski cilj 2.2: Do 2027. godine razviti kapacitete općinske administracije za proaktivno partnerstvo s NVO sektorom i građanima	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1 : Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti	Indikatori sektorskog cilja	Nivo zadovoljstva građana i javnog sektora
		Ishod 2. Ojačano partnerstvo između Općine i NVO sektora		Anketa o zadovoljstvu građana saradnjom s javnim sektorom
		Ishod 3: Povećan broj realizovanih razvojnih projekata koje su zajedno realizovali NVO sektor i Općina za 5 % u 2027. u odnosu na 2020. godinu		Broj realizovanih zajedničkih projekata NVO sektora i Općine
		Ishod 4: Povećan broj građana koji učestvuju na javnim raspravama o lokalnim odlukama i politika za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu		Broj realizovanih zajedničkih inicijativa građana i Općine, broj građana koji učestvuje na javnim raspravama
		Ishod 5: Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu		Broj incidenata prouzrokovanih mržnjom
Program 2.2.1 Unapređenja efikasnosti lokalne uprave				
2.2.1.1. Digitalizacija javne uprave	Do kraja 2027. godine, zadovoljstvo građana radom javne uprave povećano za najmanje 30 % u odnosu na 2020. godinu	30.000		30.000

2.2.1.2. Unapređenje informisanosti građana i analiza prijedloga građana	Do kraja 2027. godine, informisanost građana, analiza i uvrštavanje njihovih prijedloga povećano za najmanje 25 % u odnosu na 2020. godinu	35.000		35.000
Program 2.2.2. Jačanja društvene povezanosti				
2.2.2.1. Obilježavanje datuma koji su vezani za promovisanje pozitivne društvene vrijednosti korištenjem postojećih komunikacijskih platformi i faktora povezivanja, kao što su obilježavanje odabranih datuma	Do kraja 2027. godine, broj zajedničkih inicijativa stanovnika općine se povećao za najmanje 10 % u odnosu na 2020. godinu	35.000		35.000
2.2.2.2. Škola skijanja	Do kraja 2027. godine, broj osoba koje znaju skijati se povećao za najmanje 30 % u odnosu na 2020. godinu	70.000		70.000
2.2.2.3. Jačanje saradnje s međunarodnim i domaćim institucijama i organizacijama koje se bave jačanjem društvene povezanosti	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou bit će realizovana najmanje 2 projekta čiji je cilj jačanje društvene povezanosti	9.000	41.000	50.000
2.2.2.4. Promovisanje partnerstva između javnih, privatnih	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou bit će realizovana najmanje 3	9.000	41.000	50.000

institucija s akterima u zajednici koji rade na jačanju društvene povezanosti	projekta na principu javno-privatnog partnerstva			
2.2.2.5. Uključivanje mladih u pozitivne društvene procese	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou broj mladih koji učestvuju u društvenim procesima općine povećao se za najmanje 25 %	9.000	40.000	49.000
STRATEŠKI CILJ 5: RAZVOJ SPORTA, KULTURE TE UNAPREĐENJE ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE				
Sektorski cilj 2.1. Do 2027. godine, poboljšana društvena infrastruktura	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1. modernizovani i opremljeni školski prostori s opremom za školske radionice i kabinete	Indikatori sektorskog cilja	Broj opremljenih radionica i kabineta
		Ishod 2. adaptirana zgrada Doma kulture		Površina adaptiranog prostora Doma kulture
		Ishod 3. stepen zadovoljstva korisnika uslugama socijalne zaštite povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021.		Anketa građana o zadovoljstvu uslugama socijalne zaštite
		Ishod 4: nivo zadovoljstva građana zdravstvenim uslugama povećan za 5 % u 2027. godini u odnosu na 2021.		Anketa građana o zadovoljstvu uslugama zdravstvene zaštite
		Ishod 5. poboljšani obrazovni programi u skladu s potrebama tržišta rada		Broj novih smjerova u srednjim školama
		Ishod 6. Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2021.		Broj korisnika kulturnih sadržaja

		Ishod 7. do 2027. godine, zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za najmanje 6 procentnih poena u odnosu na 2021. godinu		Anketa o zadovoljstvu građana sportskim i kulturnim dešavanjima
Program 2.1.1.: Program unapređenja socijalne zaštite				
2.1.1.1. Pобољшanje sistema podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva	Do kraja 2027. godine, smanjen broj socijalno ugroženih porodica za najmanje 10% u odnosu na 2020.	140.000	260.000	400.000
Program 2.1.2: Program unapređenja zdravstvenih usluga				
2.1.2.1. Unapređenje postojećih usluga zdravstvenih ustanova	Do kraja 2027. godine, povećano zadovoljstvo pacijenata za 15 % u odnosu na zadovoljstvo koje su imali 2020.	9.000	21.000	30.000
Program 2.1.3. Unapređenje obrazovne infrastrukture i nastavnog sadržaja				
2.1.3.1. Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim naglaskom na deficitarna zanimanja	Do kraja 2027. godine, rezultati stipendiranih učenika/studenata u obrazovnom sistemu povećani za 10% u odnosu na period bez stipendije	700.000		700.000
2.1.3.2. Podrška za opremanje školskih radionica	Do kraja 2027. godine, broj učenika koji će imati praktične vježbe u radionicama se povećao za 30 % u odnosu na 2020. god.	35.000		35.000

Program 2.1.4. Program unapređenja sportske infrastrukture				
2.1.4.1. Utopljavanje sportske dvorane	Do kraja 2027. godine, smanjeni troškovi zagrijavanja dvorane za 30 % u odnosu na 2020. god.	60.000		60.000
2.1.4.2. Popularizacija sporta i podizanje sportske kulture među mladima	Do kraja 2027. godine, povećao se broj mladih koji se bave sportom za 15 % u odnosu na 2020. godinu	35.000		35.000
2.1.4.3. Razvoj infrastrukture sportskih objekata	Do 2027. godine, najmanje 2.000 građana na godišnjem nivou posjeti sportske i kulturne događaje organizirane u sportskim objektima	350.000		350.000
Program 2.1.5. Unapređenja kulturnih sadržaja				
2.1.5.1. Adaptacija Doma kulture	Do 2027.godine, najmanje 1.000 građana na godišnjem nivou posjeti kulturne događaje organizirane u sportskim objektima	70.000		70.000
2.1.5.2. Uspostava muzeja pri Domu kulture	Do kraja 2027. godine Muzej posjetilo najmanje 800 posjetitelja na godišnjem nivou	20.000		20.000
2.1.5.3. Organizovanje kulturnih manifestacija	Do 2027. godine najmanje 2.000 građana na godišnjem nivou posjeti kulturne događaje	21.000		21.000

Prilog 2: Tabele varijabli za praćenje indikatora Strategije razvoja 2021-2027.

SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI : EKONOMSKI RAZVOJ				
Strateški cilj 1 . Razvoj jake i konkurentne ekonomije bazirane na organskoj poljoprivredi, turizmu i poduzetništvu uz maksimalno korištenje postojećih ljudskih, infrastrukturnih, geografskih i društvenih resursa		- Povećanje broja zaposlenih 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu - Povećan broj privrednih subjekata 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu - Povećana vrijednost izvoza 2027. godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu - Povećan broj poljoprivrednih gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom 2027. godine za 3,5 % u odnosu na 2020. godinu - Povećanje količine poljoprivrednih proizvoda proizvedenih 2027. godine za 8 % u odnosu na 2020. godinu - Povećanje registrovanih turistički posjeta i noćenja 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu		
Sektorski cilj1.1.				
Jačati kapacitete mikro, malih i srednjih preduzeća, kao i obrta uz povećanje zaposlenosti	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu.	Indikatori sektorskog cilja	Broj novoosnovanih privrednih subjekata (mikro, malih i srednjih preduzeća, i obrta)
		Ishod 2: Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine.		Ukupan broj zaposlenih
		Ishod 3 : Izvoz, do 2027. godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu		Visina ostvarenog izvoza
Program 1.1.1. Razvoj malih i srednjih preduzeća				
Projekt/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera		Utjecaj projekta

1.1.1.1. Proširenje postojeće industrijske zone Batuški lug	Povećan broj poslovnih subjekata u industrijskoj poslovnoj zoni za najmanje dodatna 3 poslovna subjekta	Najveći broj parcela, u industrijskoj zoni Batuški lug, predat na korištenje preduzećima	Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu. Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine.
1.1.1.2. Osnivanje općinskog razvojnog tima	Odluka o osnivanju Općinskog razvojnog tima obezbijeđen prostor za smještaj Tima prezentacija informacije o radu Tima i njegovim zadacima Realizovan najmanje 1 projekat godišnje finansiran od strane donatora	Povećani kapaciteti općine za njen planski razvoj, povećanje dobijenih donatorskih fondova za razvoj malih i srednjih preduzeća	Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu. Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine. Izvoz, do 2027. godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu
1.1.1.3. Stvaranje sistema poticaja za razvoj preduzetništva	Napravljeni kriteriji za dodjelu poticaja preduzećima Godišnje distribuirano 50.000 KM za poticaje za razvoj preduzetništva	Povećanje zaposlenosti na području općine kroz otvaranje najmanje 40 novih radnih mjesta	Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu.

	Podržan rast najmanje 30 preduzeća		Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine. Izvoz, do 2027. godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu
1.1.1.4. Promocija ulaganja u industrijske zone	Razvojni tim obučen za privlačenje investicija u industrijske zone Povećan nivo investicija u industrijsku zonu od strane investitora i/ili dijaspore Kreiranje letaka i brošura za investiciona ulaganja u općini za razvoj MSP	Do kraja 2027. godine, najmanje 150.000 KM uloženo u proširenje industrijske zone Promocija općine Gornji Vakuf-Uskoplje, kao općine pogodne za investiranja	Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu. Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine, u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine. Izvoz, do 2027 godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu
1.1.1.5. Promocija ulaganja dijaspore u razvoj MSP	Razvojni tim obučen za privlačenje investicija u industrijske zone od strane dijaspore Kreiranje letaka i brošura za investiciona ulaganja u općini za razvoj MSP	Ostvarene najmanje 2 nove investiciju u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine od strane dijaspore	Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, a u odnosu na 2020. godinu. Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027, godine a

				u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine
Sektorski cilj 1.2.				
Do 2027. povećana ulaganja u organsku poljoprivrednu proizvodnju	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Povećan obim organske poljoprivredne proizvodnje do 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu Ishod 2: Povećan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda do 2027. godine za 15 % u odnosu na prihod ostvaren 2020. godine Ishod3: Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, do 2027. god. za 10 % u odnosu na 2020. godinu	Indikatori sektorskog cilja	Obim proizvodnje Prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom
Program 1.2.1. Razvoj poljoprivrede				
Projekt/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjera		Utjecaj projekta
1.2.1.1. Intenziviranje organske poljoprivredne proizvodnje u općini Gornji Vakuf-Uskoplje	Provedena analiza postojeće organske proizvodnje na općini Definirani kriteriji poticaja za stimulisanje proizvođača u organskoj proizvodnji	Povećana površina zemljišta na kojem se vrši organska proizvodnja Povećani prihodi poljoprivrednih proizvođača koji se bave organskom proizvodnjom		Povećan obim organske poljoprivredne proizvodnje do 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu Povećan broj registrovanih

	Objavljeni pozivi za poticaje Izvršen odabir korisnika poticaja		poljoprivrednih gazdinstava do 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu
1.2.1.2. Edukacija u organskoj i konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji kroz organizaciju seminara, treninga i okruglih stolova, dana organske proizvodnje	Donesen Plan edukacije i organizacije događaja vezanih za promovisanje, kako organske, tako i konvencionalne proizvodnje Raspisan poziv za prijavu na edukacije	Promocija organske poljoprivredne proizvodnje Povećanje obima, kako organske, tako i konvencionalne poljoprivredne proizvodnje	Povećan obim organske poljoprivredne proizvodnje do 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu Povećan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda do 2027. godine za 15 % u odnosu na prihod ostvaren 2020. godine
1.2.1.3. Podrška intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji	Definirani kriteriji poticaja za stimulisanje proizvođača u intenzivnoj proizvodnji Objavljeni pozivi za poticaje Izvršen odabir korisnika poticaja	Povećanje obima intenzivne poljoprivredne proizvodnje Povećanje broja individualnih poljoprivrednih gazdinstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom	Povećan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda do 2027. godine za 15 % u odnosu na prihod ostvaren 2020. godine Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava do 2027. god za 10 % u odnosu na 2020. godinu
1.2.1.4. Izgradnja gradske zelene pijace - tržnice	Završena gradnja zelene pijace	Osiguranje plasmana proizvoda poljoprivrednih proizvođača putem direktne prodaje	Povećan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda do 2027. godine za 15 % u

	Povećan prihod poljoprivrednih proizvođača		odnosu na prihod ostvaren 2020. godine
Sektorski cilj 1.3.			
Povećati konkurentnost Gornjeg Vakufa - Uskoplja kao turističke destinacije kroz stavljanje u funkciju turističkih potencijala općine	Očekivani sektorski ishodi	Ishod: Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu Ishod 2: Povećan broj radnih mjesta u sektoru turizma za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu Ishod 3: Razvijena 3 nova turistička sadržaja do 2027. godine u odnosu na 2020. godinu Ishod 4: Unaprijeđena atraktivnost općine Gornji Vakuf-Uskoplje kao turističke destinacije	Indikatori sektorskog cilja Broj posjeta i noćenja Broj radnih mjesta u sektoru turizma Broj novih turističkih sadržaja Broj promotivnih materijala (vodiča, web stranice, emisija, medijskih zapisa)
Program 1.3.1. Razvoj turizma			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
1.3.1.1. Razvoj novih inovativnih oblika turizma	Razvijen najmanje jedan novi inovativan oblik turizma	Dalji razvoj turističke ponude na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje Povećan prihod ostvaren u sektoru turizma	Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu Povećan broj radnih mjesta u sektoru turizma

			za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu Razvijena 3 nova turistička sadržaja do 2027. godine u odnosu na 2020. godinu
1.3.1.2. Čišćenje i uređenje prostora oko slapova	Očišćen i uređen prostor oko slapova	Povećan broj turista koji posjećuju općinu Povećan broj mjesta u općini privlačnih za dolazak turista Povećan prihod u sektoru turizma	Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu Razvijena 3 nova turistička sadržaja do 2027. godine u odnosu na 2020. godinu
1.3.1.3. Uređenje šetnica uz rijeku Vrbas	Uređena šetnica	Povećan broj turista koji posjećuju općinu Povećan broj mjesta u općini privlačnih za dolazak turista	Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu Razvijena 3 nova turistička sadržaja do 2027. godine u odnosu na 2020. godinu
1.3.1.4. Postavka Etno muzeja	Postavljen Etno muzej	Povećan broj turista koji posjećuju općinu Povećan prihod u sektoru turizma	Unaprijeđena atraktivnost općine Gornji Vakuf-Uskoplje kao turističke destinacije
1.3.1.5. Konkurs za dizajniranje Suvenira općine	Donesena odluka o raspisu konkursa Raspisan konkurs	Povećan broj turista koji posjećuju općinu Povećan prihod u sektoru turizma	Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu

	Odabrano najbolje rješenje Dizajniran Suvenir općine		Unaprijeđena atraktivnost općine Gornji Vakuf-Uskoplje kao turističke destinacije
SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI : DRUŠTVENI RAZVOJ			
Strateški cilj 4: Kreiranje društveno-uključive sredine s visokim stepenom tolerancije socijalne osjetljivosti, poštivanja ljudskih prava i jednakosti pred zakonom	- Broj zajedničkih akcija između nevladinog sektora i javnih preduzeća i ustanova povećan 2027. godine povećan za 10 % u odnosu na 2020. godinu - Broj incidenata motivisan mržnjom do 2027. godine smanjen za 20 % u odnosu na 2020. godinu		
Strateški cilj 5: Razvoj sporta, kulture, te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite	- Do 2027. godine broj korisnika zdravstvene zaštite/1000 stanovnika povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu. - Do 2027. godine smanjen broj korisnika socijalne zaštite/1000 stanovnika za 5% u odnosu na 2020. godinu. - Povećan broj građana koji učestvuju u sportskim i kulturnim manifestacijama i događajima 2027. godina povećan za 20% u odnosu na 2020. godinu.		
Sektorski cilj 2.1.			
Do 2027. godine poboljšana društvena infrastruktura	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Modernizovani i opremljeni školski prostori s opremom za školske radionice i kabinete Ishod 2: Povećan broj mladih koji nastavljaju školovanje Ishod 3: Adaptirana zgrada Doma kulture	Indikatori sektorskog cilja Broj opremljenih radionica i kabineta, broj učenika koji će imati praktične vježbe Površina adaptiranog prostora Doma kulture Anketa građana o

		Ishod 4: Stepen zadovoljstva korisnika uslugama socijalne zaštite povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021. Ishod 5: Nivo zadovoljstva građana zdravstvenim uslugama povećan za 15 % u 2027. godini u odnosu na 2021. Ishod 6: Poboljšani obrazovni programi u skladu s potrebama tržišta rada Ishod 7: Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2021. Ishod 8: Do 2027. zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za najmanje 6 % u odnosu na 2021.		zadovoljstvu uslugama socijalne zaštite Anketa građana o zadovoljstvu uslugama zdravstvene zaštite Broj novih smjerova u srednjim školama Broj korisnika kulturnih sadržaja Anketa o zadovoljstvu građana sportskim i kulturnim dešavanjima, broj mladih koji se bave sportom, broj posjeta sportskim događajima
Program 2.1.1. Program unapređenja socijalne zaštite				
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjera	Utjecaj projekta	
2.1.1.1. Poboljšanje sistema podrške socijalno	Smanjen broj socijalno ugroženih porodica	Poboljšanje socijalnog statusa ugroženih kategorija stanovništva	Stepen zadovoljstva korisnika uslugama	

ugroženim kategorijama stanovništva			socijalne zaštite povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021.
Program 2.1.2. Program unapređenja zdravstvenih usluga			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
2.1.2.1. Unapređenje postojećih usluga zdravstvenih ustanova	Povećan broj usluga koje zdravstvene ustanove pružaju Povećan broj i vrsta usluga koje zdravstvene ustanove mogu pružiti	Povećanje kvalitete zdravstvenih usluga	Nivo zadovoljstva građana zdravstvenim uslugama povećan za 15 % u 2027. godini u odnosu na 2021.
Program 2.1.3. Unapređenje obrazovne infrastrukture i nastavnog sadržaja			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
2.1.3.1. Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim naglaskom na deficitarna zanimanja	Definirani kriteriji i usvojena Odluka za stipendiranje studenata i srednjoškolaca Jednom godišnje izvršen odabir korisnika stipendije	Rezultati stipendiranih učenika/studenata u obrazovnom sistemu povećani za 10% u odnosu na period bez stipendije Poboljšana kvaliteta i broj obrazovanog kadra u općini	Povećan broj mladih koji nastavljaju školovanje
2.1.3.2. Podrška za opremanje školskih radionica	Povećan broj učenika koji će imati mogućnost praktičnih vježbi	Povećanje znanja i vještina srednjoškolaca Poboljšana kvaliteta nastave u srednjim školama kroz mogućnost obavljanja vježbi u radionicama	Modernizovani i opremljeni školski prostori s opremom za školske radionice i kabinete Poboljšani obrazovni programi u skladu s potrebama tržišta rada
Program 2.1.4. Program unapređenja sportske infrastrukture			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
2.1.4.1. Utopljavanje sportske dvorane	Smanjenje troškova zagrijavanja dvorane	Smanjenje troškova održavanja sportske dvorane Povećano zadovoljstvo posjetilaca dvorane	Do 2027. g. zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za

			najmanje 6 % u odnosu na 2021. g.
2.1.4.2. Popularizacija sporta i podizanje sportske kulture među mladima	Povećan broj mladih koji se bave sportom	Povećano učešće mladih u sportskim timovima Povećan broj mladih u sportskom životu općine	Do 2027. g. zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za najmanje 6 % u odnosu na 2021. g.
2.1.4.3. Razvoj infrastrukture sportskih objekata	Izgrađeno/obnovljeno najmanje 5 igrališta	Poboljšani uslovi za bavljenje sportom Povećan broj i kvaliteta sportskih objekata	Do 2027 .g. zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za najmanje 6 % u odnosu na 2021. g.
Program 2.1.5. Unapređenja kulturnih sadržaja			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjera	Utjecaj projekta
2.1.5.1. Adaptacija Doma kulture	Adaptiran Dom kulture	Poboljšani uvjeti za obavljanje kulturne aktivnosti Povećan broj kulturnih sadržaja Povećan broj posjetilaca kulturnih događaja	Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2021.
2.1.5.2. Uspostava muzeja pri Domu kulture	Uspostavljen Muzej	Poboljšani uvjeti za obavljanje kulturne aktivnosti Povećan broj kulturnih sadržaja Povećan broj posjetilaca kulturnih događaja	Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2021.
2.1.5.3. Organizovanje kulturnih manifestacija	Povećan broj građana koji posjećuju kulturne događaje	Poboljšani uvjeti za obavljanje kulturne aktivnosti Povećan broj kulturnih sadržaja Povećan broj posjetilaca kulturnih događaja Dalji razvoj kulture na općini	Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2021.
Sektorski cilj 2.2.			
Do 2027. godine razviti kapacitete općinske administracije za proaktivno partnerstvo s	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti	Indikatori sektorskog cilja
			Nivo zadovoljstva građana i javnog sektora

NVO sektorom i građanima		Ishod 2: Ojačano partnerstvo između Općine i NVO sektora Ishod 3: Povećan broj realizovanih razvojnih projekata koje su zajedno realizovali NVO sektor i Općina za 10 % u 2027. u odnosu na 2020. godinu Ishod 4: Povećan broj građana koji učestvuju na javnim raspravama o lokalnim odlukama i politika za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu Ishod 5: Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godinu u odnosu na 2020. godinu Ishod 6: Povećano zadovoljstvo građana uslugama Općine		Anketa o zadovoljstvu građana saradnjom s javnim sektorom Broj realizovanih zajedničkih projekata NVO sektora i Općine Broj realizovanih zajedničkih pokrenutih inicijativa građana i Općine Broj građana koji učestvuje na javnim raspravama Broj incidenata prouzrokovanih mržnjom
Program 2.2.1 Unapređenja efikasnosti lokalne uprave				
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera		Utjecaj projekta
2.2.1.1. Digitalizacija javne uprave	Uspostavljena digitalizacija javne uprave	Povećana efikasnost i kvaliteta pružanja usluga stanovništvu od strane Općine		Povećano zadovoljstvo građana uslugama Općine

2.2.1.2. Unapređenje informisanosti građana i analiza prijedloga građana	Povećana informisanost građana, kao i povećanje broja analiza prijedloga građana	Povećanje učešća građana u radu Općine i donošenja odluka	Povećano zadovoljstvo građana uslugama Općine Povećan broj građana koji učestvuju na javnim raspravama o lokalnim odlukama i politika za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti
Program 2.2.2. Jačanja društvene povezanosti			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
2.2.2.1. Obilježavanje datuma koji su vezani za promovisanje pozitivne društvene vrijednosti korištenjem postojećih komunikacijskih platformi i faktora povezivanja kao što su obilježavanje odabranih datuma	Povećanje zajedničkih inicijativa građana	Poboljšanja suživota u općini Povećanje zadovoljstva građana životom u općini	Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti Ojačano partnerstvo između Općine i NVO sektora Smanjen broj incidenata pruzrokvanih mržnjom za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu
2.2.2.2. Škola skijanja	Povećan broj djece/građana koji znaju skijati	Poboljšana kvaliteta života mladih i građana u općini Povećan broj mladih i građana koji se bave zimskim sportovima	Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti

			Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu Povećano zadovoljstvo građana uslugama Općine
2.2.2.3. Jačanje saradnje sa međunarodnim i domaćim institucijama i organizacijama koje se bave jačanjem društvene povezanosti	Dalja unapređenja rada s međunarodnim i domaćim institucijama	Realizovana najmanje 2 projekta čiji je cilj jačanje društvene povezanosti	Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu
2.2.2.4. Promovisanje partnerstva između javnih, privatnih institucija s akterima u zajednici koji rade na jačanju društvene povezanosti.	Izrada plana saradnje s NVO PR saopćenja o provedenim zajedničkim akcijama	Do kraja 2027. godine, bit će realizovana najmanje 3 projekta na principu javno-privatnog partnerstva	Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti Ojačano partnerstvo između Općine i NVO sektora Povećan broj realizovanih razvojnih projekata koje su zajedno realizovali NVO sektor i Općina za 10 % u 2027. u odnosu na 2020. godinu
2.2.2.5. Uključivanje mladih u pozitivne društvene procese	Pozivanje organizacija mladih i njihovo uključenje u procese	Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou broj mladih koji učestvuju u društvenim procesima općine povećao se za najmanje 25 %	Povećan broj građana koji učestvuju na javnim raspravama o lokalnim odlukama i politikama za

	donošenja odluka vezanih za društvene procese			10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu
Sektorski cilj 2.3.				
Smanjeni rizici od prirodnih katastrofa do 2022. godine	Očekivani sektorski ishodi	Ishod: povećana sigurnost građana Ishod 2: Do 2027. zadovoljstvo građana radom Civilne zaštite na sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa veće je za najmanje 10 % u odnosu na 2020. g.	Indikatori sektorskog cilja	Anketa o zadovoljstvu građana radom Civilne zaštite Broj intervencija
Program 2.3.1: Program jačanja kapaciteta subjekata zaštite i spašavanja				
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera		Utjecaj projekta
2.3.1.1. Jačanje udruženja građana u općini čije djelatnosti su od značaja za zaštitu i spašavanje (GSS, NVO)	Svake godine, planiranje i organizovanje jedne zajedničke vježbe zaštite i spašavanja u kojoj će učestvovati udruženja građana čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje	Do 2027. g. jedinice CZ i članovi organizacija od značaja za zaštitu i spašavanje najmanje jednom godišnje učestvuju u zajedničkoj vježbi zaštite i spašavanja.		Povećana sigurnost građana Do 2027. godine, zadovoljstvo građana radom Civilne zaštite na sprečavanju posljedica prirodnih katastrofa veće je za najmanje 10 % u odnosu na 2020. g.
Program 2.3.2: Smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća				

Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera		Utjecaj projekta
2.3.2.1. Regulacija korita rijeke Vrbas	Izrada plana rada i dinamike projekta regulacije korita rijeke Vrbas	Do kraja 2027. godine urađena regulacija na najmanje 200 m dužine korita Vrbasa		Ishod 1: povećana sigurnost građana
SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVİ: ZAŠTITA OKOLIŠA				
Strateški cilj 2: Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture	- Povećanje broja domaćinstava koja će snabdijevati vodom iz vodovodnog sistema općine 2027 godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu. - Povećanje broja domaćinstava koja će koristiti usluge preduzeća za odvoz smeća 2027. godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu - Povećanje dužine asfaltiranih gradskih ulica za najmanje 1 km 2027. godine u odnosu na 2020- godinu			
Strateški cilj 3: Zaštita okoliša i životne sredine i razvoj obnovljivih izvora energije i unapređenje energetske efikasnosti	- Smanjen broj divljih deponija u 2027. godini za 15 % u odnosu na 2020. godinu - Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije iznosi 1 % do 2027. godine - Povećan broj domaćinstava u 2027. godini koji su utoplili stambeni objekte za 5 % u odnosu na 2020. godinu			
Sektorski cilj 3.1.				
Do 2027. Unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura u ruralnim dijelovima općine	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021. godine Ishod 2: započeta druga faza rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u naseljenim mjestima	Indikatori sektorskog cilja	Anketa građana o zadovoljstvu komunalnim uslugama Dužina rekonstruisane kanalizacione mreže u km Dužina rekonstruisane vodovodne mreže u km
Program 3.1.1.: Održavanje i dalje unapređenje vodovodne infrastrukture				
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera		Utjecaj projekta

3.1.1.1. Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih vodovoda	Izrada plana izgradnje /rekonstrukcije vodovodne mreže Izbor izvođača radova	Do kraja 2027. godine izgrađeno/obnovljeno najmanje 5 lokalnih vodovoda koji imaju najmanje 100 korisnika	Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021. započeta druga faza rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u naseljenim mjestima
Program 3.1.2. Održavanje i dalje unapređenje kanalizacione infrastrukture			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
3.1.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacija u naseljima	Izrada plana izgradnje /rekonstrukcije kanalizacione mreže Izbor izvođača radova	Do kraja 2027. godine izgrađeno/obnovljeno 5 lokalnih kanalizacionih mreža s najmanje 100 korisnika	Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021. Započeta druga faza rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u naseljenim mjestima
3.1.2.2. Izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda	Izrada projektnog zadatka Izbor izvođača radova	Do kraja 2027. godine izrađena projektna dokumentacija	Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021.
Sektorski cilj 3.2.			
Poboljšati kvalitetu mreže lokalnih puteva	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: 50 % lokalnih puteva asfaltirano	Indikatori sektorskog cilja
Program 3.2.1. Izgradnja lokalne putne infrastrukture			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta

3.2.1.1. Rekonstrukcija i asfaltiranje ulica i lokalnih puteva	Plan rada na rekonstrukciji i asfaltiranju lokalnih puteva Izbor izvođača radova	Do kraja 2027. godine izvršena rekonstrukcija i asfaltiranje najmanje 20 km lokalnih puteva i gradskih ulica	Ishod 1: 50 % lokalnih puteva asfaltirano
Sektorski cilj 3.3.			
Do 2027. definisano mjesto izgradnju Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Smanjen broj divljih deponija za 10 % na kraju 2027. u odnosu na 2020. godinu Ishod 2: Započeta gradnja nove deponije do kraja 2027. godine	Indikatori sektorskog cilja Broj divljih deponija Anketa o zadovoljstvu građana prikupljanjem otpada i odvoza smeća Površina novog prostora za gradsku deponiju
Program 3.3.1. Izgradnja nove deponije			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
3.3.1.1. Izrada projektnog zadatka za Elaborat izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada	Izrada projektnog zadatka Traženje ponude za izvođača izrade Elaborata	Početak izgradnje Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada	Ishod 1: Smanjen broj divljih deponija za 10 % na kraju 2027. u odnosu na 2020. godinu Ishod 2: Započeta gradnja da Centra za zbrinjavanje komunalnog otpada o kraja 2027. godine
Sektorski cilj 3.4: Unaprijeđena energetska efikasnost i korištenje obnovljivih izvora energije do kraja 2027. godine	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: Do kraja 2027. godine iznos troškova javne rasvjete smanjen za 10 % u odnosu na 2020. godinu	Indikatori sektorskog cilja Iznos troškova javne rasvjete u općini Iznos troškova zagrijavanja u javnim ustanovama

		Ishod 2: smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 % Ishod 3: Povećanje zaštite životne okoline kroz korištenje obnovljivih izvora energije		Broj javnih ustanova koje su utopljene Količina energije koja se dobije iz obnovljivih izvora energije
Program 3.4.1: Primjena i korištenje energetske efikasnosti				
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjera		Utjecaj projekta
3.4.1.1. Podrška uvođenju solarne energije	Postavljeno 30 kvadrata solarnih panela godišnje	Smanjena količina konvencionalnog goriva za zagrijavanje javnih zgrada (ili nekih drugih vrsta objekata) za 5% godišnje do 2027. godine u odnosu na 2020.		Smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 %
3.4.1.2. Jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije	Održane najmanje dvije edukacije o prednostima i neškodljivostima iskorištavanja obnovljivih izvora energije Štampanje letaka o istom	Do kraja 2027. godine broj građana/domaćinstava koji koriste obnovljive izvore energije se povećao za 10 % u odnosu na 2020. godinu		Ishod 1: Do kraja 2027. godine iznos troškova javne rasvjete smanjen za 10 % u odnosu na 2020. godinu Ishod 2: Smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 %
Program 3.4.2: Edukacija o neophodnosti zaštite okoliša i primjena energetske efikasnosti				
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjera		Utjecaj projekta
3.4.2.1. Edukacija i promocija energetske efikasnosti	Godišnje poboljšanje zaštite okoliša, održane najmanje dvije edukacije o energetskej efikasnosti Štampanje letaka o istom	Do kraja 2027. godine broj građana koji su utoplili stambene objekte je veći 10 % u odnosu na 2020. godinu		Ishod 1: Do kraja 2027. godine iznos troškova javne rasvjete smanjen za 10 % u odnosu na 2020. godinu

			Ishod 2: smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 %
3.4.2.2. Edukacije o neophodnosti zaštite okoliša	Godišnje, održane najmanje dvije edukacije o energetskej efikasnosti Štampanje letaka o istom	Do kraja 2027. godine broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša povećao se za 20 % u odnosu na 2020. godinu	Povećanje zaštite životne okoline kroz godišnje provođenje najmanje tri akcije na čišćenju i uređenju okoliša
3.4.2.3. Izrada Lokalnog ekološkog akcionog plana LEAP-a	Izrada projektnog zadatka za izradu LEAP-a, Formiranje Tima za izradu istog Urađen LEAP	Do kraja 2027. godine broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša povećao se za 20 % u odnosu na 2020. godinu	Povećanje zaštite životne okoline kroz godišnje provođenje najmanje tri akcije na čišćenju i uređenju okoliša
Sektorski cilj 3.5.			
Unaprijeđeni prostorno-planski dokumenti	Očekivani sektorski ishodi	Ishod 1: do kraja 2027. godine, urađen prostorno-planski dokumenti	Indikatori sektorskog cilja
Program 3.5.1: Izrada novih prostorno-planskih dokumenata			
Projekat/mjera	Izlazni rezultat	Ukupni očekivani ishodi projekta/ mjera	Utjecaj projekta
3.5.3.1. Izrada Regulacionog plana	Urađeni regulacioni planovi	Tačno definisanje zona i parcela za njihovu namjenu	Do kraja 2027. godine, urađeni prostorno-planski dokumenti
3.5.3.2. Izrada Prostornog plana	Urađen Prostorni plan	Tačno definisani rasporedi za najbolje korištenje sadržaja u prostoru	Do kraja 2027. godine urađeni prostorno-planski dokumenti

Prilog 3: Tabela za praćenje indikatora ostvarenja Strategije (definicije varijabli indikatora i bazni podaci)

Naziv varijable			Tip		Definicija		Vremenski okvir praćenja		Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije	
STRATEŠKI CILJ 1. Razvoj jake i konkurentne ekonomije bazirane na organskoj poljoprivredi, turizmu i poduzetništvu uz maksimalno korištenje postojećih ljudskih, infrastrukturnih, geografskih i društvenih resursa										
Povećanje broja zaposlenih 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj registrovanih zaposlenih na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje, prema zvaničnoj evidenciji		2021-2027.		Izvještaji Poreske službe, administrativni podaci, statistički podaci Službe za zapošljavanje	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.			
Povećan broj privrednih subjekata 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Ukupan broj registrovanih poslovnih subjekata na području općine GUV, prema zvaničnoj evidenciji		2021-2027.		Izvještaji Poreske službe, administrativni podaci; AFIP, podaci Odjeljenja za registraciju pri sudu i općini (obrti)	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.			
Povećana vrijednost izvoza 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Ukupna vrijednost izvoza preduzeća na području općine GUV		2021-2027.		APIF, Vanjskotrgovinska komora FBIH, statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024..	2025	2026.	2027.			
Povećan broj poljoprivrednih gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom 2027. godine za 3,5 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Ukupan broj poljoprivrednih gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom		2021-2027.		APUF, Općina	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.			

Povećanje količine proizvedenih poljoprivrednih proizvoda 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu	Osnovni		Ukupne količine proizvedenih poljoprivrednih proizvoda			2021-2027.	Podaci općine	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Povećanje registrovanih turističkih posjeta i noćenja 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu	Osnovni		Ukupan broj turističkih posjeta i noćenja			2021-2027.	Turistička zajeznica SBK, Ministarstvo okoliša i turizma, statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Sektorski cilj 1.1. Jačati kapacitete mikro, malih i srednjih preduzeća, kao i obrta uz povećanje zaposlenosti								
Povećan broj mikro, malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika za najmanje 10% do 2027. godine, u odnosu na 2020. godinu	Osnovni		Ukupna broj mikro, malih i srednjih preduzeća			2021-2027.	Izvještaji Poreske službe, administrativni podaci; AFIP, podaci Odjeljenja za registraciju pri sudu i općini (obrti)	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Povećan broj zaposlenih za 10 % do 2027. godine u odnosu na broj zaposlenih 2020. godine.	Osnovni		Ukupan broj zaposlenih u poduzetničkom sektoru			2021-2027.	Izvještaji Poreske službe, administrativni podaci, statistički podaci Službe za zapošljavanje	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Izvoz do 2027. godine, povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu	Osnovni		Ukupna vrijednost izvoza			2021-2027.	Statistički podaci Federalnog zavoda za	

							programiranje razvoja, Vanjskotrgovinska komora	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Program 1.1.1. Razvoj malih i srednjih preduzeća								
1.1.1.1. Proširenje postojeće industrijske zone Batuški lug								
Povećan broj poslovnih subjekata u industrijskoj poslovnoj zoni za najmanje dodatna 3 poslovna subjekta		izlaz	Ukupan broj poslovnih subjekata u industrijskoj zoni		2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe		
Predat najveći broj parcela u industrijskoj zoni Batuški lug na korištenje preduzećima		ishod	Ukupan broj parcela koja se koriste od strane preduzeća		2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe		
1.1.1.2. Osnivanje općinskog Razvojnog tima								
Odluka o osnivanju općinskog Razvojnog tima		izlaz	Odluka o osnivanju		2022.	Izvještaj resorne općinske službe		
Obezbijeđen prostor za smještaj Tima		izlaz	Obezbijeđen prostor u općini		2022.	Izvještaj resorne općinske službe		
Prezentacija informacije o radu Tima i njegovim zadacima		izlaz	Broj održanih prezentacija o osnivanju Razvojnog tima, broj učesnika na prezentacijama		2022.	Izvještaj resorne općinske službe		
Realizovan najmanje 1 projekat godišnje finansiran od strane donatora		izlaz	Broj realizovanih projekata		2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe		
Povećani kapaciteti općine za njen planski razvoj, povećanje dobijenih donatorskih fondova za razvoj malih i srednjih preduzeća		ishod	Iznos dobijenih donatorskih sredstava		2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe		
1.1.1.3. Stvaranje sistema poticaja za razvoj poduzetništva								
Napravljeni kriteriji za dodjelu poticaja preduzećima		izlaz	Uspostavljeni kriteriji za dodjelu poticaja preduzećima		2022.	Izvještaj resorne općinske službe		

Godišnje distribuirano 50.000 KM za poticaje za razvoj preduzetništva	izlaz	Iznos odobrenih sredstava	2022-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
Podržan rast najmanje 30 preduzeća	izlaz	Broj podržanih preduzeća		Izvještaj resorne općinske službe
Povećanje zaposlenosti na području općine kroz otvaranje najmanje 40 novih radnih mjesta	ishod	Broj novootvorenih radnih mjesta kao posljedica poticaja	2022-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
1.1.1.4. Promocija ulaganja u industrijske zone				
Razvojni tim obučen za privlačenje investicija u industrijske zone	izlaz	Broj obučenih zaposlenika Razvojnog tima	2021.	Izvještaj resorne općinske službe
Povećan nivo investicija u industrijsku zonu od strane investitora i/ili dijaspora	izlaz	Ostvareni nivo investicija u industrijsku zonu	2020-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
Kreiranje letaka i brošura za investiciona ulaganja u općini za razvoj MSP	izlaz	Broj letaka i brošura	2021.	Izvještaj resorne općinske službe
Do kraja 2027. godine najmanje 150.000 KM uloženo u proširenje industrijske zone	ishod	Vrijednost ostvarenih investicija	2020-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
Promocija općine Gornji Vakuf-Uskoplje kao općine pogodne za investiranja	ishod	Vrijednost ostvarenih investicija	2020-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
1.1.1.5. Promocija ulaganja dijaspora u razvoj MSP				
Razvojni tim obučen za privlačenje investicija u industrijske zone od strane dijaspora	izlaz	Broj obučenih zaposlenika razvojnog tima	2022.	Izvještaj resorne općinske službe
Kreiranje letaka i brošura za investiciona ulaganja u općini za razvoj MSP	izlaz	Broj letaka i brošura	2022.	Izvještaj resorne općinske službe

Ostvarene najmanje 2 nove investicije u ekonomski, društveni i okolišni razvoj općine od strane dijaspore			ishod		Broj ostvarenih investicija u ekonomskom, društvenom i okolišnom razvoju općine od strane dijaspore		2020-2027.		Izvještaj resorne općinske službe					
Sektorski cilj 1.2. Povećana ulaganja u organsku poljoprivrednu proizvodnju														
Povećan obim organske poljoprivredne proizvodnje do 2027. godine za 15 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Obim organske poljoprivredne proizvodnje		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe					
2020.		2021.	2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.	
Povećan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda do 2027. godine za 15 % u odnosu na prihod ostvaren 2020. godine			Osnovni		Prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda		2021-2027.		Izvještaji Poreske službe, administrativni podaci, statistički podaci Službe za zapošljavanje					
2020.		2021.	2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.	
Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, do 2027. godine, za 10 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava koja se bave organskom proizvodnjom		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe					
2020.		2021.	2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.	
Program 1.2.1. Razvoj poljoprivrede														
1.2.1.1. Intenziviranje organske poljoprivredne proizvodnje u općini Gornji Vakuf-Uskoplje														
Provedena analiza postojeće organske proizvodnje na općini			izlaz		Provedena analiza		2021.		Izvještaji resorne općinske službe					
Definисani kriteriji poticaja za stimulisanje proizvođača u organskoj proizvodnji			izlaz		Definисani kriteriji		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe					

Objavljen poziv za poticaje	izlaz	Objava poziva	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Izvršen odabir korisnika	izlaz	Urađena selekcija korisnika	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Povećana površina zemljišta na kojem se vrši organska proizvodnja	ishod	Površina zemljišta pod organskom proizvodnjom	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Povećani prihodi poljoprivrednih proizvođača koji se bave organskom proizvodnjom	ishod	Iznos prihoda prodaje proizvoda organske poljoprivrede	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
1.2.1.2. Edukacija u organskoj i konvencionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji kroz organizaciju seminara, treninga i okruglih stolova, dana organske proizvodnje				
Donesen Plan edukacije i organizacije događaja vezanih za promovisanje, kako organske, tako i konvencionalne proizvodnje	izlaz	Plan edukacije i njena dinamika izvođenja	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Raspisan poziv za prijavu na edukacije	izlaz	Objavljen poziv učesnicima za edukaciju	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Promocija organske poljoprivredne proizvodnje	ishod	Broj poljoprivrednika koji će se javiti na edukacije	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Povećanje obima, kako organske, tako i konvencionalne poljoprivredne proizvodnje	ishod	Ukupni obim organske i konvencionalne poljoprivredne proizvodnje	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
1.2.1.3. Podrška intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji				
Definisani kriteriji poticaja za stimulisanje proizvođača u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji	izlaz	Definisani kriteriji poticaja	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Objavljeni poziv za poticaje	izlaz	Objavljeni poziv	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Izvršen odabir korisnika poticaja	izlaz	Broj odabranih korisnika	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Povećanje obima intenzivne poljoprivredne proizvodnje	ishod	Ukupna količina proizvedenih poljoprivrednih proizvoda u	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe

			intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji							
Povećanje broja individualnih poljoprivrednih gazdinstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom			ishod		Ukupan broj individualnih poljoprivrednih gazdinstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
1.2.1.4. Izgradnja gradske zelene pijace - tržnice										
Završena gradnja zelene pijace			izlaz		Dovršena izgradnja zelene pijace		2023.		Izvještaji resorne općinske službe	
Povećan prihod poljoprivrednih proizvoda			izlaz		Ukupan prihod od prodaje poljoprivrednih proizvoda		2023-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
Osiguranje plasmana proizvoda poljoprivrednih proizvođača putem direktne prodaje			ishod		Broj prodajnih mjesta na zelenoj pijaci		2023-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
Sektorski cilj 1.3. Povećati konkurentnost Gornjeg Vakufa-Uskoplja kao turističke destinacije kroz stavljanje u funkciju turističkih potencijala općine										
Povećan broj posjeta i noćenja za 15 % 2027. godine u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj posjeta i noćenja		2021-2027.		Turistička zajednica SBK/KSB, statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Ministarstvo okoliša i turizma	
2020.		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.		2026.	2027.	
Povećan broj radnih mjesta u sektoru turizma za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj radnih mjesta u sektoru turizma			2021-2027.		Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Služba za zapošljavanje
2020.		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.		2026.	2027.	

Razvijena 3 nova turistička sadržaja do 2027. godine u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj novih turističkih sadržaja		2021-2027.		Turistička zajednica SBK/KSB, izvještaji resorne općinske službe	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.			
Program 1.3.1. Razvoj turizma										
1.3.1.1. Razvoj novih inovativnih oblika turizma										
Razvijen najmanje jedan novi inovativan oblik turizma			izlaz		Broj novih inovativnih oblika turizma		2021-2027.		Turistička zajednica SBK/KSB, Izvještaji resorne općinske službe	
Dalji razvoj turističke ponude na području općine Gornji Vakuf-Uskoplje			ishod		Broj novih turističkih sadržaja		2021-2027.		Turistička zajednica SBK/KSB, Izvještaji resorne općinske službe	
Povećan prihod ostvaren u sektoru turizma			ishod		Ukupan prihod ostvaren u sektoru turizma		2021-2027.		Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Izvještaji resorne općinske službe	
1.3.1.2. Čišćenje i uređenje prostora oko slapova										
Očišćen i uređen prostor oko slapova			izlaz		Očišćen i uređen prostor		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe, posjeta na licu mjesta	
Povećan broj turista koji posjećuju općinu			ishod		Broj turista koji posjećuju općinu		2021-2027.		Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Izvještaji resorne općinske službe	
Povećan broj mjesta u općini privlačnih za dolazak turista			ishod		Broj turističkih mjesta atraktivnih za posjetu turista		2021-2027.		Turistička zajednica SBK/KSB, Izvještaji resorne općinske službe	
Povećan prihod u sektoru turizma			ishod		Ukupan prihod u sektoru turizma		2021-2027.		Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Izvještaji resorne općinske službe	

1.3.1.3. Uređenje šetnica uz rijeku Vrbas				
Uređena šetnica	izlaz	Uređena šetnica	2023.	Izvještaji resorne općinske službe, posjeta na licu mjesta
Povećan broj turista koji posjećuju općinu	ishod	Broj turista koji posjećuju općinu	2023-2027.	Turistička zajednica SBK/KSB, Izvještaji resorne općinske službe
Povećan broj mjesta u općini privlačnih za dolazak turista	ishod	Broj turističkih mjesta atraktivnih za posjetu turista	2023-2027.	Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Izvještaji resorne općinske službe
1.3.1.4. Postavka Etno muzeja				
Postavljen Etno muzej	izlaz	Uspostavljen Etno muzej	2021.-2023.	Izvještaji resorne općinske službe, posjeta na licu mjesta
Povećan broj turista koji posjećuju općinu	ishod	Broj turista koji posjećuju općinu	2023-2027.	Turistička zajednica SBK/KSB, Izvještaji resorne općinske službe
Povećan prihod u sektoru turizma	ishod	Ukupan prihod u sektoru turizma	2023-2027.	Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Izvještaji resorne općinske službe
1.3.1.5. Konkurs za dizajniranje suvenira općine				
Donesena odluka o raspisu konkursa	izlaz	Odluka	2022.	Izvještaji resorne općinske službe
Raspisan konkurs	izlaz	Objavljen poziv	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Oabrano najbolje rješenje	izlaz	Selekcija najboljeg rješenja suvenira	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Dizajniran suvenir općine	izlaz	Usvojeni turistički suvenir	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe

Povećan broj turista koji posjećuju općinu			ishod		Broj turista koji posjećuju općinu			2022-2027.		Turistička zajednica SBK/KSB, Izvještaji resorne općinske službe		
Povećan prihod u sektoru turizma			ishod		Ukupan prihod u sektoru turizma			2022-2027.		Statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, Izvještaji resorne općinske službe		
STRATEŠKI CILJ 2. Izgradnja i održavanje komunalne infrastrukture												
Povećanje broja domaćinstava koja će se snabdijevati vodom iz vodovodnog sistema općine 2027. godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu.			Osnovni		Broj domaćinstava koja se snabdijevaju vodom iz vodovodnog sistema općine			2021-2027.		Administrativni podaci, podaci preduzeća koja vode brigu o vodovodnoj mreži		
2020.		2021.	2022.		2023.		2024.		2025.		2026.	2027.
Povećanje broja domaćinstava koja će koristiti usluge preduzeća za odvoz smeća 2027. godine za 5 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj domaćinstava koja koriste usluge preduzeća za odvoz smeća			2021-2027.		Administrativni podaci, podaci preduzeća koja vode brigu o odvozu smeća		
2020.		2021.	2022.		2023.		2024.		2025.		2026.	2027.
Povećanje dužine asfaltiranih gradskih ulica za najmanje 20 km 2027. godine u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Ukupna dužina asfaltiranih gradskih ulica			2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe		
Sektorski cilj 3.1. Do 2027. godine, unaprijeđena vodovodna i kanalizaciona infrastruktura u ruralnim dijelovima općine												
Stepen zadovoljstva korisnika komunalnim uslugama povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021.			Osnovni		Anketa o zadovoljstvu korisnika komunalnih usluga			2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe		
2020.		2021.	2022.		2023.		2024.		2025.		2026.	2027.

Započeta druga faza rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u naseljenim mjestima			Osnovni	Dužina rekonstruisane kanalizacione mreže u km Dužina rekonstruisane vodovodne mreže u km		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Program 3.1.1. Održavanje i dalje unapređenje vodovodne infrastrukture								
3.1.1.1. Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih vodovoda								
Izrada plana izgradnje/rekonstrukcije vodovodne mreže			izlaz	Plan izgradnje /rekonstrukcije vodovodne mreže		2022	Izvještaji resorne općinske službe	
Izbor izvođača radova			izlaz	Odabran izvođač radova		2022.	Izvještaji resorne općinske službe	
Izgrađeno/obnovljeno najmanje 5 lokalnih vodovoda koji imaju najmanje 100 korisnika			ishod	Broj lokalnih vodovoda Broj korisnika vodovodne mreže		2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
Program 3.1.2. Održavanje i dalje unapređenje kanalizacione infrastrukture								
3.1.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacija u naseljima								
Izrada plana izgradnje/rekonstrukcije vodovodne mreže			izlaz	Plan izgradnje/rekonstrukcije vodovodne mreže		2022.	Izvještaji resorne općinske službe	
Izbor izvođača radova			izlaz	Odabran izvođač radova		2022.	Izvještaji resorne općinske službe	
Izgrađeno/obnovljeno najmanje 5 lokalnih kanalizacionih mreža koje imaju najmanje 100 korisnika			ishod	Broj lokalnih kanalizacionih mreža Broj korisnika kanalizacionih mreža		2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
3.1.2.2. Izrada projektne dokumentacije prečišćivača otpadnih voda								
Izrada projektnog zadatka			izlaz	Urađen projektni zadatak		2022.	Izvještaji resorne općinske službe	
Izbor izvođača			izlaz	Odabran izvođač radova		2022.	Izvještaji resorne općinske službe	

Urađena projektna dokumentacija			ishod		Urađena projektna dokumentacija			2022-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
Sektorski cilj 3.2. Poboljšati kvalitetu mreže lokalnih puteva											
50 % lokalnih puteva asfaltirano			Osnovni		Dužina asfaltiranih puteva			2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
2020.	2021.	2022.		2023.		2024.	2025.		2026.		2027.
Program 3.2.1. Izgradnja lokalne putne infrastrukture											
3.2.1.1. Rekonstrukcija i asfaltiranje ulica i lokalnih puteva											
Plan rada na rekonstrukciji i asfaltiranju lokalnih puteva			izlaz		Plan rada			2022.		Izvještaji resorne općinske službe	
Izbor izvođača radova			izlaz		Odabran izvođač radova			2022.		Izvještaji resorne općinske službe	
Izvršena rekonstrukcija i asfaltiranje najmanje 20 km lokalnih puteva i gradskih ulica			ishod		Dužina rekonstruisanih i asfaltiranih lokalnih puteva i gradskih ulica			2022-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
STRATEŠKI CILJ 3. Zaštita okoliša i životne sredine i razvoj obnovljivih izvora energije i unapređenje energetske efikasnosti											
Smanjen broj divljih deponija u 2027. godini za 15 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj divljih deponija			2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	
2020.	2021.	2022.		2023.		2024.	2025.		2026.		2027.
Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije iznosi 1 % do 2027. godine			Osnovni		Količina energije dobijena iz obnovljivih izvora energije			2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe, podaci JP Elektro distribucija	
2020.	2021.	2022.		2023.		2024.	2025.		2026.		2027.
Povećan broj domaćinstava u 2027. godini koji su utopili stambene objekte za 5 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni		Broj utopljenih stambenih objekata			2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe	

Sektorski cilj 3.3. Do 2027. definisano mjesto nove deponije							
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Smanjen broj divljih deponija za 10 % na kraju 2027. u odnosu na 2020. godinu			Osnovni	Broj divljih deponija		2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji JP komunalnih službi
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Započeta gradnja nove deponije do kraja 2027. godine			Osnovni	Početak gradnje nove deponije		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Program 3.3.1. Izgradnje nove deponije							
3.3.1.1. Izrada projektnog zadatka za Elaborat izgradnje nove deponije							
Izrada projektnog zadatka			izlaz	Projektni zadatak		2023.	Izvještaji resorne općinske službe
Traženje ponude za izvođača izrade Elaborata			izlaz	Odabran ponuđač i urađen Elaborat		2023.	Izvještaji resorne općinske službe
Početak izgradnje nove deponije			ishod	Početak gradnje deponije		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Sektorski cilj 3.4. Unaprijeđena energetska efikasnost i korištenje obnovljivih izvora energije do kraja 2027. godine							
Do kraja 2027. godine iznos troškova javne rasvjete smanjen za 10 % u odnosu na 2020. godinu			Osnovni	Iznos troškova javne rasvjete u općini		2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.

Smanjena potrošnja energije u javnim objektima za 15 %			Osnovni	Iznos troškova zagrijavanja u javnim ustanovama, broj javnih ustanova koje su utopljene		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025	2026.	2027.	
Povećanje zaštite životne okoline kroz korištenje obnovljivih izvora energije			Osnovni	Poboljšano stanje zaštite okoliša		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji JP Šumarije	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	
Program 3.4.1. Primjena i korištenje energetske efikasnosti								
3.4.1.1. Podrška uvođenju solarne energije								
Postavljeno 30 kvadrata solarnih panela godišnje			izlaz	Površina postavljenih solarnih panela		2023.	Izvještaji resorne općinske službe	
Smanjena količina konvencionalnog goriva za zagrijavanje javnih zgrada			ishod	Uštede u troškovima zagrijavanja javnih zgrada u smislu smanjenja količine konvencionalnog goriva		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
3.4.1.2. Jačanje svijesti građana o prednostima i neškodljivosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije								
Održane najmanje dvije edukacije o prednostima i neškodljivostima iskorištavanja obnovljivih izvora energije			izlaz	Broj edukacija		2022.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji NVO koje se bave zaštitom okoliša	
Štampanje letaka o istom			izlaz	Broj letaka		2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
Do kraja 2027. godine broj građana koji koriste obnovljive izvore energije se povećao za 10 % u odnosu na 2020. godinu			ishod	Broj građana/domaćinstava koji koriste obnovljive izvore energije		2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
Program 3.4.2. Edukacija o neophodnosti zaštite okoliša i primjena energetske efikasnosti								
3.4.2.1. Edukacija i promocija energetske učinkovitosti								

Godišnje poboljšanje zaštite okoliša održane najmanje dvije edukacije o energetskej efikasnosti	izlaz	Broj edukacija	2022.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji NVO koje se bave zaštitom okoliša
Štampanje letaka o istom	izlaz	Broj letaka	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Do kraja 2027. godine broj građana koji su utopili stambene objekte je veći 10 % u odnosu na 2020. godinu	ishod	Broj građana/domaćinstava koji su utopili svoje stambene objekte	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
3.4.2.2. Edukacije o neophodnosti zaštite okoliša				
Godišnje, održane najmanje dvije edukacije o energetskej efikasnosti	izlaz	Broj održanih edukacija	2022.	Izvještaji resorne općinske službe
Štampanje letaka o istom	izlaz	Broj odštampanih letaka	2022.	Izvještaji resorne općinske službe
Do kraja 2027. godine broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša povećao se za 20 % u odnosu na 2020. godinu	ishod	Broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
3.4.2.3. Izrada Lokalnog ekološkog akcionog plana LEAP-a				
Izrada projektnog zadatka za izradu LEAP-a	izlaz	Projektni zadatak	2022.	Izvještaji resorne općinske službe
Formiranje Tima za izradu istog	izlaz	Tim za izradu LEAP-a	2022.	Izvještaji resorne općinske službe
Urađen LEAP	izlaz	Urađen LEAP	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Do kraja 2027. godine broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša povećao se za 20 % u odnosu na 2020. godinu	ishod	Broj građana koji uzimaju učešće u akcijama zaštite okoliša	2022-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Sektorski cilj 3.5. Unaprijeđeni prostorno-planski dokumenti				

Do kraja 2027. urađeni prostorno-planski dokumenti			Osnovni		Broj urađenih planova		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe						
2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.	
Program 3.5.1. Izrada novih prostorno-planskih dokumenata															
3.5.3.1. Izrada Regulacionog plana															
Urađeni regulacioni planovi				izlaz		Broj urađenih planova				2021-2027.			Izvještaji resorne općinske službe		
Tačno definisanje zona i parcela za njihovu namjenu				ishod		Površina zemljišta obrađena u regulacionim planovima				2021-2027.			Izvještaji resorne općinske službe		
3.5.3.1. Izrada Regulacionog plana															
Urađen Prostorni plan				izlaz		Prostorni plan				2022.			Izvještaji resorne općinske službe		
Tačno definisani rasporedi za najbolje korištenje sadržaja u prostoru				ishod		Broj zona u Prostornom planu				2022-2027.			Izvještaji resorne općinske službe		
STRATEŠKI CILJ 4. Kreiranje društveno-uključive sredine s visokim stepenom tolerancije socijalne osjetljivosti, poštivanja ljudskih prava i jednakosti pred zakonom															
Broj zajedničkih akcija između nevladinog sektora i javnih preduzeća i ustanova povećan 2027. godine za 10 % u odnosu na 2020. godinu				Osnovni		Broj zajedničkih akcija između nevladinog sektora i javnih preduzeća i ustanova				2021-2027.			Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji NVO,		
2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.	
Broj incidenata motivisan mržnjom do 2027. godine smanjen za 20 % u odnosu na 2020. godinu				Osnovni		Broj incidenata motivisanih mržnjom, broj zajedničkih akcija				2021-2027.			Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji NVO		
2020.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.	
Sektorski cilj 2.2. Do 2027. godine razviti kapacitete općinske administracije za proaktivno															

partnerstvo s NVO sektorom i građanima							
Uspostavljeno aktivno partnerstvo javnog sektora i javnosti			Osnovni	Broj zajedničkih akcija, Ankete građana o zadovoljstvu saradnjom s javnim sektorom		2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji JP komunalnih službi
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Ojačano partnerstvo između Općine i NVO sektora			Osnovni	Broj zajedničkih akcija, Ankete građana o zadovoljstvu saradnjom s javnim sektorom		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Povećan broj zajedno realizovanih razvojnih projekata NVO sektora i Općine za 10 % u 2027. u odnosu na 2020. godinu			Osnovni	Broj realizovanih projekata, broj zajedničkih sastanaka, iznos sredstava dobijenih kroz zajedničke projekte		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji NVO
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Povećan broj građana koji učestvuju na javnim raspravama o lokalnim odlukama i politikama za 10 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu			Osnovni	Broj realizovanih zajedničkih pokrenutih inicijativa građana i Općine Broj građana koji učestvuje na javnim raspravama		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Smanjen broj incidenata prouzrokovanih mržnjom za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2020. godinu			Osnovni	Broj incidenata prouzrokovanih mržnjom		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Povećano zadovoljstvo građana uslugama Općine			Osnovni	Nivo zadovoljstva građana uslugama Općine (dobijen kroz anketiranje)		2023-2027.	Izvještaji resorne općinske službe

2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Program 2.2.1 Unapređenja efikasnosti lokalne uprave							
2.2.1.1. Digitalizacija javne uprave							
Uspostavljena digitalizacija javne uprave	izlaz	Uspostavljeni sistem			2022-20024.	Izvještaji resorne općinske službe	
Povećana efikasnost i kvaliteta pružanja usluga stanovništvu od strane Općine	ishod	Broj i kvaliteta pruženih usluga stanovništvu od strane Općine			2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, ankete građana	
2.2.1.2.Unapređenje informiranosti građana i analiza prijedloga građana							
Povećana informisanost građana, kao i povećanje broja analiza prijedloga građana	izlaz	Broj letaka namijenjenih stanovništvu, broj saopćenja na web stranici s informacijama za stanovništvo			2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, web stranica	
Povećanje učešća građana u radu Općine i donošenja odluka	ishod	Broj prijedloga i inicijativa datih od strane građana, broj građana koji se uključuju u rad tijela/tribina/rasprava Općine			2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe	
Program 2.2.2. Jačanja društvene povezanosti							
2.2.2.1. Obilježavanje datuma koji su vezani za promovisanje pozitivne društvene vrijednosti korištenjem postojećih komunikacijskih platformi i faktora povezivanja, kao što su obilježavanje odabranih datuma							
Povećanje zajedničkih inicijativa građana	izlaz	Broj zajedničkih inicijativa			2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, zapisi medija	
Poboljšanja suživota u općini	ishod	Smanjenje incidenata između pripadnika narodnosti			2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, ankete građana, izvještaji MUP-a	
Povećanje zadovoljstva građana životom u općini	ishod	Nivo zadovoljstva građana			2021-2027.	Anketiranje građana	
2.2.2.2. Škola skijanja							
Povećan broj djece/građana koji znaju skijati	izlaz	Ukupan broj polaznika zimske škole skijanja			2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji Škole skijanja	

Poboljšana kvaliteta života mladih i građana u općini	ishod	Ankete o zadovoljstvu, smanjen broj odlazaka mladih	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku
Povećan broj mladih i građana koji se bave sportovima	ishod	Ukupan broj amaterskih sportista	2021-2027.	Evidencije sportskih klubova
2.2.2.3. Jačanje saradnje s međunarodnim i domaćim institucijama i organizacijama koje se bave jačanjem društvene povezanosti				
Dalja unapređenja rada s međunarodnim i domaćim institucijama	izlaz	Broj održanih sastanaka, broj zajedničkih inicijativa, broj zajedničkih projekata	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji međunarodnih i domaćih institucija
Realizovana najmanje 2 projekta čiji je cilj jačanje društvene povezanosti	ishod	Broj projekata, ukupan iznos finansijskih sredstava realizovan kroz projekte	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji međunarodnih i domaćih institucija
2.2.2.4. Promovisanje partnerstva između javnih, privatnih institucija s akterima u zajednici koji rade na jačanju društvene povezanosti				
Izrada Plana saradnje sa NVO	izlaz	Plan	2022.	Izvještaji resorne općinske službe
PR saopćenja o provedenim zajedničkim akcijama	izlaz	Broj PR saopćenja	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Do kraja 2027. godine bit će realizovana najmanje 3 projekta na principu javno-privatnog partnerstva	ishod	Broj projekata	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
2.2.2.5. Uključivanje mladih u pozitivne društvene procese				
Pozivanje organizacija mladih i njihovo uključenje u procese donošenja odluka vezanih za društvene procese	izlaz	Broj inicijativa za uključivanje mladih u procese donošenja odluka	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe
Do kraja 2027. godine, na godišnjem nivou, broj mladih koji učestvuju u društvenim procesima općine povećao se za najmanje 25 %	ishod	Broj mladih koji učestvuju u društvenim procesima općine	2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji omladinskih organizacija

STRATEŠKI CILJ 5. Razvoj sporta, kulture te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite							
Do 2027. godine broj korisnika zdravstvene zaštite/1000 stanovnika povećan za 10% u odnosu na 2020. godinu		Osnovni	Broj korisnika zdravstvene zaštite		2021-2027.	Izvještaji zdravstvenih ustanova	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Do 2027. godine smanjen broj korisnika socijalne zaštite/1000 stanovnika za 5% u odnosu na 2020. godinu		Osnovni	Broj korisnika socijalne zaštite		2021-2027.	Izvještaji socijalnih ustanova	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Povećan broj građana koji učestvuju u sportskim i kulturnim manifestacijama i događajima u 2027. godini za 20% u odnosu na 2020. godinu		Osnovni	Broj građana koji učestvuju u sportskim i kulturnim manifestacijama i događajima		2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji sportskih organizacija i organizacija iz kulture	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Sektorski cilj 2.1. Do 2027. godine poboljšana društvena infrastruktura							
Modernizovani i opremljeni školski prostori s opremom za školske radionice i kabinete		Osnovni	Broj opremljenih radionica i kabineta, broj učenika koji će imati praktične vježbe		2021-2027.	Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji škola	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Povećan broj mladih koji nastavljaju školovanje		Osnovni	Broj mladih koji nastavljaju školovanje		2021-2027.	Izvještaji škola	
2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.

Adaptirana zgrada Doma kulture			Osnovni	Površina adaptiranog prostora Doma kulture, broj posjetilaca Domu kulture		2021-2027.		Izvještaji resorne općinske službe, izvještaji Doma kulture
2020.	2021.	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Stepen zadovoljstva korisnika uslugama socijalne zaštite povećan za 10% do kraja 2027. godine u odnosu na 2021.			Osnovni	Nivo zadovoljstva korisnika uslugama socijalne zaštite		2021-2027.		Ankete o zadovoljstvu
2020.	2021.	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Nivo zadovoljstva građana zdravstvenim uslugama povećan za 15 % u 2027. godini u odnosu na 2021.			Osnovni	Nivo zadovoljstva korisnika uslugama zdravstvene zaštite		2021-2027.		Ankete o zadovoljstvu
2020.	2021.	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Poboljšani obrazovni programi u skladu s potrebama tržišta rada			Osnovni	Broj novih smjerova u srednjim školama		2022-2027.		Izvještaji škola
2020.	2021.	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Povećan broj korisnika kulturnih sadržaja za 20 % u 2027. godini u odnosu na 2021.			Osnovni	Broj posjetilaca na organizovanim događajima iz kulture, broj kulturnih događaja		2021-2027.		Izvještaji organizacija iz oblasti kulture
2020.	2021.	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Do 2027. godine, zadovoljstvo građana sportskim dešavanjima uvećano za najmanje 6 % u odnosu na 2021. g.			Osnovni	Broj novih smjerova u srednjim školama		2021-2027.		Izvještaji organizacija iz oblasti sporta
2020.	2021.	2022.		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Program 2.1.1.: Program unapređenja socijalne zaštite								

2.1.1.1. Poboljšanje sistema podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva				
Smanjen broj socijalno ugroženih porodica	izlaz	Broj socijalno ugroženih porodica	2021-2027.	Izvještaji institucija za socijalni rad
Poboljšanje socijalnog statusa ugroženih kategorija stanovništva	ishod	Visina pomoći socijalno ugroženim porodicama	2021-2027.	Izvještaji institucija za socijalni rad
Program 2.1.2: Program unapređenja zdravstvenih usluga				
2.1.2.1. Unapređenje postojećih usluga zdravstvenih ustanova				
Povećan broj usluga koje zdravstvene ustanove pružaju	izlaz	Broj usluga koje zdravstvene ustanove pružaju	2021-2027.	Izvještaji zdravstvenih institucija
Povećan broj vrsta usluga koje zdravstvene ustanove mogu pružiti	izlaz	Broj vrsta usluga koje zdravstvene ustanove mogu pružiti	2021-2027.	Izvještaji zdravstvenih institucija
Povećanje kvalitete zdravstvenih usluga	ishod	Nivo zadovoljstva građana zdravstvenim uslugama	2021-2027.	Izvještaji zdravstvenih institucija
Program 2.1.3. Unapređenje obrazovne infrastrukture i nastavnog sadržaja				
2.1.3.1. Uspostavljanje sistema finansijske podrške za stipendiranje studenata i srednjoškolaca s posebnim naglaskom na deficitarna zanimanja				
Definisani kriteriji i usvojena odluka za stipendiranje studenata i srednjoškolaca	izlaz	Definisani kriteriji i odluka	2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
Jednom godišnje izvršen odabir korisnika stipendije	izlaz	Izvršena selekcija učenika i studenata	2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe
Rezultati stipendiranih učenika/studenata u obrazovnom sistemu povećani za 10% u odnosu na period bez stipendije	ishod	Prosjek ocjena učenika i studenata	2021-2027.	Izvještaji obrazovnih institucija
Poboljšana kvaliteta i broj obrazovanog kadra u općini	ishod	Broj zaposlenih SSS i VS kadra u općini	2021-2027.	Izvještaji Službe za zapošljavanje
2.1.3.2. Podrška za opremanje školskih radionica				
Povećan broj učenika koji će imati mogućnost praktičnih vježbi	izlaz	Broj učenika koji će imati mogućnost praktičnih vježbi	2022.	Izvještaji obrazovnih institucija
Povećanje znanja i vještina srednjoškolaca	ishod	Broj učenika koji se zapošljavaju nakon škole	2022-2027.	Izvještaji obrazovnih institucija

Poboljšana kvaliteta nastave u srednjim školama kroz mogućnost obavljanja vježbi u radionicama	ishod	Prosjek ocjena učenika	2022-2027.	Izveštaji obrazovnih institucija
Program 2.1.4. Program unapređenja sportske infrastrukture				
2.1.4.1. Utopljanje sportske dvorane				
Smanjenje troškova zagrijavanja dvorane	izlaz	Iznos troškova električne energije sportske dvorane	2021-2027.	Računi električne energije, izvještaji sportske dvorane
Smanjenje troškova održavanja sportske dvorane	ishod	Godišnji iznos za održavanje rada sportske dvorane	2021-2027.	Izveštaji sportske dvorane
Povećano zadovoljstvo posjetilaca dvorane	ishod	Nivo zadovoljstva posjetilaca	2021-2027.	Anketiranje posjetilaca
2.1.4.2. Popularizacija sporta i podizanje sportske kulture među mladima				
Povećan broj mladih koji se bave sportom	izlaz	Broj mladih koji se bave sportom	2021-2027.	Izveštaji sportskih klubova
Povećano učešće mladih u sportskim timovima	ishod	Broj mladih koji su uključeni u sportske timove	2021-2027.	Izveštaji sportskih klubova
Povećan broj mladih u sportskom životu općine	ishod	Broj mladih koji učestvuju u sportskim takmičenjima	2021-2027.	Izveštaji sportskih klubova
2.1.4.3. Razvoj infrastrukture sportskih objekata				
Izgrađeno/obnovljeno najmanje 5 igrališta	izlaz	Broj izgrađenih/obnovljenih objekata	2021-2027.	Izveštaj resorne općinske službe, izvještaj sportskih organizacija
Poboljšani uslovi za bavljenje sportom	ishod	Broj građana koji se bave sportom	2021-2027.	Izveštaj resorne općinske službe, izvještaj sportskih organizacija
Povećan broj i kvaliteta sportskih objekata	ishod	Nivo zadovoljstva građana kvalitetom i brojem sportskih objekata	2021-2027.	Izveštaj resorne općinske službe, izvještaj sportskih organizacija
Program 2.1.5. Unapređenja kulturnih sadržaja				
2.1.5.1. Adaptacija Doma kulture				

Adaptiran Dom kulture	izlaz	Dom kulture	2021-2027.	Izvještaj resorne općinske službe, izvještaj Doma kulture
Poboljšani uvjeti za obavljanje kulturne aktivnosti	ishod	Nivo zadovoljstva radnika u sektoru kulture, kao i nivo zadovoljstva posjetilaca Doma kulture	2021-2027.	Anketiranje radnika u kulturi i posjetilaca
Povećan broj kulturnih sadržaja	ishod	Broj kulturnih sadržaja	2021-2027.	Izvještaj Doma kulture
Povećan broj posjetilaca kulturnih događaja	ishod	Broj posjetilaca kulturnih događaja	2021-2027.	Izvještaj Doma kulture
2.1.5.2. Uspostava Muzeja pri Domu kulture				
Uspostavljen Muzej	izlaz	Muzej	2023.	Izvještaj resorne općinske službe, izvještaj Doma kulture
Poboljšani uvjeti za obavljanje kulturne aktivnosti	ishod	Nivo zadovoljstva radnika u sektoru kulture, kao i nivo zadovoljstva posjetilaca Doma kulture	2023-2027.	Anketiranje radnika u kulturi i posjetilaca
Povećan broj kulturnih sadržaja	ishod	Broj kulturnih sadržaja	2023-2027.	Izvještaj Doma kulture
Povećan broj posjetitelja kulturnih događaja	ishod	Broj posjetilaca kulturnih događaja	2023-2027.	Izvještaj Doma kulture
2.1.5.3. Organizovanje kulturnih manifestacija				
Povećan broj građana koji posjećuju kulturne događaje	izlaz	Broj građana koji posjećuju kulturne događaje	2022.	Izvještaj Doma kulture
Poboljšani uvjeti za obavljanje kulturne aktivnosti	ishod	Nivo zadovoljstva radnika u sektoru kulture, kao i nivo zadovoljstva posjetilaca Doma kulture	2021-2027.	Izvještaj Doma kulture
Povećan broj kulturnih sadržaja	ishod	Broj kulturnih sadržaja	2021-2027.	Izvještaj Doma kulture
Povećan broj posjetilaca kulturnih događaja	ishod	Broj posjetilaca kulturnih događaja	2021-2027.	Izvještaj Doma kulture
Dalji razvoj kulture na općini	ishod	Broj kulturnih sadržaja	2021-2027.	Izvještaj Doma kulture

Prilog 4. Procjena finansiranja Strategije razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje 2021-2027.

Obrazloženje prognoze sredstava za period 2021-2023. godina

Prognoza finansiranja Razvojne strategije za period 2021-2023. godine pripremljena je uzimajući u obzir;

- (a) trend izdvojenih sredstava u periodu 2016-2020. godine;
- (b) budžet za 2021. godinu i projekcije budžeta za period 2021-2027. godine;
- (c) očekivana dopunska sredstva iz ostalih eksternih izvora;
- (d) očekivani pad prosječnih izdvajanja godišnje;
- (e) ograničenja u pogledu zaduženosti, kao i drugih rizika.

Projekcija prihoda za ovaj period bi bila :

R. b.	Opis	Projekcije		
		2021.	2022.	2023.
1	PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	5.532.000,00	5.677.000,00	5.892.000,00
2	PRIHODI OD POREZA	3.041.000,00	3.166.000,00	3.311.000,00
3	NEPOREZNI PRIHODI	1.641.000,00	1.661.000,00	1.681.000,00
4	KAPITALNI TRANSFERI	700.000,00	750.000,00	800.000,00
5	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	0,00	0,00	0,00
6	KAPITALNI PRIMICI	150.000,00	100.000,00	100.000,00

U pogledu projekcija budžeta za period 2021-2023. godine, za implementaciju strateških prioriteta u ovoj fazi izrade strateškog plana, planiran je ukupni rashod od 7.784.500,00 KM, s tim da će se iznos sredstava uskladiti kada se izradi operativni plan za implementaciju strategije za 2021-2023. godine.

U pogledu ostalih mogućih finansijskih obaveza koje mogu utjecati na mogućnosti finansiranja Razvojne strategije najviši rizik se odnosi na izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, Zakon o vodama, Zakon o organizaciji zaštite i spašavanja, te eventualno smanjenje procenta učešća SBK/KSB i Općine Gornji Vakuf -Uskoplje u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa FBiH.

Prognoza je pripremljena putem konsultacija ključnih članova ORT i Službe za finansije, te je usaglašena s načelnikom Općine.

Pregled procjene po glavnim izvorima finansiranja za prve tri godine implementacije Strategije (2021-2023. godina)

Sektor	Ukupno 1 godina	Finansiranje iz budžeta općine	Finansiranje iz ostalih izvora
Ekonomski sektor	391.000	271.000	120.000
Društveni sektor	364.500	243.500	121.000
Sektor okoliša/Zaštita životne sredine	444.000	394.000	50.000
Ukupno 1	1.199.500	908.500	291.000

Sektor	Ukupno 2 godina	Finansiranje iz budžeta općine	Finansiranje iz ostalih izvora
Ekonomski sektor	516.000	341.000	175.000
Društveni sektor	384.500	263.500	121.000
Sektor okoliša/Zaštita životne sredine	483.000	433.000	50.000
Ukupno 2	1.383.500	1.037.500	346.000
Sektor	Ukupno 3 godina	Finansiranje iz budžeta općine	Finansiranje iz ostalih izvora
Ekonomski sektor	511.000	336.000	175.000
Društveni sektor	384.500	263.500	121.000
Sektor okoliša/Zaštita životne sredine	479.000	429.000	50.000
Ukupno 3	1.374.500	1.028.500	346.000
UKUPNO 1+2+3	3.957.500		

Prema planiranim aktivnostima u prve tri godine implementacije Strategije razvoja, daje se prijedlog okvirne raspodjele finansiranja pa sektorima razvoja:

	1 godina	2 godina	3 godina	Ukupno 1-3 godine
Ekonomski sektor	391.000	516.000	511.000	1.418.000
Društveni sektor	364.500	384.500	384.500	1.133.500
Sektor okoliša	444.000	483.000	479.000	1.406.000

Prilog 5. Lista B projekata

U slučaju da se obezbijede dodatna sredstva Općina bi u sklopu Plana zaštite okoliša realizovala, u programu Izgradnja lokalne putne infrastrukture, i projekte:

r.b.	Projekat / mjera (vrijeme trajanja)	Ukupni ishodi
1.	Izgradnja mosta na Vrbasu i obilaznice kroz Odvođe	Smanjenje saobraćajnih gužvi u određenim dijelovima dana
2.	Izgradnja i obilježavanje biciklističkih staza/puteva	Smanjenje količine izduvnih gasova iz automobila, povećanje broja stanovnika koji njeguju zdrave navike

Prilog 6. Popis tabela, slika i grafikona

Popis tabela

Tabela 1. Broj naseljenih mjesta u općini Gornji Vakuf-Uskoplje.....	10
Tabela 2. Rijeke u općini.....	11
Tabela 3. Jezera u općini.....	11
Tabela 4. Meteorološki parametri dobijeni mjerenjima u meteorološkoj stanici Gornji Vakuf-Uskoplje za 2019. godinu.....	12
Tabela 5. Broj stanovnika u općini po popisu stanovništva iz 1991. i 2013. godine	13
Tabela 6. Broj stanovnika u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2019. godina	13
Tabela 7. Prirodni priraštaj u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009. do 2019. godine .	15
Tabela 8. Prirast - godišnje stope	15
Tabela 9. Dobna struktura	16
Tabela 10. Rang općine Gornji Vakuf-Uskoplje u F BiH po stepenu razvijenosti.....	17
Tabela 11. Rang općine Gornji Vakuf-Uskoplje u F BiH po stepenu razvijenosti.....	18
Tabela 12. Rang općine Gornji Vakuf-Uskoplje u F BiH po stepenu razvijenosti.....	18
Tabela 13. Struktura poslovnih subjekata.....	19
Tabela 14. Broj obrta registrovanih po djelatnosti	19
Tabela 15. Broj registrovanih društava po djelatnosti.....	20
Tabela 16. Kretanje poreskog prihoda u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2014-2019. godina	21
Tabela 17. Zaposlenost i prosječne plaće u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009 -2019. godina	22
Tabela 18. Vanjskotrgovinska razmjena	23
Tabela 19. Pregled preduzeća smještenih u poslovnoj zoni Batuški lug.....	24
Tabela 20. Pregled preduzeća smještenih u poslovnoj zoni Kamenica	25
Tabela 21. Poljoprivredna površina po kategorijama.....	26
Tabela 22. Oranice, bašte i vrtovi u ha.....	26
Tabela 23. Pregled površina zasijanih sa žitaricama i krmnim biljem	28
Tabela 24. Pregled površina zasijanih sa povrtnim biljem	29
Tabela 25. Pregled površina zasijanih sa povrtnim biljem	29
Tabela 26. Pregled površina zasijanih sa povrtnim biljem.....	29
Tabela 27. Brojno stanje stoke u općini.....	30
Tabela 28. Pregled stočne proizvodnje	30
Tabela 29. Površina pod šumskim zemljištem	31
Tabela 30. Pregled mineralnih i rudnih sirovina	32
Tabela 31. Pregled proizvedene električne energije mini hidroelektrana.....	32
Tabela 32. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Gornji Vakuf- Uskoplje u periodu 2009 - 2019. godina	35
Tabela 33. Stepen zaposlenosti u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009 -2019. godina	36
Tabela 34. Stepen nezaposlenosti.....	36
Tabela 35. Nezaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja.....	37
Tabela 36. Broj penzionera i iznos penzija u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2019. godina	37
Tabela 37. Prosječne penzije u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2019. godina	38
Tabela 38. Kretanja broja učenika i nastavnika u osnovnim školama općine Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2019. godina.....	39

Tabela 39. Kretanja broja učenika i nastavnika u srednjim školama općine Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2019. godina.....	40
Tabela 40. Pregled zdravstvenih kapaciteta u općini Gornji Vakuf-Uskoplje.....	43
Tabela 41. Saobraćajna infrastruktura	47
Tabela 42. Registrovana cestovna motorna i priključna vozila prema godinama starosti u 2019.	53
Tabela 43. Ostvareni prihod Općine u periodu 2016-2020. godina	54
Tabela 44. Struktura ostvarenih prihoda u periodu 2018-2020. godina.....	54
Tabela 45. Planirani prihodi Općine za period 2021-2023. godina.....	55
Tabela 46. SWOT analiza općine Gornji Vakuf-Uskoplje	56
Tabela 47. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima	61
Tabela 48. Popis programa za implementaciju ekonomskog razvoja općine Gornji Vakuf - Uskoplje	64
Tabela 49. Pregled sektorskih ciljeva društvenog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje.....	66
Tabela 50. Popis programa za implementaciju društvenog razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje	69
Tabela 51. Pregled sektorskih ciljeva s očekivanim ishodima i pokazateljima	71
Tabela 52. Pregled osnovnih aktivnosti i odgovornosti za implementaciju Integrirane Strategije razvoja općine Gornji Vakuf-Uskoplje.....	89

Popis grafikona

Grafikon 1. Kretanje prisutnog broja stanovnika u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009-2019. godina.....	14
Grafikon 2. Prikaz kretanja odsutnog stanovništva u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu 2009 - 2019. godina.....	14
Grafikon 3. Grafički prikaz prirasta od 2009. do 2019. godine	16
Grafikon 4. Kretanje poreskog prihoda u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2014-2019. godine	22
Grafikon 5. Grafički prikaz odnosa obradiva površina i pašnjaci	27
Grafikon 6. Grafički prikaz odnosa obradivo zemljište i šume	31
Grafikon 7. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Gornji Vakuf-Uskoplje u periodu od 2009-2019. godine	35

Popis slika

Slika 1. Karta geografskog položaja Gornjeg vakufa-Uskoplja	8
Slika 2. Položaj SBK/KSB kantona i općine Gornji Vakuf – Uskoplje u Bosni i Hercegovini ...	9
Slika 3. Položaj općine Gornji Vakuf-Uskoplje u Srednjobosanskom kantonu.....	10
Slika 4. Ruže vjetrova u općini Gornji Vakuf-Uskoplje.....	12
Slika 5. Mapa saobraćajne infrastrukture u općini Gornji Vakuf-Uskoplje	48
Slika 6. Prikaz položaja općine u odnosu na veće centre u regiji	51